CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i:	**Y Pwyllgor Gwaith**
Dyddiad:	**18/12/2017**
Pwnc:	**Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell**
Aelod(au) Portffolio:	**Cllr. Meirion Jones**
Pennaeth Gwasanaeth:	**Delyth Molyneux**
Awdur yr Adroddiad: Rhif Ffôn: E-bost:	**Rachel Rowlands** **752094 rfxlh@ynysmon.gov.uk**
Aelodau Lleol:	**Yn berthnasol i bob Aelod**

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

1. Argymhellion

a) Mabwysiadu Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022.

b) Gweithredu'r newidiadau arfaethedig yn Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022:

i) Cau Llyfrgell Cemaes, Llyfrgell Moelfre a Llyfrgell Niwbwrch, parhau i ymchwilio i gamau lliniaru fel pwyntiau mynediad cymunedol a/neu gynyddu darpariaeth symudol yn yr ardaloedd a effeithir gan benderfyniadau i gau.

ii) Datblygu model gydweithredol gyda Chanolfan Biwmares o ran Llyfrgell Biwmares.

iii) Derbyn ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog mewn perthynas â Llyfrgell Rhosneigr erbyn 31 Ionawr 2018. Os na ddarperir unrhyw ymrwymiad cadarn, yna mynd ymlaen i'w chau fel yn achos i) uchod.

iv) Er mwyn sicrhau'r arbedion mwyaf posibl, argymhellir **derbyn Opsiwn B** o fewn costau Drafft y Gwasanaeth Llyfrgell (Atodiad 5): Cyfanswm y staff cyn lleied â phosibl i arbed arian (Y staff i gyd o'r Llyfrgelloedd caeedig), a derbyn y risgiau fel y nodwyd yn 13.1 isod. Rhaid i swyddogion nodi y gallai hyn arwain at Her Cyfreithiol a / neu Ymyrraeth Gweinidogol.

neu

Derbyn Opsiwn C o fewn costau Drafft y Gwasanaeth Llyfrgell: Cadw 22 awr (2 / 3 draean y staffio) o'r llyfrgelloedd caeedig o fewn y strwythur staffio newydd i helpu i liniaru a chynnal perfformiad yn erbyn safonau staffio'r WPLS.

2. Cyflwyniad

2.1. Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno'r strategaeth arfaethedig i'r dyfodol ar gyfer Gwasanaeth Llyfrgelloedd Cyngor Sir Ynys Môn, **Strategaeth y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022 ("y Strategaeth Ddrafft")**. Pwrpas y Strategaeth Ddrafft hon yw sicrhau sylfeini cadarn a chynaliadwy a fydd yn caniatáu i Gyngor Sir Ynys Môn ("y Cyngor") ddiwallu anghenion preswylwyr a chyflawni gofynion statudol y Cyngor.

3. Cefndir

3.1. Mae'r Cyngor Sir yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaeth llyfrgell statudol sy'n gynhwysfawr ac yn effeithlon, fel sy'n ofynnol gan adran 7 o **Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964**[1]**.**

3.2. Mae **Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru**[2] (WPLS) yn cael eu gosod a'u hasesu gan Lywodraeth Cymru. Tra nad ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â statud, maent yn fodd o feincnodi gwasanaethau llyfrgell ar draws Cymru, ac yn rhoi sicrwydd i'r Gweinidog sy'n gyfrifol o ran y defnydd o'r gwasanaeth, ei safonau a'i ansawdd; mae'r WPLS yn un o'r mesurau o ran p'un a yw Awdurdod Llyfrgell yn cyflawni ei ddyletswydd statudol.

3.3. Yn 2013 rhoddwyd yr her i'r Cyngor ganfod arbedion effeithlonrwydd o £16m yn y 3 blynedd ddilynol.

3.4. Nododd **Cynllun Corfforaethol Ynys Môn 2013-17**[3] ("y Cynllun Corfforaethol") nod i gyflawni gostyngiad o 60% yng nghostau cyffredinol hamdden, diwylliant a'r llyfrgelloedd i'r Cyngor dros gyfnod y cynllun.

3.5. Yn ystod 2014-15 ymgymerodd Gwasanaeth Llyfrgell y Cyngor ag **Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell**[4] gyda'r nod o sicrhau y gellir cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Roedd yr Adolygiad yn dadansoddi testunau fel perfformiad, defnydd, anghenion ac opsiynau ar gyfer trawsnewid y gwasanaeth. Roedd yr adolygiad wedi canfod sawl opsiwn ar gyfer datblygu'r gwasanaeth i'r dyfodol. Mae'r prif ysgogwyr newid yn rhai ariannol a thechnolegol.

3.6. O ganlyniad i'r Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell oedd yn parhau, ynghyd â goblygiadau ariannol y Cynllun Corfforaethol, sefydlwyd Bwrdd Rhaglen ar gyfer Llyfrgelloedd, y Gwasanaeth Ieuenctid, Trawsnewid Amgueddfeydd a Diwylliant yn Ebrill 2015 gyda'r nod o oruchwylio'r gwaith o gyflawni'r addewidion a wnaed yn y Cynllun Corfforaethol i archwilio opsiynau a gweithredu model diwygiedig ar gyfer darparu Llyfrgelloedd.

3.7. Cynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid yn ystod Hydref 2015 i gasglu

[1] http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1964/75/contents

[2] http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/museums-archives-libraries/libraries/public-library-standards/?lang=en

[3] http://www.anglesey.gov.uk/Journals/2014/04/02/u/s/p/corporate-plan-2013-2017.pdf p.13

[4] http://www.anglesey.gov.uk/download/47802

barnau ar yr opsiynau a nodwyd gan ac i wahodd unrhyw syniadau eraill. Cafwyd bron i 2,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad a ddarparwyd drwy holiaduron, sesiynau wyneb yn wyneb a gweithdai. Er nad oedd unrhyw opsiwn clir a ffefrir wedi ymddangos o'r atebion hyn, roedd tystiolaeth y byddai'n fanteisiol i geisio cyfleoedd ar gyfer modelau 'cefnogaeth gymunedol', yn gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen i weithio gyda'r Cyngor i gynnal y gwasanaeth, yn hytrach nag unrhyw bosibilrwydd o ddileu'r gwasanaeth.

3.8. Yn dilyn ymlaen o'r ymgynghoriad, datblygodd y Gwasanaeth Llyfrgell Strategaeth Ddrafft ac Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion ("AECA") i fynd i'r afael ag argymhellion yr Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, yr adroddiad ymgynghori a'r sefyllfa ariannol.

3.9. Cyflwynwyd Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022 i'r Pwyllgor Gwaith: Ddydd Mawrth, 14eg Chwefror, 2017 am 10.00am o dan Eitem 21: Trawsnewid y Gwasanaeth Llyfrgell – Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell ar gyfer 2017 – 2022

http://democracy.anglesey.gov.uk/ieListDocuments.aspx?CId=134&MId=3081&Ver=4&LLL=0

PENDERFYNWYD:-

- Nodi'r broses a ddilynwyd o ran datblygu'r strategaeth, ynghyd â'r rhesymeg y tu ôl i'r hyn a gynigir o fewn Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell;
- Cymeradwyo'r Asesiad Effaith ar Gydraddoldeb a'r Asesiad Anghenion;
- Awdurdodi Swyddogion i fwrw ymlaen â'r gwaith o gynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell, yn unol â'r amserlen a amlinellir yn yr adroddiad;
- Nodi y bydd y gwasanaeth yn parhau i drafod ac ymgynghori â phartïon sydd â diddordeb ac y bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno yng nghyfarfod y Pwyllgor Gwaith ym mis Hydref ar yr opsiynau gafodd eu hadnabod ar gyfer trawsnewid y Gwasanaeth Llyfrgell.

4. Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022 ("y Strategaeth Ddrafft")

4.1. Datblygwyd y Strategaeth Ddrafft i ymateb i'r heriau a'r anghenion a amlinellir uchod. Cynhwyswyd y Strategaeth Ddrafft fel Atodiad 1.

4.2. Rydym wedi gwrando ar farnau preswylwyr ac wedi eu gwreiddio o fewn y Strategaeth Ddrafft hon. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod llyfrgelloedd yn:

- Cynnal gwasanaeth benthyca llyfrau a werthfawrogir yn fawr
- Cynnal darpariaeth TGCh a Rhwydwaith gref
- Parhau i helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i wella eu sgiliau a dysgu
- Cyflenwi gwasanaethau gyda staff sydd wedi'u hyfforddi'n briodol

- Dangos cysylltiad clir â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015[5]

4.3. Y Weledigaeth

Mae'r Strategaeth Ddrafft yn amlinellu gweledigaeth arfaethedig ar gyfer y Gwasanaeth Llyfrgell ac yn gosod fframwaith cyflenwi a chanddo'r potensial i ddiwallu anghenion y Safonau Llyfrgelloedd, ac i ymateb i anghenion ein cwsmeriaid. Y weledigaeth arfaethedig yw:

Mae llyfrgelloedd Ynys Môn yn lleoedd croesawgar i ddarllen, dysgu a darganfod – y tywysydd y gellir ymddiried ynddo yng nghalon ein cymunedau.

4.4. Wrth wraidd y weledigaeth, ceir y nodau craidd:

- **Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant –** Rydym yn cydnabod bod llyfrgelloedd cyhoeddus wedi cael eu hysgogi bob amser gan egwyddorion cydraddoldeb a chynhwysiant.
- **Ei gwneud yn hawdd i bawb ddefnyddio ein gwasanaethau** – Rydym yn cydnabod nad yw pawb yn gallu neu'n dymuno cael mynediad i'r gwasanaeth llyfrgell yn yr un modd, byddwn yn sicrhau bod ein gwasanaeth yn gynhwysol i bawb.
- **Darparu gwasanaethau o safon uchel sy'n canolbwyntio ar y cwsmer** – Byddwn yn cyflenwi adnoddau o safon uchel mewn mannau croesawgar
- **Bod yn dywysydd y gellir ymddiried ynddo** – Rydym ar gael i helpu i gael mynediad i wybodaeth mewn amgylchedd y gellir ymddiried ynddo.
- **Partneriaeth gyda sefydliadau ac asiantaethau –** Rydym yn cydnabod bod gan bartneriaethau llwyddiannus rolau a chyfrifoldebau clir, ynghyd â disgwyliadau a reolir a chanlyniadau gweladwy ar gyfer bob partner.
- **Staff –** Rydym eisiau i'n staff a'n gwirfoddolwyr eich helpu i wneud yn fawr o'ch llyfrgelloedd. Gwyddwn hefyd mai ein staff yw ein hased mwyaf ac rydym eisiau bod yn lle gwych i weithio ynddo. Rydym eisiau creu cyfleoedd i wirfoddolwyr.

5. Yng ngolau'r uchod, mae'r Strategaeth Ddrafft hon yn symud i batrwm o ddarpariaeth yn seiliedig ar:

- Lyfrgelloedd Ardal
- Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad yr Awdurdod

[5] http://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/2/contents/enacted

- Gwasanaethau Symudol (sy'n cynnwys y Llyfrgelloedd Symudol, y Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai (ar gyfer y rheiny nad ydynt yn gallu gadael eu cartref oherwydd salwch neu anabledd) a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion)
- Pwyntiau mynediad posibl yn y gymuned (yn dibynnu ar ddosbarthiad A a B)

5.1. Yn fanylach, dyma'r ddarpariaeth arfaethedig:

Haen 1: Llyfrgelloedd Ardal: Llyfrgell lawn amser, wedi'i staffio'n llawn, sydd ar agor am tua 40 awr yr wythnos, a gefnogir gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. (Llangefni a Chaergybi)

Haen 2: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned: Tua 20 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. (Amlwch, Benllech a Porthaethwy)

Haen 3: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 10-12 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel Sir gyfan. (Biwmares, Moelfre, Niwbwrch a Rhosneigr)

Gwasanaethau Symudol: Ochr yn ochr â'r uchod, cynhelir adolygiad llawn o lwybrau'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Llyfrgell Symudol a'r mannau y byddant yn galw ynddynt. Rhagwelir y bydd newidiadau yn y maes gwasanaeth hwn wrth fynd ymlaen, i gwrdd â phatrymau defnydd sy'n newid, fodd bynnag nodir yn ein AECA bod ein Gwasanaethau Symudol yn elfen bwysig o'n darpariaeth i'n Sir wledig. Mae'n bosibl y gweithredir modelau amgen, er enghraifft, partneru gyda'r trydydd sector i gyflenwi elfennau o'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai.

6. Yn defnyddio ystadegau poblogaeth, ystadegau perfformiad, cost defnyddio llyfrgelloedd presennol, ac anghenion o ran cydraddoldeb yn unol â chasgliadau'r asesiad, a chanlyniadau'r Ymgynghoriad, mae'r **Strategaeth Ddrafft yn cynnig (yn unol â diffiniadau'r haenau) cynnal:-**

- Dwy Lyfrgell Ardal Haen 1 yng **Nghaergybi** a **Llangefni**;
- Tair Llyfrgell Haen 2 a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned: yn **Amlwch**, **Porthaethwy** a **Benllech**
- Dwy Lyfrgell Haen 3 a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor ym **Miwmares** a **Rhosneigr**; ynghyd â Gwasanaethau Symudol – fel y modd mwyaf cynhwysfawr ac effeithlon o gyflenwi Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn o fewn y gyllideb sydd ar gael.

6.1. Yn ogystal, mae defnyddio'r dosbarthiad haenog hwn yn canfod lleoliadau lle na ellir

parhau i gynnal y ddarpariaeth yn ei ffurf bresennol oherwydd diffyg datrysiad. **Felly, mae'r Strategaeth Ddrafft yn cynnig terfynu'r ddarpariaeth bresennol o gynnal gwasanaeth llyfrgell o adeilad mewn tair cymuned**, sef **Cemaes, Moelfre** a **Niwbwrch**. Fodd bynnag, oherwydd effaith gymdeithasol debygol y cynnig hwn, cynigir 'datrysiad dolen gymunedol' a/neu gynyddu Gwasanaethau Symudol er mwyn lliniaru effeithiau cymdeithasol ar y gymuned ac er mwyn cynnal mynediad i'r gwasanaeth ar gyfer preswylwyr y gymuned honno drwy ddulliau amgen. Gallai'r dulliau amgen hyn fod drwy wasanaeth 'clicio a chasglu' cymunedol, pwynt mynediad mewn ysgol leol neu adeilad cymunedol / siop, neu fel y soniwyd yn flaenorol, darpariaeth llyfrgell symudol.

6.2. Bydd gweithredu'r Strategaeth Ddrafft yn golygu y bydd newidiadau'n digwydd ar draws y rhwydwaith llyfrgelloedd presennol. Bydd yn cynnwys rhesymoli oriau a newid trefniadau rheoli adeiladau gyda'r llyfrgelloedd cymunedol, addasu lleoliadau a chyfnodau gweithredu Gwasanaethau Symudol, a gweithredu dulliau amgen ar gyfer cyflenwi'r gwasanaeth yn yr ardaloedd hynny a effeithir fwyaf.

6.3. Dyma'r ymatebion o'r llyfrgelloedd Haen 3:

Biwmares: Roedd Cadeirydd Canolfan Biwmares (Canolfan Hamdden Gymunedol), sy'n fenter gymdeithasol, wedi cadarnhau yn ystod y cyfarfod cyhoeddus, y byddai ganddynt ddiddordeb mewn gweithio gyda'r Gwasanaeth Llyfrgell. Yn ogystal, derbyniwyd llythyr yn mynegi diddordeb, fel y nodir yn adroddiad canfyddiadau'r ymgynghoriad.

Cemaes: Dim datrysiad cymunedol ar hyn o bryd

Moelfre: Dim datrysiad cymunedol ar hyn o bryd

Niwbwrch: Dim datrysiad cymunedol ar hyn o bryd

Rhosneigr: Potensial am Lyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor mewn partneriaeth â Chyngor Cymuned Llanfaelog.

7. Ymgynghoriad Cyhoeddus ar y Strategaeth Ddrafft

7.1. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad hwn dros gyfnod o ddeuddeg wythnos yn ystod haf 2017. Gellir gweld Adroddiad Llawn yr Ymgynghoriad yn Atodiad 2

7.2. Pwrpas yr ymgynghoriad hwn oedd llywio proses benderfynu'r Cyngor a chanfod:

- A ydi Trigolion Môn yn cytuno gyda Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell – Y Ffordd Ymlaen 2017-22
- I ba raddau y mae'r ymagwedd tair haen yn un sydd yn cael ei chefnogi
- Ennyn barn trigolion ar effaith bosibl unrhyw newidiadau i'r Gwasanaeth Llyfrgell arnyn nhw fel unigolion

7.3. Negeseuon allweddol o’r ymgynghoriad

Mae’r negeseuon allweddol a ganlyn yn grynodeb lefel uchel o’r prif bwyntiau a wnaed yn rhan o’r ymgynghoriad. Nid ydynt wedi eu bwriadu i fod yn llwyr gynrychioliadol; maent yn adlewyrchu sylwadau a wnaed drwy’r amrywiaeth o wahanol sianelau ymgysylltu sydd ar gael:

- Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn cefnogi’r Strategaeth gyda 51.88% o’r rhai gwblhaodd holiadur yn cytuno neu’r cytuno’n gryf gyda’r strategaeth.
- Roedd 71.53% yn cytuno gyda’r ymagwedd haenau, ond nid o anghenraid yn cytuno fod eu llyfrgell o ddewis yn yr haen gywir.
- Dylid adolygu’r Gwasanaeth Llyfrgell Symudol fel rhan o’r broses trawsnewid er mwyn lliniaru effaith unrhyw newid ac yna yn rheolaidd er mwyn sicrhau fod y defnydd gorau yn cael ei wneud ohono.
- Ceir thema gyson bod llyfrgelloedd wedi eu marchnata’n wael a bod prinder hysbysebu ac arwyddion i ddangos lle maen nhw.
- Pobl yn nodi eu bod yn gweld effaith newidiadau ar eraill (pobl hŷn, teuluoedd heb geir, rhai sydd yn chwilio am waith etc) hyd yn oed os nad ydyn nhw wedi eu heffeithio eu hunain. Hefyd effaith posibl arnyn nhw i’r dyfodol pe byddai eu sefyllfa yn newid.
- Gwasanaeth sydd yn bwysig – adeiladau yn llai pwysig.
- Dywedodd 44.5% y bydden nhw yn peidio â defnyddio’r Gwasanaeth Llyfrgell petai eu llyfrgell leol yn cau.
- Nifer yn awgrymu cyflwyno caffi neu beiriant coffi er mwyn creu incwm a chreu awyrgylch mwy hamddenol.
- Teimlad cryf fod gormod o bwysau yn cael ei roi ar garfan fechan o wirfoddolwyr sydd yn heneiddio i gynnal gwasanaethau sydd yn bwysig i’r cymunedau.
- Nifer o sylwadau am addasu oriau agor llyfrgelloedd i roi cyfle i bobl sydd yn gweithio a phlant sydd yn yr ysgol i gael mynediad.
- Trigolion yn poeni am sut fyddan nhw ac eraill yn cael mynediad at y gwasanaeth wrth iddynt heneiddio gan fod trafnidiaeth gyhoeddus yn wael mewn ambell ardal.
- Nifer fawr yn poeni am effaith newidiadau i’r Gwasanaeth ar sgiliau plant a chenedlaethau’r dyfodol.
- Pryder yn cael ei ddangos am ddiffyg gwasanaethau mewn ardaloedd gwledig a’r ffaith fod colli llyfrgell o bosibl yn cythryblu’r sefyllfa.
- Canfyddiad fod angen gwneud mwy o ddefnydd o’r adeiladau waeth beth fydd patrwm rhain i’r dyfodol.

- Awgrymiadau y dylid cael mwy o wasanaethau'r Cyngor yn y Llyfrgelloedd i bobl beidio gorfod teithio i Langefni i wneud bob dim.

- Cafwyd awgrymiadau hefyd y dylid lleihau'r gwasanaeth yn y llyfrgelloedd Haen 1 er mwyn amddiffyn y gweddill.

7.4. Sesiynau Allgymorth

- Cynhaliwyd nifer o weithgareddau ymgysylltu eraill ac fe gafwyd cysylltiad wyneb yn wyneb gyda 748 o unigolion. Nid oedd 207 (27.67%) o'r rhain yn ddefnyddwyr llyfrgell. Gellir gweld y prif negeseuon o'r gweithgareddau yn Adroddiad yr Ymgynghoriad yn Atodiad 2.

- Cynhaliwyd gweithgareddau ymgysylltu penodol gyda Phobl Ifanc, gyda digwyddiadau ymgysylltu mewn Ysgolion Uwchradd ac Ysgolion Cynradd. Gwahoddwyd swyddogion i gyfarfod Llais Ni yn Llangefni (19/07/17). Prosiect yw Llais Ni sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc i sicrhau bod eu lleisiau'n cael eu clywed mewn perthynas â materion sy'n bwysig iddynt.

- Cynhaliwyd Sesiynau Galw Heibio ym mhob un o'r 10 llyfrgell, ynghyd â Chyfarfodydd Cyhoeddus mwy ffurfiol mewn ardaloedd Llyfrgelloedd Haen 3 (5 ardal – Biwmares, Cemaes, Moelfre, Niwbwrch a Rhosneigr).

8. Effaith y Strategaeth Ddrafft

8.1. Yr Effaith ar Gydraddoldeb

Yn unol â'r ddyletswydd o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, cynhaliwyd asesiad effaith cydraddoldeb ac anghenion o'r strategaeth. Ar ôl yr ymgynghoriad cyhoeddus, diweddarwyd yr asesiad effaith cydraddoldeb ac anghenion (gweler atodiad 4).

8.2. Mae'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion[6] (AECA) yn asesu'r angen am y Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd ag effaith unrhyw newidiadau arfaethedig ar y boblogaeth a all fod yn dymuno ei ddefnyddio. Ystyriwyd pob opsiwn yn ofalus yn nhermau'r effaith ar breswylwyr Ynys Môn, yn ogystal â gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaeth llyfrgell 'cynhwysfawr ac effeithlon' yn unol â Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964. Yn ogystal, rhoir ystyriaeth i Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, ynghyd â'r anghenion o ran bod Awdurdodau Llyfrgelloedd yng Nghymru yn adrodd ar eu perfformiad blynyddol mewn perthynas â'r Safonau hyn.

8.3. Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer y Strategaeth Ddrafft, ymhlith y dangosyddion eraill, ystyriwyd y canlynol fel rhan o'r AECA:

- Y defnydd o lyfrgelloedd (nifer y defnyddwyr) a chostau gweithredu
- Gwybodaeth ddemograffig am gymunedau Ynys Môn, gan gynnwys twf i'r dyfodol

[6] Appendix 4 Equality Impact Needs Assessment

- Lleoliad llyfrgelloedd sefydlog a lle mae'r llyfrgell symudol yn galw
- Patrymau defnydd cwsmeriaid o lyfrgelloedd
- Maint dalgylchoedd llyfrgelloedd, gan gynnwys pellteroedd teithio
- Lefelau amddifadedd mewn dalgylchoedd llyfrgelloedd
- Perchnogaeth ceir
- Anghenion pobl a chanddynt nodweddion gwarchodedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- Perfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell: Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru 5/6

8.4. Ymgymerwyd ag AECA ar gyfer bob lleoliad/cymuned unigol lle cynigir gwneud newidiadau sylweddol, a defnyddiwyd casgliadau'r asesiadau hynny i lywio'r Strategaeth Ddrafft. Mae copïau o'r asesiadau ar gyfer safleoedd penodol ar gael o llyfrgelloedd@ynysmon.gov.uk neu gellir cael copïau caled ar gais gan y Gwasanaeth Llyfrgell.

8.5. Mae AECA y Strategaeth Ddrafft wedi dwyn ynghyd effaith bosibl y Strategaeth Ddrafft ar y sir gyfan, ond hefyd ar grwpiau gwarchodedig penodol o fewn y cymunedau hynny sy'n wynebu newidiadau sylweddol.

8.6. Mae'r AECA yn amlygu effaith negyddol ar gyfer grwpiau oedran penodol fel pobl hŷn a rhieni sydd hefo plant ifanc (o dan 5 mlwydd oed) o ganlyniad i leihau'r rhwydwaith o leoliadau llyfrgell sefydlog.

8.7. Mabwysiadwyd y Strategaeth Ddrafft i fynd i'r afael â'r effeithiau negyddol hyn drwy gynnig i addasu'r gwasanaeth symudol a sefydlu trefniadau mynediad amgen.

8.8. Yn dilyn ystyriaeth lawn, adolygwyd y Strategaeth Ddrafft i fynd i'r afael â'r effeithiau posibl a nodwyd.

8.9. Mae'r cymunedau mwyaf difreintiedig o fewn dalgylch Llyfrgelloedd Llangefni a Chaergybi, a effeithir leiaf gan unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi gwasanaeth fel yr awgrymwyd o fewn y Strategaeth Ddrafft.

8.10. Mae ardaloedd lle gall unigolion fod dan anfantais oherwydd natur wledig ardaloedd a chysylltiadau gwael wedi cael eu mapio, a gweithredir i gynyddu mynediad cymunedol yn yr ardaloedd hyn.

8.11. Mae'r AECA yn canfod fod cyfleoedd i ddatblygu a meithrin cydlyniant cymunedol a gwydnwch yn y cymunedau hynny lle ceir awydd i gydweithredu â'r Cyngor i gyflenwi gwasanaethau drwy ddulliau newydd.

8.12. Mae'n debygol y bydd rhai grwpiau o'r farn fod y cynnig yn annheg gan y bydd pwyntiau gwasanaeth yn cau mewn rhai cymunedau ac yn cael eu cadw mewn rhai eraill. Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn parhau i fod yn agored ac yn barod i dderbyn awgrymiadau o ran

gwahanol ddulliau o weithio, a all arwain wella'r gwasanaeth ac nid ei ddirywio o ganlyniad i'r strategaeth hirdymor hon.

8.13. Wrth ddatblygu'r Strategaeth Ddrafft, rhoddwyd cyfle ac anogaeth i bob rhan o gymunedau'r Cyngor weithio gyda'i gilydd i ddatblygu syniadau gyda'r nod o fod o fudd i'r gymuned gyfan.

9. Yr Effaith ar Berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell

9.1. Mae Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (WPLS) yn asesu p'un a yw awdurdodau lleol yn cyflawni'r dyletswyddau statudol. Yn ogystal, mae'r WPLS yn asesu p'un a yw'r gwasanaeth a ddarperir yn diwallu anghenion a disgwyliadau cwsmeriaid y llyfrgell a phreswylwyr lleol.

9.2. Nid ydym yn rhagweld y bydd mabwysiadu'r Strategaeth Ddrafft hon yn cael effaith andwyol sylweddol ar berfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell yn nhermau'r WPLS. Mae'r effaith debygol yn erbyn y WPLS wedi cael ei mapio a'i graddio yn ôl y drefn RAG.

10. Yr Effaith ar Gymunedau

10.1. Caiff y Strategaeth Ddrafft fwy o effaith ar rai cymunedau yn ardal y Cyngor nag eraill, yn enwedig yn y pum cymuned lle argymhellir newid i'r drefn bresennol.

10.2. Rydym wedi trafod y Strategaeth Ddrafft gyda chynghorau cymuned a phartneriaid eraill yn y pum cymuned dan sylw. Dylid nodi bod gwrthwynebiad ac amharodrwydd i weld unrhyw newidiadau i'r rhwydwaith llyfrgelloedd yn parhau.

10.3. Fodd bynnag, derbyniwyd ymateb cadarnhaol gan ddwy o'r cymunedau lle argymhellir Llyfrgell Haen 3 a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor, sef Biwmares a Rhosneigr, o ran os mabwysiadir y Strategaeth Ddrafft gan y Cyngor, mae Cynghorau Cymuned a phartneriaid eraill wedi nodi eu parodrwydd i gydweithio gyda'r Gwasanaeth Llyfrgell i sefydlu trefn o'r fath.

10.4. Yn y tair cymuned sydd ar ôl (Cemaes, Moelfre a Niwbwrch), lle mae'r Strategaeth Ddrafft yn argymell terfynu cynnal gwasanaeth llyfrgell o adeilad a bod datrysiad mynediad cymunedol neu gynyddu Gwasanaethau Symudol yn cymryd ei le, bu'r ymateb yn amrywiol ond, yn gyffredinol, mae'r ymatebion yn gwrthwynebu i'r newidiadau arfaethedig fel y gellir gweld yn y dystiolaeth yn nodiadau'r cyfarfodydd yn Atodiad 3.

10.5. Yn seiliedig ar yr ymatebion gan wahanol gymunedau, rydym o'r farn na ddaeth unrhyw wybodaeth neu dystiolaeth o sylwedd i law sy'n awgrymu na ddylid mabwysiadu'r Strategaeth Ddrafft, ac nid yw'r wybodaeth a dderbyniwyd yn amlygu ystyriaethau pellach yn nhermau'r AECA (ar wahân i'r rheiny a nodir yn 9.6 isod). Fodd bynnag, dylid cydnabod bod sawl cymuned (Niwbwrch, Biwmares, Cemaes a Phorthaethwy) wedi amlygu y byddai colli neu newid agweddau ar ddarpariaeth y llyfrgell yn arwain at sgil-effeithiau cymdeithasol, diwylliannol a chymunedol pellgyrhaeddol.

10.6. Dylid cyfeirio at ardal Cemaes yn benodol, lle gallai cau'r llyfrgell yn ardal Cemaes gael effaith ar breswylwyr yr ardal honno oherwydd effaith yr orsaf bŵer niwclear newydd sy'n cael ei hadeiladu (Wylfa Newydd). Nid yw'r effaith yn ymwneud yn benodol â chau'r

llyfrgell, ond o ran colli ased cymunedol. Mae Swyddogion y Cyngor wedi codi'r posibilrwydd y gellid defnyddio adeilad y Llyfrgell fel hwb cymunedol fyddai'n ymgorffori llyfrgell, y gellid ei ddefnyddio fel lle / adnodd i liniaru effaith adeiladu'r orsaf newydd ar breswylwyr. Fodd bynnag, ni fyddai hyn yn digwydd yn y tymor byr. Ar 18 Hydref 2017, argymhellodd y Bwrdd Trawsnewid na ddylid trin Llyfrgell Cemaes yn wahanol i unrhyw lyfrgell arall yn haen tri, ac fel y cyfryw, y dylid parhau i argymell ei chau. Pe awgrymir llyfrgell fel ffactor liniarol fel rhan o ddatblygiad Wylfa Newydd, er enghraifft, fel rhan annatod o hwb cymunedol, yna argymhellodd y Bwrdd Trawsnewid y byddir yn delio â hynny ar yr adeg honno, pe bai cyllid ar gael.

11. Ystyriaethau Perthnasol

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae dyletswydd ar bob corff cyhoeddus i gyflawni datblygu cynaliadwy, sef sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i ddiwallu eu hanghenion eu hunain. Wrth gyflawni'r ddyletswydd hon, rhaid i'r Cyngor ystyried pwysigrwydd effaith hirdymor a gallu, cynnwys, integreiddio, cydweithio a'r defnydd ataliol o adnoddau wrth ystyried yr hyn sy'n cael ei gynnig.

Wrth ddatblygu ac ystyried y Strategaeth Ddrafft, rhoddwyd ystyriaeth i'r materion hyn yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Adlewyrchir yr ystyriaethau hyn yng ngweledigaeth a nodau'r Strategaeth Ddrafft. Fel y gweithredir y Strategaeth Ddrafft, byddwn yn parhau i ystyried gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

12. Cyd-destun Ariannol

Byddai gwireddu'r Strategaeth Ddrafft yn arwain at arbedion o rhwng £49,983 a £72,575. (gweler Atodiad 5).

Rhagwelir y bydd yr arbedion yn cael eu gwireddu yn ystod 2018-19, yn unol â'r rhaglen waith a nodir yn adran 14 isod.

Mae Atodiad 5 yn nodi'r arbedion y gallai'r Strategaeth Ddrafft eu cyflawni. Pennwyd cost 3 opsiwn o ran staffio.

a) Arbedion yn y strwythur staffio gan gadw staff

b) Arbedion yn y strwythur staffio gyda'r nifer leiaf bosibl o staff

c) Strwythur staffio sy'n cadw 22 awr o ran oriau staff (ar raddfa 3) o'r llyfrgelloedd fyddai'n cau o fewn strwythur staffio newydd i helpu i leihau effaith cau ac i ddiogelu perfformiad y Cyngor yn erbyn y WPLS yn nhermau lefelau staffio.

13. Prif Risgiau

13.1. Prif Risgiau

Risgiau i Opsiynau Strwythur Staffio

13.1.1. <u>Strwythur Staffio Risgiau i **Opsiwn A**: Cyfanswm arbedion strategaeth sy'n cadw lefelau staffio cyfredol</u>

- Ni fyddai'r gwasanaeth gyflawni'r Safon Staffio Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru - niferoedd staff cyffredinol, byddai'r opsiwn hwn yn golygu y byddai'r gwasanaeth yn 5.77FTE o dan y safon staffio leiaf. Fodd bynnag, gellid lliniaru hyn gan rhesymoli'r gwasanaethau a gweithio'n agosach gyda'r gymuned. Gellid cynnig sesiynau allgymorth mewn gwahanol leoliadau cymunedol a gall hyn gynnwys elfen o gyflenwi a thrin stoc.

13.1.2. <u>Risgiau Strwythur Staffio i **Opsiwn B**: Arbedion staffio'r strwythur -lleiafswm staffio isaf</u>

1. Cyfyngu difrifol ar y gallu o fewn y Gwasanaeth i ddarparu opsiynau lliniaru, er enghraifft sesiynau Allgymorth, yn yr ardaloedd hynny yn amodol ar gau llyfrgell. Efallai y bydd darpariaeth ehangach y llyfrgell symudol yn bosib ond nid gweithredoedd eraill e.e. 'cliciwch a chasglu' neu bwyntiau gollwng cymunedol. **Risg o Her Gyfreithiol**

2. Dirywiad pellach mewn perfformiad yn erbyn Safon Staffio Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru. Mae Opsiwn B yn golygu y byddai'r gwasanaeth llyfrgell yn 6.68FTE o dan y safon staffio lleiaf. Mae na potensial i hyn effeithio ar berfformiad ym mhob Dangosydd a Safonau, ond yn enwedig y Safon Staffio, a allai arwain at **risg o ymyrraeth weinidogol**. Byddai hefyd yn gynyddol anodd cynnig gweithgareddau darllen a diwylliannol gyda gweithlu gostyngol yn sylweddol, a byddai hyn yn ei dro yn effeithio ar Ddangosyddion Ansawdd 4, 6, 9, 10 a 12.

   Hefyd:

   Byddai'r gallu i gyflawni rhan o gyfrifoldeb Statudol y Cyngor i annog y defnydd o'r Gwasanaeth Llyfrgell yn lleihau ymhellach gyda lleihad mewn staffio.

3. Cyfyngu'n sylweddol ar y gallu o fewn y gwasanaeth i gyflenwi absenoldebau staff sy'n arwain at gau annisgwyl, yn effeithio perfformiad yn erbyn y dangosydd ansawdd yma (Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru) a hefyd ein gwasanaeth i'r cyhoedd, yn enwedig yng nghyd-destun toriad cyllideb Staff Wrth Law sydd rhan o'r pecyn arbedion.

4. Cyfyngiad pellach ar y gallu i wella a datblygu'r gwasanaeth i'r cyhoedd

5. Cyfyngu ar y gallu i hybu lefelau staffio yn Llyfrgell Neuadd y Farchnad Newydd (Caergybi), gan gyfyngu ar gyfleoedd i dyfu. Mae'n bosibl y bydd fersiwn o gyfleuster 'Siop Un Alwad' y Cyngor - Cysywllt Môn yn cael eu darparu yn ein llyfrgelloedd, gyda'r lleoliad yng Nghaergybi yn allweddol. Byddai hyn yn anodd ei weithredu gyda'r lefelau staffio presennol yn llyfrgell Caergybi.

6. Risg o bwysau sy'n gysylltiedig â gwaith ar ein staff oherwydd lefelau staffio isel iawn, gan arwain at gynnydd mewn trosiant staff a lefelau salwch staff.

13.1.3. <u>Strwythur Staffio Risgiau i **Opsiwn C**: Arbedion gan gadw 22 awr ar gyfer effeithiau lliniaru cau</u>

1. Lliniaru opsiynau yn yr ardaloedd hynny yn amodol ar gau llyfrgell, e.e. 'Clicio a chasglu' neu bwyntiau gollwng cymunedol, yn bosibl ond nid i'r un graddau ag Opsiwn A.

2. Dirywiad pellach mewn perfformiad yn erbyn Safon Staffio Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, ond nid i'r un graddau ag Opsiwn B. Byddai Opsiwn C yn golygu y byddai'r gwasanaeth llyfrgell yn 6.07FTE o dan y safon staffio lleiaf.

13.1.4 Cymhariaeth o lefelau Staffio o fewn y gwahanol opsiynau

	Cyfanswm Staffio lefelau (FTE)		Staffio Proffesiynol (FTE)		Nifer y Swyddi
	Ynys Môn	Ynys Môn a Bibs*	Ynys Môn	Ynys Môn a Bibs*	Ynys Môn
2016 / 2017	17.92	19.46	4**	4.4	31
Opsiwn A: Cadw oriau i gyd	17.75	19.43	4	4.4	28
Opsiwn B: Rhyddhau'r holl oriau	17	18.54	4	4.4	25
Opsiwn C: cadw 1/3 o oriau	17.59	19.13	4	4.4	27

* Bibs = Uned Llyfryddiaeth Gogledd Cymru (Partneriaeth rhwng Awdurdodau Gogledd Cymru)

** Mae ffigurau 16/17 yn cynnwys y swydd Cydlynydd Dysgu Gydol Oes a ariennir o'r Gyllideb Addysg

13.1.5 DASLICC 13: Lefelau Staffio a Chymwysterau

*Rhaid i Awdurdodau Llyfrgell gyflawni cyfanswm lefelau staffio'r sefydliad ar gyfer gwasanaethu **3.6 FTE fesul 10,000 o boblogaeth breswyl***

*Ni ddylai nifer y staff FTE sy'n dal cymwysterau cyd*nabyddedig mewn Llyfrgellyddiaeth ddisgyn islaw **0.65 fesul 10,000 o bobl**

	Cyfanswm Lefelau Staffio	Staff Proffesiynol	Faint o FTE sy'n is na'r safon ydym ni? (gan gynnwys Bibs)

	(Ynys Môn + Bibs)	(Ynys Môn + Bibs)	Cyfanswm Staff
2016 / 2017	2.79	0.64	5.75
Opsiwn A: Cadw oriau i gyd	2.78	0.64	5.77
Opsiwn B: Rhyddhau'r holl oriau	2.66	0.64	6.68
Opsiwn C: cadw 1/3 o oriau	2.74	0.64	6.07

13.2. Risgiau Cyffredinol

13.2.1. Mae gwireddu'r Strategaeth Ddrafft yn llwyddiannus yn dibynnu ar gydweithio rhwng cynghorau cymuned, partneriaid a defnyddwyr gwasanaeth.

13.2.2. Mae gwireddu'r newidiadau i ddarpariaeth gwasanaeth (yn enwedig yn y cymunedau lle argymhellir gwneud y newid mwyaf) yn dibynnu ar drafodaethau parhaus gyda chynghorau cymuned a phartneriaid eraill; a gall y negydu hwn amlygu rhwystrau, diffyg capasiti, diffyg adnoddau, yr angen am fuddsoddiad neu unrhyw fater arall na ellir ei ragweld hyd yma.

13.2.3. Mae gwireddu'r Strategaeth Ddrafft hon hefyd yn dibynnu ar gydweithio gyda gwasanaethau eraill o fewn y Cyngor. Mae'r rhaglen waith i weithredu'r strategaeth yn arwain at oblygiadau o ran adnoddau gwasanaethau eraill.

13.2.4. Gan fynd ymlaen o'r uchod, gall rhai o'r goblygiadau hyn fod yn destun penderfyniadau pellach gan y cyngor, yn enwedig o ystyried defnydd a dyfodol safleoedd unigol, ynghyd ag ymrwymiadau gwasanaethau eraill y Cyngor.

14. Camau nesaf ac amserlen

Pwyllgor Craffu: 13 Tachwedd 2017

Ar gyfer penderfyniad y Pwyllgor Gwaith: 18 Rhagfyr 2017

15. Nodir amserlen weithredu ddangosol mewn perthynas â'r Strategaeth Ddrafft Arfaethedig:-

Ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog erbyn 31 Ionawr 2018
Gweithredu newidiadau yn y strwythur staffio erbyn Ebrill 2018
Gweithredu'r newid o ran terfynu darpariaeth bresennol mewn tair cymuned (pedair o bosib, os nad yw Cyngor Cymuned Llanfaelog yn dangos ei ymrwymiad cadarn i Lyfrgell Rhosneigr) erbyn diwedd Ebrill 2018.

Gweithredu’r newid o ran sefydlu darpariaeth liniarol yn y tair cymuned (o bosib 4) o Mai 2018 ymlaen.
Gweithredu’r newid i’r Gwasanaeth Symudol o Mai 2018
Gweithredu’r newid a sefydlu Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor ym Miwmares (ac yn amodol ar ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog, yn Rhosneigr) o Mai 2018 ymlaen.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?
Mae’r broses drawsnewid wedi ystyried ac ymgynghori ynghylch ystod eang o opsiynau posibl.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i’r Pwyllgor Gwaith?
Mae’r ailfodelu’n cael ei gynnal mewn ymateb i gais Corfforaethol penodol o dan gylch gorchwyl y Bwrdd Trawsnewid Dysgu Gydol Oes.

CH – A yw’r penderfyniad hwn yn gyson â’r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

D – A yw’r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		**Beth oedd eu sylwadau?**
1	**Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA)** (mandadol)	Mae'r sylwadau wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
2	**Cyllid / Adran 151** (mandadol)	Mae'r sylwadau wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.
3	**Cyfreithiol / Swyddog Monitro** (mandadol)	
4	**Adnoddau Dynol (AD)**	Dylid ymdrin ag unrhyw faterion staffio sy’n codi yn unol â phrosesau ymgynghori ac AD eraill cydnabyddedig. Bydd angen ystyried unrhyw gostau diswyddo sy’n ynghlwm efo’r strategaeth

		ynghyd ag unrhyw oblygiadau TUPE fydd yn codi. Mae'r adroddiad yn nodi gweithredu newidiadau i'r strwythur staffio erbyn Mawrth 2018 – a fydd unrhyw oedi tra'n disgwyl ymateb gan gynghorau a darparwyr eraill yn y gymuned cyn gallu cadarnhau'r strategaeth yn effeithio ar yr amserlen hyn o ystyried bydd angen rhoi cyfnodau rhybudd os oes newidiadau i gyntundebau/cyflogaeth?
5	**Eiddo**	Bydd angen ystyried y "Drwydded i feddiannu" yn adeilad Llyfrgell Cemaes.
6	**Technoleg Gwybodaeth Cyfathrebu (TGCh)**	
7	**Caffael**	
8	**Sgriwtini**	Bod y Pwyllgor yn argymell – •Bod y Pwyllgor Gwaith yn mabwysiadu'r Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell ddrafft ar gyfer 2017-22, a •Eu bod yn gweithredu'r newidiadau arfaethedig yn y Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgelloedd drafft 2017-2022 fel a ganlyn: •Cau Llyfrgell Cemaes, Llyfrgell Moelfre a Llyfrgell Niwbwrch, gan barhau i ymchwilio i gamau lliniaru megis pwyntiau mynediad cymunedol a / neu gynyddu'r ddarpariaeth symudol yn yr ardaloedd yr effeithir arnynt gan y cau. •Datblygu model cydweithredol â Chanolfan Biwmares mewn perthynas â Llyfrgell Biwmares. •Derbyn ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog mewn perthynas â Llyfrgell Rhosneigr erbyn 2 Ionawr, 2018. Os na ddarperir ymrwymiad cadarn, yna bwrw ymlaen i gau fel y pwynt bwled cyntaf uchod. •Er mwyn sicrhau'r arbedion mwyaf posibl, gweithredu Opsiwn B o fewn costau drafft y Gwasanaeth Llyfrgell (Atodiad 5 i'r adroddiad) tra'n derbyn y risgiau fel y nodir.
9	**Aelodau Lleol**	
10	**Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill**	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)		
1	**Economaidd**	
2	**Gwrthdlodi**	

3	**Trosedd ac Anhrefn**	
4	**Amgylcheddol**	
5	**Cydraddoldebau**	
6	**Cytundebau Canlyniad**	
7	**Arall**	

F - Atodiadau:
Atodiad 1 - Strategaeth Drafft Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022 Atodiad 2 - Canfyddiadau Ymgynghori Atodiad 3 - Gweithgareddau Ymgysylltu a Nodiadau Cyfarfodydd Atodiad 4 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA) Atodiad 5 - Drafft arbedion Strategaeth Drafft Gwasanaeth Llyfrgell

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):
Cynhwysir papurau cefndirol fel dolenni yn yr adroddiad.

Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn 2017-2022

1. Cyflwyniad

Mae Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn wedi ymgymryd ag Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r nod o sicrhau y gellir cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Mae'r prif ysgogwyr newid yn rhai ariannol a thechnolegol. Yn 2013, heriwyd Cyngor Sir Ynys Môn ("y Cyngor") i ganfod arbedion effeithlonrwydd o £16m yn y 3 blynedd oedd yn dilyn[1].

Yn ogystal, mae'n angenrheidiol i adolygu'r gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus yng ngolau newid technolegol sy'n effeithio ar: sut y mae pobl yn cael mynediad ac yn defnyddio'r cynnig craidd (darllen); sut y mae pobl yn diwallu eu hanghenion o ran gwybodaeth, a sut y mae pobl sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol yn cael eu rhoi o dan fwy o anfantais fel yr ydym yn symud yn agosach fyth at gymdeithas 'digidol yn gyntaf'.

Mae'r Cyngor Sir yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaeth llyfrgell gyhoeddus sy'n gynhwysfawr ac yn effeithlon, fel sy'n ofynnol gan adran 7 o Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964[2]. Yn ogystal, mae'r Cyngor Sir yn ymwybodol o Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (WPLS), a weinyddir gan Lywodraeth Cymru. Nid ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â statud, ond mae'r Cyngor yn cydnabod eu bod yn fodd defnyddiol o feincnodi gwasanaethau llyfrgell ar draws Cymru, ac yn rhoi sicrwydd i'r Gweinidog sy'n gyfrifol o ran y defnydd o'r gwasanaeth, ei safonau a'i ansawdd.

Nod **Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn 2017-2022** ("y Strategaeth Ddrafft") yw gosod sylfeini cynaliadwy cadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu ein preswylwyr a chyflawni'r gofynion statudol dros y blynyddoedd i ddod.

Nod y Strategaeth Ddrafft yw cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael ac mae'n cael ei llywio gan yr ymgynghoriad cyhoeddus a gynhaliwyd gan y Cyngor yn ystod haf 2017, gan gynnwys y sylwadau a wnaed gan randdeiliaid, ymgyngoreion a defnyddwyr yn ystod y broses honno.

2. Cyd-destun / Y broses hyd yma

Mae Cynllun Corfforaethol Ynys Môn 2013-17[3] yn nodi:

> *Rydym yn awyddus i gadw ein lle a'n presenoldeb yng nghalon ein cymunedau gan droi ein*

[1] http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2014/04/02/f/n/i/cynllun-corfforaethol-2013---2017.pdf

[2] http://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/1964/75/contents

[3] http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2014/04/02/f/n/i/cynllun-corfforaethol-2013---2017.pdf **t.13**

llyfrgelloedd yn 'ddrws ffrynt cyffredinol' i ni fel cyngor

Byddai'r Cyngor yn:

ymchwilio i opsiynau a gweithredu model diwygiedig ar gyfer y ddarpariaeth o Lyfrgelloedd

Nodwyd y byddai'r mesur llwyddiant fel a ganlyn:

- *Gweithredu ar fodelau newydd o ran rheoli llyfrgelloedd a safleoedd treftadaeth ddiwylliannol*
- *Darpariaeth llyfrgell bwrpasol a chynaliadwy*

a nod y Cyngor fyddai:

..lleihau costau cyffredinol y gwasanaethau hyn (hamdden, diwylliant a llyfrgelloedd) i'r Cyngor gan 60% dros gyfnod y cynllun hwn.

O ganlyniad i'r ymrwymiadau hyn, ymgymerwyd ag Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell [4] a oedd yn dadansoddi testunau fel defnydd, anghenion ac opsiynau ar gyfer trawsnewid. Roedd yr adolygiad wedi nodi sawl opsiwn ar gyfer datblygu'r gwasanaeth i'r dyfodol.

Cynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid yn ystod Hydref 2015 i gasglu barnau ar yr opsiynau a nodwyd gan Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell ac i wahodd unrhyw syniadau eraill. Cafwyd bron i 2,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad a ddarparwyd drwy holiaduron, sesiynau wyneb yn wyneb a gweithdai [5]. Er nad oes unrhyw opsiwn clir a ffefrir wedi ymddangos o'r atebion hyn, roedd tystiolaeth y byddai'n fanteisiol i geisio cyfleoedd ar gyfer modelau 'cefnogaeth gymunedol', yn gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen i weithio gyda'r Cyngor i gynnal y gwasanaeth, yn hytrach nag unrhyw bosibilrwydd o ddileu'r gwasanaeth.[6]

Cynhaliwyd ail ymgynghoriad cyhoeddus ar strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022 yn ystod haf 2017.

---

[4] http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/v/f/d/Adolygiad-Gwasanaeth-Llyfrgelleodd-a-Gwybodaeth-2014-15-13-11.pdf

[5] http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/ymgynghori/ymgynghoriadau-blaenorol/arolwg-gwasanaeth-llyfrgell/127255.article?redirect=false

[6] http://www.ynysmon.gov.uk/cyhoeddi-canfyddiadau-ymgynghoriad-llyfrgelloedd/128048.article?redirect=false

DRAFT

Rydym wedi gwrando ar farnau ymatebwyr ac wedi ystyried eu sylwadau wrth ddyfeisio'r strategaeth hon. Mae hyn yn cynnwys y cynnig i sicrhau bod llyfrgelloedd yn:

- Cynnal gwasanaeth benthyca llyfrau a werthfawrogir yn fawr
- Cynnal darpariaeth TGCh a Rhwydwaith gref
- Parhau i helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i wella eu sgiliau a dysgu
- Cyflenwi gwasanaethau gyda staff sydd wedi'u hyfforddi'n briodol
- Gweithredu fel hwb o fewn y gymuned yn darparu gwybodaeth a gweithgareddau
- Hwyluso mynediad di-dor i wasanaethau'r Cyngor
- Dangos cysylltiad clir â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015[7]

3. Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn

Mae'r galw am wasanaethau llyfrgell yn newid. Yn genedlaethol, mae llai o alw am fenthyca llyfrau ac ymweld â llyfrgelloedd. Mae'r duedd hon yn weladwy ar draws Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn, er i raddau llai na hynny mewn sawl ardal arall yn y DU.

Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer y Stratgaeth Llyfrgelloedd hon, ystyriwyd y canlynol fel rhan o Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion [8]

- Y defnydd o lyfrgelloedd (nifer y defnyddwyr) a chostau gweithredu
- Gwybodaeth Ddemograffig am gymunedau Ynys Môn, gan gynnwys y twf i'r dyfodol
- Lleoliad llyfrgelloedd sefydlog a lle bydd y llyfrgell symudol yn galw
- Patrymau defnydd o'r llyfrgell gan gwsmeriaid
- Maint dalgylchoedd llyfrgelloedd gan gynnwys pellteroedd teithio
- Lefelau amddifadedd mewn dalgylchoedd llyfrgelloedd
- Cyrhaeddiad addysgol plant
- Perchnogaeth ceir a chludiant cyhoeddus

[7] http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2015/2/contents/enacted

[8] Atodiad 4 Asesiad AECA

• Anghenion pobl a chanddynt nodweddion gwarchodedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb

• Perfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell: Fframwaith 5 a 6 Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru

4. Y Weledigaeth i'r Dyfodol

Mae llyfrgelloedd Ynys Môn yn lleoedd croesawgar i ddarllen, dysgu a darganfod – y tywysydd y gellir ymddiried ynddo yng nghalon ein cymunedau.

Wrth wraidd y weledigaeth, ceir y nodau craidd:

Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant – Rydym yn cydnabod bod llyfrgelloedd cyhoeddus wedi cael eu hysgogi bob amser gan egwyddorion cydraddoldeb a chynhwysiant.

Ei gwneud yn hawdd i bawb ddefnyddio ein gwasanaethau – Rydym yn cydnabod nad yw pawb yn gallu neu'n dymuno cael mynediad i'r gwasanaeth llyfrgell yn yr un modd, byddwn yn sicrhau bod ein gwasanaeth yn gynhwysol i bawb.

Darparu gwasanaethau o safon uchel sy'n canolbwyntio ar y cwsmer – Byddwn yn cyflenwi adnoddau o safon uchel mewn mannau croesawgar.

Bod yn dywysydd y gellir ymddiried ynddo – Rydym ar gael i helpu i gael mynediad i wybodaeth mewn amgylchedd y gellir ymddiried ynddo.

Partneriaeth gyda sefydliadau ac asiantaethau – Rydym yn cydnabod bod gan bartneriaethau llwyddiannus rolau a chyfrifoldebau clir, ynghyd â disgwyliadau a reolir a chanlyniadau gweladwy ar gyfer bob partner.

Staff – Rydym eisiau i'n staff a'n gwirfoddolwyr eich helpu i wneud yn fawr o'ch llyfrgelloedd. Gwyddwn hefyd mai ein staff yw ein hased mwyaf ac rydym eisiau bod yn lle gwych i weithio ynddo. Rydym eisiau creu cyfleoedd i wirfoddolwyr.

5. Sut y byddwn yn cyflenwi Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn i gyflawni'r weledigaeth hon

Gan edrych i'r dyfodol, mae'n rhaid i ni fod yn realistig o ran yr hinsawdd economaidd bresennol. Mae'r gwasanaeth llyfrgell yn wasanaeth statudol y mae'n rhaid iddo weithredu o fewn y gyllideb sydd ar gael. Felly mae'r strategaeth ddrafft hon yn anelu at osod sylfeini cynaliadwy a chadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu preswylwyr yr ynys a chyflawni'r gofynion statudol yn y blynyddoedd i ddod.

Mae'r Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd â'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion ("AECA") a'r ymgynghoriad cyhoeddus, yn caniatáu i ni gyflwyno strategaeth ddrafft a fydd yn cyflawni gofynion y gwasanaeth llyfrgell, yn ogystal â chynnig y gwasanaeth gorau bosibl i breswylwyr Ynys Môn.

DRAFT

Dengys tystiolaeth o'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion[9] y gallai Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn symud i fod yn Wasanaeth Llyfrgell statudol tair haen ym Môn yn nhermau defnydd, angen, effaith a lleoliad strategol. Byddai patrwm o lyfrgelloedd sefydlog yn ychwanegol i'r Gwasanaeth Llyfrgell Symudol, y Gwasanaeth Llyfrgell i rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion.

Mae'r categorïau haenog uchod wedi'u llunio yn dilyn dadansoddiad o batrymau/ystadegau defnydd ac maent yn dilyn arfer dda a nodwyd gan Awdurdodau Llyfrgell eraill yng Nghymru[10] a thrwy ystyried yr argymhellion gan Lywodraeth Cymru yn eu hadroddiad diwethaf ar ddyfodol gwasanaethau llyfrgelloedd cyhoeddus yng Nghymru, 'Pennu Cwmpas Gwasanaeth Llyfrgelloedd Cyhoeddus Newydd i Gymru'[11]. Maent hefyd yn seiliedig ar ofynion 6ed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru .[12]

Mae'r Cyngor yn agored i'r posibiliadau o ran modelau 'cefnogaeth gymunedol', fel gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen, gan gynnwys model Ymddiriedolaeth ar gyfer Gwasanaethau Llyfrgell Ynys Môn, a gall y Strategaeth Ddrafft hon gefnogi ystod eang o fodelau a gefnogir gan y gymuned.

Yng ngolau'r uchod, yn enwedig yr Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, yr ymgynghoriad ar gyfer y cyhoedd a rhanddeiliaid a gynhaliwyd hyd yma a gweledigaeth ac amcanion y Cyngor, mae'r Strategaeth ddrafft hon yn argymell symud i batrwm o ddarpariaeth yn seiliedig ar:

A. Lyfrgelloedd Ardal
B. Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad yr Awdurdod
C. Gwasanaethau Symudol (Y Llyfrgelloedd Symudol, y Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion)
D. Pwyntiau mynediad posibl yn y gymuned

Dyma'r model posibl:

DRAFT

---

[9] Atodiad 4 AECA

[10] http://gov.wales/docs/drah/publications/150211-independent-trusts-community-libraries-cy.pdf

[11] hhttp://gov.wales/docs/drah/publications/151019-scoping-a-future-for-public-libraries-cy.pdf

[12] http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/museums-archives-libraries/libraries/public-library-standards/?skip=1&lang=cy

Haen 1: Llyfrgelloedd Ardal: Llyfrgell lawn amser, wedi'i staffio'n llawn, sydd ar agor am tua 40 awr yr wythnos, a gefnogir gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. **Llyfrgell Caergybi a Llyfrgell Llangefni**

Haen 2: Llyfrgelloedd Cymunedol dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gefnogaeth gan y gymuned: Tua 20 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. Ceir potensial i gynnwys cymorth gan y gymuned o amgylch yr oriau llyfrgell craidd. **Llyfrgell Amlwch, Llyfrgell Benllech a Llyfrgell Porthaethwy.**

Haen 3: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 10-12 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel Sir gyfan. Bydd yr adeiladau yn yr haen hon yn cael eu trosglwyddo i'r trydydd sector gyda'r oriau llyfrgell craidd yn aros o fewn darpariaeth / strwythur y Gwasanaeth Llyfrgell. **Llyfrgell Biwmares a Llyfrgell Rhosneigr**

Ochr yn ochr â'r uchod, cynhelir adolygiad llawn o lwybrau'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai (ar gyfer y rheiny nad ydynt yn gallu gadael eu cartref oherwydd salwch neu anabledd) a'r Llyfrgelloedd Symudol a'r mannau y byddant yn galw ynddynt.
O ganlyniad, mae newidiadau i'r maes gwasanaeth hwn yn anochel wrth fynd ymlaen. Er enghraifft, mae'n bosibl y gweithredir modelau amgen, fel partneru gyda'r trydydd sector i gyflenwi elfennau o'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai. Fodd bynnag, bydd Gwasanaethau Symudol gan gynnwys Llyfrgelloedd Symudol a'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai, yn parhau i fod yn rhan o ddarpariaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn.

6. Tabl sy'n rhoi manylion yr hyn y mae bob haen yn ei feddwl:

Haen	Y cyfleusterau a fydd ar gael:
Haen 1 **Llyfrgell Ardal** **gyda:** Dros 50,000 o ymweliadau blynyddol a, Dros 50,000 o fenthyciadau blynyddol a **Dros 8,000 sesiwn o ddefnydd cyfrifiaduron**	• Lleolir y llyfrgell yn nalgylch y brif ardal siopa • Oriau agor o rhwng 30 a 40 awr yr wythnos • O leiaf 10,000 eitem o stoc ar gael mewn amrywiaeth eang o fformatau, gyda rhwng 10,000 a 15,000 eitem o stoc yn y llyfrgelloedd mwy • Cysylltiad ag e-lywodraeth ac e-ddysgu a'r ddarpariaeth o gasgliadau arbenigol, e.e. - Hanes Lleol, Iechyd a Lles, setiau o lyfrau ar gyfer Grwpiau Darllen • o leiaf 16 cyfrifiadur, gwasanaeth Wi-Fi am ddim, lle i ddefnyddio gliniaduron a thabledi ar gael i'w defnyddio

	• Lle o fewn yr ardal blant ar gyfer gweithgareddau neu fynediad rhwydd i le priodol • Lle, neu fynediad i le, ar gyfer cynnal digwyddiadau cymunedol a gweithgareddau celf • Ystyriaeth barhaus i gyd-leoli â gwasanaethau tebyg neu bartneriaid
Llyfrgelloedd Cymunedol dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gefnogaeth gan y gymuned: tua 20 awr o wasanaeth craidd a ddarperir gan y Cyngor gyda: Dros 12,000 o Ymweliadau Blynyddol a Dros 20,000 o Fenthyciadau Blynyddol a Dros 1500 o Sesiynau Cyfrifiaduron	Lleolir y llyfrgell ger canol y dref / pentref neu o fewn / yn gyfagos i ganolfan gymuned / ysgol • Cyd-leoli gyda phartneriaid o’r gymuned / y cyngor neu eraill lle bo modd • Oriau agor: lleiafswm o 20 awr • Elfen o hunanwasanaeth, yn dibynnu ar anghenion lleol ac unrhyw ddefnydd arall a wneir o’r safle cymunedol • O leiaf 6 chyfrifiadur ar gael i’r cyhoedd • Wi-Fi am ddim • Amrywiaeth o ffynonellau gwybodaeth ar bapur ac ar-lein • Lle i gynnal cyfarfodydd neu ddigwyddiadau cymunedol lle bo modd • Defnyddio gwirfoddolwyr ar gyfer gweithgareddau ychwanegol neu ymestyn oriau agor y tu hwnt i oriau craidd
Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor: Tua 10-12 awr o wasanaeth craidd a ddarperir gan y Cyngor. gyda: Llai na 12,000 o Ymweliadau Blynyddol a Llai na 20,000 o Fenthyciadau Blynyddol a Llai na 1500 o Sesiynau Cyfrifiaduron	Lleolir y llyfrgell ger canol y dref / pentref neu o fewn / yn gyfagos i ganolfan gymuned / ysgol • Oriau agor: lleiafswm o 10 awr • O leiaf 5,000 eitem o stoc • Cyfrifiaduron ar gael i’r cyhoedd • Wi-Fi am ddim • Amrywiaeth o ffynonellau gwybodaeth ar bapur ac ar-lein • Elfen o hunanwasanaeth, yn dibynnu ar anghenion lleol ac unrhyw ddefnydd arall a wneir o’r safle cymunedol • Lle i gynnal cyfarfodydd neu ddigwyddiadau cymunedol lle bo modd • Cyd-leoli gyda phartneriaid o’r gymuned / y cyngor neu eraill, lle bo modd • Defnyddio gwirfoddolwyr ar gyfer gweithgareddau ychwanegol neu ymestyn

DRAFT

	oriau agor y tu hwnt i oriau craidd
Gwasanaethau Symudol • **Llyfrgelloedd Symudol yn y gymuned** • **I'r Cartref** **Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion**	• Yn gwasanaethu poblogaeth o rhwng 200 a 1000 o fewn pellter cerdded o chwarter milltir • Cyfnod amser pob arhosiad – rhwng chwarter a thri chwarter awr • Dewisir y mannau galw yn ôl defnydd blaenorol, y pellter i'r adeilad llyfrgell agosaf, mynediad i gludiant cyhoeddus ac ystyriaethau iechyd a diogelwch • Ymweliadau misol • Cynigir 'Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai' i'r rheiny na allant ymweld â llyfrgell sefydlog neu'r gwasanaeth llyfrgell symudol oherwydd salwch neu ffactorau eraill • Ymweliadau misol Bydd y fan lyfrgell symudol i ysgolion yn ymweld â phob ysgol gynradd sy'n tanysgrifio i'r gwasanaeth, a gall disgyblion fenthyca llyfrau fel y bo angen. • Pecynnau Prosiect Thematig • Ymweliadau a gweithgareddau Mynediad i Awdur • Mae costau tanysgrifio yn seiliedig ar niferoedd disgyblion

Casgliad

DRAFT

O fewn cyd-destun yr adnoddau sydd ar gael, bydd y Strategaeth Ddrafft hon yn darparu sylfeini cadarn a chynaliadwy ar gyfer cyflenwi a datblygu gwasanaeth llyfrgell effeithlon ac effeithiol i ddiwallu anghenion y mwyafrif helaeth o ddefnyddwyr llyfrgell, o fewn cyd-destun Safonau Llyfrgelloedd Llywodraeth Cymru, ynghyd â'r fframwaith statudol a nodir yn Neddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964.

ATODIADAU

Atodiad 4 : Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA)

DRAFT

Atodiad 2

Arolwg Gwasanaeth Llyfrgell a Gwybodaeth: Y Ffordd Ymlaen.
CANFYDDIADAU YMGYNGHORIAD 2017

1 CYFLWYNIAD

1.1. **Mae Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964** yn gosod **dyletswydd statudol** bob awdurdod lleol ddarparu gwasanaeth Llyfrgell cynhwysfawr ac effeithlon, mewn cyd-destun o angen lleol: hynny yw, yn benodol anghenion y rhai sy'n byw, yn gweithio ac yn astudio yn yr ardal leol.Mae Deddf 1964 yn gosod dyletswydd ar yr Ysgrifennydd Gwladol i oruchwylio a hybu'r gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus a sicrhau fod awdurdodau lleol yn cyflawni eu dyletswyddau, yn ogystal mae'n rhoi hawliau arbennig iddo weithredu lle mae awdurdod lleol yn torri ei ddyletswydd[1]

1.2. Mae gofynion statudol darpariaeth gwasanaeth llyfrgelloedd cyhoeddus yng Nghymru wedi eu diogelu gan Ddeddf Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd Cyhoeddus 1964. **Mae Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru** yn caniatáu i ni asesu a yw gwasanaethau llyfrgelloedd yng Nghymru yn cydymffurfio â'u dyletswyddau o dan Ddeddf 1964. Maent hefyd yn asesu effeithlonrwydd yn nhermau'r modd o gyflwyno gwasanaethau llyfrgell yng Nghymru.[2]

> **Bydd rhaid i unrhyw batrwm darparu yn y dyfodol dalu sylw dyledus i Ddeddf Llyfrgelloedd ac Amgueddfeydd Cyhoeddus 1964 a pherfformiad yr Awdurdod yn erbyn Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru**.

1.3. Digwyddodd yr ymgynghoriad hwn dros gyfnod o ddeuddeng wythnos yn nhymor yr haf 2017.

1.4. Pwrpas yr ymgynghoriad hwn oedd rhoi gwybod i broses gwneud penderfyniadau y Cyngor ac i ddatgelu:

- A ydi Trigolion Môn yn cytuno gyda Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell – Y Ffordd Ymlaen 2017-22?
- I ba raddau y mae'r ymagwedd tair haen yn un sydd yn cael ei chefnogi?
- Ennyn barn trigolion ar effaith posibl unrhyw newidiadau i'r Gwasanaeth Llyfrgell arnyn nhw fel unigolion
- Llywio'r broses gwneud penderfyniadau

1.5. Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn ailgynllunio ei wasanaethau llyfrgell ar gyfer y dyfodol, yn unol ag anghenion newidiol dinasyddion. Ar yr un pryd, mae angen i'r cyngor wneud arbedion sylweddol i lawer o wasanaethau, yn cynnwys llyfrgelloedd.

1.6. Mae'r adroddiad hwn yn cyfathrebu crynodeb o ganfyddiadau ymarfer ymchwil ac ymgynghori a gynhaliwyd o fis Gorffennaf hyd ddiwedd Medi 2017. Bwriedir i'r adroddiad

---

[1] Cymerwyd o Adran y Cyfryngau Diwylliannol a Chwaraeon
http://www.culture.gov.uk/what_we_do/libraries/3416.aspx

[2] http://wales.gov.uk/topics/cultureandsport/museumsarchiveslibraries/cymal/libraries/wpls/?lang=en

roi **mewnbwn i'r drafodaeth barhaus ynghylch dyfodol llyfrgelloedd Ynys Môn**, gan ddarparu tystiolaeth i bob parti gyfeirio ato.

1.7. Bwriad yr ymgynghoriad hwn oedd cael barn pobl y Sir gyfan. Ymgynghorwyd ar Strategaeth Ddrafft yn cynnig Gwasanaeth Llyfrgell wedi ei seilio ar dair haen o wasanaeth.

1.8. Mae pob ymateb i'r ymgynghoriad, yn eu ffurfiau amrywiol, wedi eu cydnabod ac wedi eu ystyried wrth gynhyrchu'r adroddiad hwn. Lle cyflwynwyd sylwadau cyffredinol drwy'r sianelau ymgynghori ffurfiol maent wedi eu dadansoddi a'u cynnwys fel "themâu ymateb" o fewn yr adroddiad hwn.

1.9. Denodd yr holiadur ymgynghori ar-lein ac all-lein ("yr arolwg ymgynghori") ymateb sylweddol (450 o ymatebion llawn a 28 o ymatebion anghyflawn) ; yn ogystal bu 748 o ymatebion wyneb i wyneb.

2 METHODOLEG

2.1 Mae'r adroddiad yn cyfeirio at ganfyddiadau o ystod o weithgareddau, a oedd yn tynnu ar wahanol fethodolegau casglu data.

Beth	**Lle a pham**	**Pwy**
Arolwg ymgynghoriad agored	Ar lein ac ar bapur	Unrhyw ddinesydd. Cyfrannodd 478 o bobl eu barn yn y ffordd hon
Cyfarfodydd Ardal	Yng nghymunedau'r llyfrgelloedd Haen 3 gan y rhagwelir mai yno y mae'r Strategaeth yn debygol o gael y fwyaf o effaith	Unrhyw ddinesydd.
Sesiynau Galw i Mewn	Pob Llyfrgell, Cyswllt Môn, Canolfannau Hamdden – Hyrwyddo i drigolion yn ogystal ârhoi cyfle i pobl drafod a holi yn anffurfiol am y Strategaeth heb orfod gwrando ar gyflwyniad	Unrhyw ddinesydd.
Ymgynghoriad Pobl Ifanc	Fforwm Ieuenctid, Cynghorau Ysgol, Grwpiau Ffocws - pwysig cael barn y garfan yma o'r boblogaeth gan mai sicrhau gwasanaeth sydd yn addas at eu anghenion nhw i'r dyfodol ydym ni	Pobl Ifanc

Sesiynau Allgyrraedd	Fforwm Tai Gwarchod Sioe Môn Dyddiau Hwyl i'r Teulu, Oriel Môn, Moelfre, Amlwch Merched y Wawr, Llanddeusant Sesiwn Lleisiau Lleol, Gwelfor (ceir rhestr llawn yn Atodiad3) - Sicrhau ein bod ni yn rhannu'r neges am yr ymgynghoriad mor eang a phosibl	Trigolion Môn a rhanddeiliaid

2.2 Cynhaliwyd yr Ymgynghoriad yn ystod Gorffennaf, Awst a Medi 2017:

2.3 Y dulliau a ddefnyddiwyd oedd:

1. Arolwg ymgynghoriad agored: Holiaduron papur ac ar lein (sampl hunan-ddethol)
2. Sesiynau grŵp trafod a gynhaliwyd gyda grwpiau a dargedwyd – e.e. Cynghorau Ysgol; fforwm tai gwarchod; Merched y Wawr, Grwpiau Ffocws Lleisiau Lleol.
3. Gohebiaeth a dderbyniwyd – llythyrau
4. Cyfarfodydd cyhoeddus mewn ardaloedd penodol
5. Sesiynnau galw i mewn
6. Holi a thrafod mewn digwyddiadau mawr –e.e. Sioe Môn

3 NEGESEUON ALLWEDDOL O'R YMGYNGHORIAD

3.1 Mae'r negeseuon allweddol a ganlyn yn grynodeb lefel uchel o'r prif bwyntiau a wnaed yn rhan o'r ymgynghoriad. Nid ydynt wedi eu bwriadu i fod yn llwyr gynrychioliadol; maent yn adlewyrchu sylwadau a wnaed drwy'r amrywiaeth o wahanol sianelau sydd ar gael:

• Roedd mwyafrif yr ymatebwyr yn cefnogi'r Strategaeth Draft gyda 51.88% o'r rhai gwblhaodd holiadur yn cytuno neu'r cytuno'n gryf gyda'r Strategaeth Draft.

• Roedd 71.53% yn cytuno gyda'r ymagwedd haenau, ond nid o anghenrhaid yn cytuno fod eu llyfrgell o ddewis yn yr haen gywir.

• Dywedodd 44.5% y bydden nhw yn peidio a defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell petai eu llyfrgell leol yn cau

• Dylid adolygu'r Gwasanaeth Llyfrgell Teithiol fel rhan o'r broses trawsnewid er mwyn lliniaru effaith unrhyw newid ac yna yn rheolaidd er mwyn sicrhau fod y defnydd gorau yn cael ei wneud ohono.

• Ceir thema cyson bod llyfrgelloedd wedi eu marchnata'n wael ac fod prinder hysbysebu ac arwyddion i ddangos lle mae nhw.

• Pobl yn nodi eu bod yn gweld effaith newidiadau ar eraill (pobl hŷn, teuluoedd heb geir, rhai sydd yn chwilio am waith etc) hyd yn oed os nad ydyn nhw wedi eu effeithio eu hunain. Hefyd effaith posibl arnyn nhw i'r dyfodol pe byddai eu sefyllfa yn newid.

• Gwasanaeth sydd yn bwysig – adeiladau yn llai pwysig

• Nifer yn awgrymu cyflwyno caffi neu beiriant coffi er mwyn creu incwm a chreu awyrgylch mwy hamddenol

• Teimlad cryf fod gormod o bwysau yn cael ei roi ar garfan fechan o wirfoddolwyr sydd yn heneiddio i gynnal gwasanaethau sydd yn bwysig i'r cymunedau

• Nifer o sylwadau am addasu oriau agor llyfrgelloedd i roi cyfle i bobl sydd yn gweithio a phlant sydd yn yr ysgol i gael mynediad

• Trigolion yn poeni am sut fyddan nhw ac eraill yn cael mynediad at y gwasanaeth wrth iddynt heneiddio gan fod trafnidiaeth gyhoeddus yn wael mewn ambell ardal

• Nifer fawr yn poeni am effaith newidiadau i'r Gwasanaeth ar sgiliau plant a chenedlaethau'r dyfodol

• Pryder yn cael ei ddangos am ddiffyg gwasnaethau mewn ardaloedd gwledig a'r ffaith fod colli llyfrgell o bosibl yn cythryblu'r sefyllfa

• Canfyddiad fod angen gwneud mwy o ddefnydd o'r adeiladau waeth beth fydd patrwm rhain i'r dyfodol

• Awgrymiadau y dylid cael mwy o wasanethau'r Cyngor yn y Llyfrgelloedd i bobl beidio gorfod teithio i Langefni i wneud bob dim

• Cafwyd awgrymiadau hefyd y dylid lleihau'r gwasanaeth yn y llyfrgelloedd Haen 1 er mwyn amddiffyn y gweddill

4 DADANSODDIAD O AROLWG YMGYNGHORI AGORED (copi os yw'r holiadur ar gael ar gais)

4.1 Cyfyngiadau i'r Arolwg

Mae canlyniadau'r arolwg hwn yn cynrychioli barn y bobl hynny a gymerodd ran. Fel ymgynghoriad cyhoeddus agored, ni ddefnyddiwyd unrhyw dechneg samplu i gynhyrchu ymchwil gynrychioliadol – mae'r ymateb yn hunan-ddetholiadol gan y gallai unhywun â diddordeb gymryd rhan.

4.2 Cyfanswm yr holiaduron arolwg ymgynghori agored a ddychwelwyd oedd 478; 242 copi caled/papur; cwblhaodd 236 ar lein.

4.3 Penawdau'r rhai a ymatebodd i'r Holiadur Ymgynghori agored yw:

• Mynegodd bron i 97% o ymatebwyr eu bod yn defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell yn Ynys Môn

• Bron 63% yn fenywaidd

• Roedd 50.58% (215) dros 66 oed

• Roedd 45.12 (185) rhwng 25 a 64

• Roedd 3.25% o gefndiroedd Ethnigol leiafrifol (BME) (pob. Ynys Môn =1.2%)

• Dywedodd 94.26% o'r bobl a atebodd y cwestiwn am ethnigrwydd eu bod yn Wyn

• Roedd 13.03% yn anabl

• Roedd 2.03% yn Lesbiaid yn Hoyw neu'n Ddeurywiol (LGB)

• Mae gan 66% grefydd neu gred grefyddol

4.4 Denodd yr holiadur yn bennaf ymateb gan aelodau presennol llyfrgelloedd (97%). Mae hyn yn gyson ag arolygon cyffelyb mewn lleoedd eraill, fodd bynnag er mwyn sicrhau bod llais rhai nad ydynt yn defnyddio yn cael ei glywed a'i gynnwys, cynhaliwyd nifer o weithgareddau ychwanegol ac fe adroddir arnynt ar wahân isod.

5 SESIYNAU ESTYN ALLAN

Cynhaliwyd nifer o weithgareddau ymgysylltu eraill ac fe gafwyd cysylltiad wyneb i wyneb gyda 748 o unigolion. Nid oedd 207 (27.67%) o rhain yn ddefnyddwyr llyfrgell. Isod ceir y prif negeseuon o'r gweithgareddau ac fe geir nodidadau llawn ohonynt yn Atodiad 3

5.1 YMGYNGHORIAD POBL IFANC

5.1.1 Ymgynghoriadau Ysgolion Uwchradd

- YSTJ – Grwp Ffocws o ddisgyblion Blwyddyn 7
- Mae rhai o'r grŵp yn defnyddio llyfrgelloedd a'u gweld fel rhywle i gwrdd ag ffrindiau ar ol ysgol. O'r rheini nad ydynt erioed wedi defnyddio llyfrgell, nid oedd ganddynt fawr ddim cydnabyddiaeth o'r gwasanaeth ac awgrymwyd marchnata a hyrwyddo mewn ysgolion. Dangoswyd pryder am eraill sy'n defnyddio llyfrgelloedd gan gyfeirio at bobl hyn a phobl o bosibl gyda anableddau o bosib yn methu teithio ymhellach i gael mynediad at y gwasanaeth. Awgrymwyd defnydd o gludiant cymunedol fel modd o cyraedd llyrgelloedd. Rhoddodd y grŵp awgrymiadau ynghylch yr hyn maen nhw'n ei feddwl sy'n bwysig mewn llyfrgell

- YUB – Cyngor yr Ysgol
  O'r 10 a oedd yn bresennol nid oedd dim un ohonynt yn defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell. Cafwyd awgrymiadau am beth fyddai yn denu nhw i ddefnyddio'r Gwasanaeth ac fe nodwyd nad oes Llyfrgell yn ardal Talybolion.
  Awgrymwyd y dylid cau llyfrgelloedd llai a buddsoddi yn y rhai mwy.

5.1.2 Ymgynghoriadau Ysgolion Cynradd

- Ysgol Gynradd Amlwch – Cyngor yr Ysgol – Byddai'r plant yn drist o weld Llyfrgelloedd yn cau. Gweld y llyfrgell fell le tawel i fynd ond fe fydden nhw'n hoffi mwy o liw a chadeiriau cyfforddus i ymlacio ynddyn.
- Ysgol Llanbedrgoch – Grwp Ffocws o Flynyddoedd 5 a 6 – Defnyddia'r holl ddisgyblion lyfrgelloedd ac roedd ganddynt wybodaeth dda o'r hyn y gallent ei wneud mewn llyfrgell. Roeddent yn ymwybodol iawn o'r effaith bosibl ar bobl hŷn a'r rhai â phlant pe bai llyfrgell yn cau ac roeddent yn pryderu sut y byddai pobl yn cyrraedd llyfrgell arall os nad oedd car ganddynt. Mynegwyd y byddent yn drist ac yn siomedig pe bai eu llyfrgell leol yn cau. Mynegwyd eu bod yn ffeindio'r oriau agor yn cyfyngedig "bob amser rwyf am fynd yno mae wedi cau", roedd un ferch yn frwdfrydig iawn i godi potensial oriau agor dydd Sul. Roeddent yn mynegi manteision llyfrgelloedd yn glir, e.e. rhywle i siarad a gwella eu sgiliau Cymraeg a magu hyder.
- Ysgol Rhoscolyn – Cyngor yr Ysgol – Nifer yn defnyddio Llyfrgell Caergybi gyda'u teuluoedd ac yn gyffroes i gael llyfrgell newydd yn Neuadd y Farchnad. Gweld effaith cau llyfrgelloedd ar eraill er na fyddan nhw'n gweld effaith eu hunain. Cafwyd awgrymiadau am

sut i wneud llyfrgell yn fwy deniadol ac fe nodwyd nad oedd digon o wybodaeth am beth sydd ar gael – angen marchnata mwy

5.1.3 Llais Ni

- Gwahoddwyd gynrychiolwyr y Gwasanaeth Llyfrgell i gyfarfod Llais Ni yn Llangefni (19/07/17). Mae Llais Ni yn brosiect sy'n gweithio gyda plant a phobl ifanc i sicrhau y clywir eu lleisiau ar y materion sy'n bwysig iddynt.
- Mynychodd 7 o bobl ifanc rhwng 12 a 24 oed y sesiwn. Cyflwynwyd y Strategaeth Ddrafft i'r bobl ifanc ac fe gafwyd trafodaeth frwd ynglyn a'r haenau a beth fyddai'n bosibl. Clywyd barn gref nad oedd y bobl ifanc yn gwrthwynebu cau rhai llyfrgelloedd pe byddai hynny'n golygu parhad yn y gwasanaeth. Nododd bron bob un eu bod yn teithio i'r llyfrgell beth bynnag.
- Roedd 2 o'r 7 a fynnychodd yn defnyddio llyfrgell yn rheolaidd a dwy arall yn achlysurol ond y prif rwystr i ddefnyddio'r llyfrgell i'r dair nad oedd yn defnyddio'r gwasanaeth o gwbl oedd delwedd.

5.2 Fforwm Tai Gwarchod Ynys Môn

- Gan fod y sesiwn hwn yn cymryd lle cyn y cyfnod ymgynghori swyddogol fe'i ddefnyddiwyd i rannu gwybodaeth ar yr ymgynghoriad a sut y gellir cymryd rhan.
- 50 o gyfranogwyr.
- Cyflwynwyd y Strategaeth Ddrafft i'r gynulleidfa a chafwyd trafodaeth ar be allai goblygiadau'r Strategaeth fod. Gan fod y mwyafrif yn bresenol yn byw yn ardal Caergybi cafwyd cwestiynau penodol am ddyfodol y Gwasanaeth yng Nghaergybi.

5.3 Sesiynau galw mewn yn y Llyfrgelloedd (Nodiadau llawn yn Atodiad 3)

- Cynhaliwyd Sesiwn ym mhob un o'r 10 Llyfrgell
- Cafwyd ymateb cymysg yn yr ardaloedd gyda defnyddwyr Llyfrgelloedd Haen 1 yn nodi na fydden nhw'n cael eu effeithio gan y newidiadau arfaethedig.
- Defnyddwyr yn rhai Llyfrgelloedd yn dadlau bod eu llyfrgell yn yr haen anghywir ac y dylai fod ar agor am oriau hirach.
- Cafwyd sylwadau mewn un llyfrgell yn nodi eu bod yn teimlo nad oedd ei lleoliad yn addas gan ei fod yn bell o'r arhosfan bws ac ar ben rhiw o'r pentref oedd yn ei gwneud yn annodd i bobl hŷn. Pobl yn ei chael yn haws i ddal y bws yn y pentref a mynd i lyfrgell gyfagos.
- Ym mhob achos nodwyd pwysigrwydd staff gwybodus a chymwys yn y llyfrgelloedd.
- Mewn sawl llyfrgell cafwyd neges am bwysigrwydd y llyfrgell fel man cyfarfod ac fel man sydd yn cyfrannu at iechyd a lles unigolion ac yn lleihau unigedd i rai.

5.4 Cyfarfodydd Cyhoeddus Cymuned (Nodiadau llawnyn Atodiad 3)

- Cynhaliwyd Cyfarfod Cyhoeddus yn ardaloedd y Llyfrgelloedd yn Haen 3 (5 ardal – Biwmares, Cemaes, Moelfre, Niwbwrch a Rhosneigr)
- Cafwyd ymateb amrywiol ym mhob ardal gyda chynlleied a 2 aelod o'r cyhoedd yn Moelfre a chynifer a 20 yng Nghemaes.
- Ym Miwmares dau brif neges a gafwyd, nad oedd pobl yn cytuno y dylai fod yn Haen 3 ac fod gwrthwynebiad i leihau yr oriau.
- Nodyn positif a gafwyd ym Miwmares oedd fod y gymuned yn gefnogol o fwriad grwp rheolio Canolfan Biwmares i ddatgan bwriad ffurfiol i gydweithio gyda'r Cyngor Sir i barhau'r gwasanaeth.
- Nodwyd pryder yn Cemaes bod llawer o asedau eisoes wedi'u trosglwyddo i'r Cyngor Cymuned, sef y toiledau a'r parcio - a yw'n gofyn iormod o'r gymuned i ddisgwyl iddynt gymryd ased arall?

- Yn dilyn trafodaeth, penderfynodd y rhai a oedd yn bresennol yn Cemaes geisio gweithio gyda chymunedau cyfagos i sicrhau dyfodol y Llyfrgell
- Codwyd pryder yn y cyfarfod yn Llanfaelog ynghylch gallu, ariannol a dynol, o fewn y gymuned i gymryd ased arall.
- Roedd y trafodaethau yn Niwbwrch yn bennaf o gwmpas costau rhedeg y llyfrgell gyda'r ffigurau a ddyfynnwyd yn cael eu hesbonio gan swyddogion. Yn dilyn trafodaeth lawn a ffug, penderfynwyd y byddai'r Cyngor Cymuned a Sefydliad Prichard Jones yn archwilio unrhyw botensial i gydweithio i ddiogelu'r llyfrgell.
- Roedd y drafodaeth yn Moelfre yn gyfyngedig, yn bennaf oherwydd y niferoedd oedd yn bresennol. Fodd bynnag, cytunodd y rhai a oedd yn bresennol mewn egwyddor gyda'r Strategaeth Ddrafft.
- Cafwyd penderfyniad i fynd â'r drafodaeth yn ôl i'r Cynghorau Cymuned priodol

5.5 GOHEBIAETH A DDERBYNIWYD

5.5.1 Prif negeseuon

Crynodeb o'r ymatebion gan y Gymuned

- **Canolfan Biwmares (Cwmni Cydweithredol)**
  Hwn yw cynghori, yn dilyn cyfarfod misol Cyfarwyddwyr Canolfan Biwmares ddydd Mawrth 11 Ebrill 2017, penderfynwyd yn unfrydol y dylid cynghori'r Cyngor Sir y dylid cofrestru Diddordeb Ffurfiol wrth gymryd y gwaith o redeg y Llyfrgell ym Miwmares. gofynnodd unwaith y cytunir y gellir cynnal trafodaethau i ddod â'r Llyfrgell o dan y brydles bresennol sy'n bodoli rhyngom ni a'r Cyngor Sir. Anfonir llythyr ffurfiol ar bapur Pennawd atoch maes o law.

- **Cyngor Tref Amlwch**
  Wedi trafod y ddogfen ymgynghori diweddaraf ar ddyfodol Llyfrelloedd Mon, hoffwn gadarnhau bod Cyngor Tref Amlwch yn falch o weld bod Llyfrgell Amlwch wedi ei gynnwys yn Haen 2. Mae’r aelodau yn gefnogol iawn o’r cynnig byddai’r Llyfrgell y dref yn parhau ar agor 20 awr yr wythnos gyda’r gwasanaeth yn cael ei gynnal gan aelodau staff proffesiynnol.

- **Cyngor Cymuned Llanfair Mathafarn Eithaf**
  Mae'r Aelodau yn gefnogol i'r cynnig yn y ddogfen Ymgynghoriad i gadw'r gwasanaeth cyfredol i Lyfrgell Benllech gyda gobaith o fewnbwn gan y gymuned leol i ehangu defnydd o'r safle.Roedd diddordeb gan yr aelodau yn y syniad o gyd leoli gyda phartneriaid o'r gymuned , yn benodol y posibilrwydd o gael swyddfa i Gyngor Cymuned Llanfair M.E o fewn yr adeilad presennol .

- **Cyngor Cymuned Rhosneigr**
  Yn dilyn cyfarfod diwethaf y Cyngor Cymuned a gynhaliwyd ar y 26ain o Orffennaf. Cytunodd aelodau pwyllgor Cyngor Cymuned Llanfaelog mewn egwyddor y byddai gan y cyngor cymuned ddiddordeb mewn diogelu llyfrgell Rhosneigr i'r gymuned. Fodd bynnag, byddai hyn yn disgwyliedig ar mwy o wybodaeth ar ôl ymgynghori

- **Cyngor Cymuned Llanbadrig**
  1. Rydym yn cydnabod trylwyredd yr adolygiad strategol y Cyngor o'r gwasanaeth llyfrgell a diolchwn i’r Prif Weithredwr a staff y Llyfrgell am eu presenoldeb yn Cemaes i egluro a thrafod y strategaeth.
  2. Mae'n ymddangos i ni yn debygol mai canlyniad yr adolygiad strategol yw na fydd IOACC yn parhau i ariannu costau rhedeg a chynnal adeilad presennol Cemaes Library.
  3. Credwn fod gwasanaeth llyfrgell parhaus yn Cemaes yn gyfraniad hanfodol i fywyd

cymunedol Cemaes a'r cymunedau cyfagos.
4. Rydym yn cydnabod bod yr adeilad Llyfrgell presennol yn ased sydd heb ei ddefnyddio a bod ganddo'r potensial i ddarparu gwasanaethau ychwanegol ac oriau agor estynedig.
5. Bydd Cyngor Cymuned Llanbadrig yn cysylltu â Chynghorau Cymuned cyfagos i benderfynu a ellid cael menter ar y cyd i greu cefnogaeth gymunedol i elusen dan arweiniad gwirfoddol a allai gymryd cyfrifoldeb am adeilad y llyfrgell. Byddwn hefyd yn cysylltu â chyrff gwirfoddol lleol sefydledig i archwilio a allai fod â diddordeb mewn cefnogi menter o'r fath.

- **Cyngor Cymuned Llaneilian**
  Mae Cyngor Llaneilian wedi trafod dyfodol llyfrgelloedd yr Ynys ers rhai misoedd pellach. Wrth ddarllen y ddogfen ymgynghori diwethaf, roedd yr aelodau yn falch gweld bod llyfrgell Amlwch yn parhau i gynnig 20 awr o wasanaeth. Teimlai'r aelodau bod wir angen diogelu'r llyfrgelloedd gweldig yn ogystal a'r prif lyfrgelloedd yn Llangefni a Chaergybi. Yn wir teimlwyd y dylid cwtogi oriau rheini oes oedd angen er mwyn diogelu gwasanaeth yn y llyfrgelloedd llai. Teimlai'r aelodau bod wir angen edrych ar y defnydd o'r llyfrgell symudol ac y byddai posib arbed arian yma. Byddai hysbysebu yn gyhoeddus pa bryd fydd y bws yn ymweld a gwahanol safleoedd efallai yn denu mwy o ddefnydd ohono

- **Cyngor Cymuned Rhosyr**
  Pawb yn cefnogol o gadw y Llyfrgell cafodd y mater or codi arian ddim ei drafod on mae ar y agenda am mis nesaf achos diffig amser.

- **Cyngor Cymuned Rhoscolyn**
  Fel cyngor rhoddwyd sylw I'ch dogfen ynglŷn â dyfodoly Llyfrgelloedd ar Ynys Môn. Wrth ystyried y cynigion roeddem wrth gwrs, yn hynod filch o'r bwriad I ailsefydlu a moderneiddio'r brif Lyfrgell yng Nghaergybi – sydd o fewn taflaid carreg I fwyafrif y boblogaeth yn yr ardal yma. Yn naturiol nid yw pawb a fyddai'n dymuno, yn gallu mynychu'r adeilad yngh Nghaergybi ac felly meant yn hynod ddiolchgar am y Lyfrgell Deithiol. Mawr hyderwn y bydd y gwasanaeth yma'n parhau a bod y Cyngor yn sicrhau fod y LLyfrgell Deithiol yn gallu cyrraedd mannau sydd efallai yn anghysbell, os oes galw am y gwasanaeth yn r ardaloedd yma.

- **Cyngor Cymuned Pentraeth**
  Mae'r Aelodau'r Cyngor Cymuned yn gefnogol I'r hyn sydd wedi ei wneud hyd yn hyn parthed y gwasanaeth yn llyfrgell Benllech. Maent yn awry n disgwyl I weld beth a faint mae Cynghorau lleol eraill yn yr ardal yn ei fwriadu ei wneud I gyfrannu at redeg y llyfrgell.

Gellir gweld gohebiaeth ar gais

Atodiadau

Atodiad 1: Strategaeth Drafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 -2022

Atodiad 2: Nodiadau Ymgysylltu a Cyfarfodau Cyhoeddus

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Dyddiad	Gweithgaredd	Cyfanswm y nifer yr ymgynghorwyd â hwy	Nad ydynt yn ddefnyddwyr	Nodiadau
15/06/2017	Fforwm Tai Gwarchod, Gwelfor	50		Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Llio Owen - Rhoddwyd gwybod am yr ymgynghoriad a sut i roi eu barn - Rhoddwyd gwybodaeth am y strategaeth ddrafft - Rhoddwyd taflenni ar gyfer cwblhau'r holiadur ar-lein - Gofynnwyd cwestiynau ynghylch gwell Wi-Fi yn llyfrgell newydd Caergybi
19/06/2017	Ysgol Gynradd Llanbedrgoch	6		Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones Grŵp Ffocws Blwyddyn 5 a 6 - Roedd pob disgybl yn defnyddio llyfrgelloedd ac roedd ganddynt wybodaeth dda am yr hyn y gallent ei wneud mewn llyfrgell. Roeddynt yn ymwybodol iawn o'r effaith bosibl ar bobl hŷn a'r rheiny gyda phlant pe bai llyfrgell yn cau, ac roeddynt yn pryderu am sut y byddai pobl yn gallu mynd i lyfrgell arall os nad oedd ganddynt gar. Dywedwyd ganddynt y byddent yn drist ac yn siomedig pe bai eu llyfrgell leol yn cau. Mynegwyd eu bod yn gweld bod yr oriau agor cyfyngedig yn cyfyngu arnynt, "bob tro dwi eisiau mynd yno mae hi ar gau", roedd un ferch yn frwdfrydig iawn o ran hybu potensial agor ar ddyddiau Sul. Roeddynt yn mynegi manteision llyfrgelloedd yn glir, e.e. rhywle i siarad a gwella eu sgiliau Cymraeg ac i fagu hyder.
23/06/2017	Ysgol Gynradd Amlwch	13	5	Yn bresennol: Rhian Evans a Rachel Rowlands - 6 o blant yn defnyddio Amlwch - 2 o blant yn defnyddio Llangefni - Roedd rhai'n arfer darllen, gwneud crefftau, yn dweud fod dewis da o lyfrau - Lle i fod yn dawel - Dywedodd rhai bod gormod o lyfrau ar y silff, yn rhy anodd dewis - Yn hoffi gweld mwy o liw, dodrefn lliwgar a seddi mwy cyfforddus - byddent yn drist o weld llyfrgelloedd yn cau, ni fyddent yn gallu dysgu pethau newydd. Yn pryderu am sut y byddai pobl hŷn yn gallu mynd i

				lyfrgell pe na allent gerdded.
28/06/2017	Ysgol Syr Thomas Jones	18		Yn bresennol: Rachel Rowlands, Bethan Hughes Jones ac Awen Dodd Mae rhai o'r grŵp yn defnyddio llyfrgelloedd ac yn eu gweld fel rhywle i gyfarfod ffrindiau ar ôl ysgol. O'r rheiny nad ydynt erioed wedi defnyddio llyfrgelloedd, nid oedd ganddynt ond ychydig neu ddim gwybodaeth am y gwasanaeth ac roeddynt yn awgrymu marchnata a hyrwyddo o fewn ysgolion. Dangoswyd pryder am bobl eraill sy'n defnyddio llyfrgelloedd gyda chyfeiriad at bobl hŷn a phobl ag anableddau o bosib yn methu teithio'n bellach i gael mynediad i'r gwasanaeth. Awgrymwyd defnyddio cludiant cymunedol fel modd o gludo pobl i lyfrgelloedd. Gwnaeth y grŵp awgrymiadau o ran beth yr oeddynt yn ei feddwl oedd yn bwysig mewn llyfrgell
30/06/2017	Cylch Ti a Fi - Cemaes	4	1	Yn bresennol: Llio Owen ac Eirian Lewis - Y pryder mwyaf oedd colli sesiynau ar gyfer plant - Yn hoffi gweld mwy o weithgareddau rhwng cylchoedd Ti a Fi a llyfrgelloedd (ymweliadau â llyfrgelloedd)
03/07/2017	Ysgol Uwchradd Bodedern	10	10	Yn bresennol: Rhian Evans, Llio Owen ac Awen Dodd - Lle i ymlacio, caffi neu beiriant diodydd - Roedd y grŵp yn ymwybodol iawn o gostau pethau ar gyfer y Cyngor - Dylid newid eu golwg allanol, adeiladau'n rhy oer ac yn codi ofn - Hysbysebu gwasanaethau'n well, ddim yn ymwybodol o'r Wi-Fi am ddim, gwasanaethau ar-lein ac ati - Gweithio mwy gydag ysgolion er mwyn i ddisgyblion wybod beth sydd ar gael - Rhagor o weithgareddau ar gyfer rhai yn eu harddegau, yn teimlo mai dim ond gweithgareddau ar gyfer plant ifanc neu bobl hŷn sydd ar gael (nosweithiau ffilm, cerddoriaeth ac ati) - Gwerthu llyfrau hefyd

				- Llyfrau mwy cyfoes - Ddim yn ymwybodol o leoliad llyfrgelloedd, yn guddiedig a dim arwyddion - Gemau fideo – twrnameintiau a digwyddiadau - Lle i wneud gwaith cartref gyda ffrindiau, gwersi ychwanegol cyn arholiadau - Cyfleusterau i wylio gemau chwaraeon - Sesiynau Holi ac Ateb gydag awduron - Ymestyn oriau agor, erbyn yr adeg y maent wedi mynd adref o'r ysgol nid oes ganddynt amser i fynd i lyfrgelloedd - Cau llyfrgelloedd bach i fuddsoddi mewn un mwy - Dim llyfrgelloedd yn ardal Talybolion - Byrddau pŵl a thennis bwrdd - Gwerthu nwyddau ar gyfer yr ysgol - Benthyca DVDs a gemau fideo
04/07/2017	Ffair Haf Ysgol Gynradd Llanfachraeth	70	65	Yn bresennol: Llio Owen a Bethan Hughes Jones - 40 o blant, 30 o rieni - Nid oedd rhai'n poeni llawer – dim llyfrgelloedd yn ardal Talybolion - Rhoddwyd holiaduron a thaflenni er gwybodaeth
04/07/2017	Cylch Ti a Fi Llanddaniel Fab	2	2	Yn bresennol: Llio Owen Rhoddwyd gwybodaeth am yr ymgynghoriad - gadawyd holiaduron a thaflenni ar gyfer rhieni
07/07/2017	Ysgol Gynradd Rhoscolyn	14	14	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Llio Owen - Roedd rhai'n defnyddio Llyfrgell Caergybi gyda'u teuluoedd - Ychydig iawn o wybodaeth am y gwasanaethau llyfrgell a gynigir ar wahân i fenthyca llyfrau Rhoddwyd gwybodaeth iddynt am weithgareddau a chyfleusterau - Gallent enwi 5 llyfrgell fel grŵp - Nid oeddynt yn defnyddio'r fan lyfrgell, nid oedd wedi galw yn eu hysgol ers tro Awgrymiadau: - Caffi / Lle i fwyta gyda ffrindiau

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

				- Llai o angen i fod yn dawel - Dodrefn mwy lliwgar a newydd / mwy cyfforddus - Trip ysgol i ymweld â'r llyfrgell - Ymestyn oriau agor ar ôl ysgol ac ar benwythnosau - Benthyca iPads a gemau fideo - Mwy o weithdai - Lego, codio - Mynegodd rhai y byddant yn drist o weld llyfrgelloedd yn cau (Ni fyddai'n eu heffeithio nhw gymaint, gan fod Llyfrgell Caergybi'n symud i adeilad newydd) - Gadawyd taflenni er mwyn i deuluoedd gwblhau'r holiadur ar-lein
11/07/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Rhosneigr Neuadd Llanfaelog	10	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
12/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Niwbwrch	14	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands, Carol Sorahan a Llio Owen Aethpwyd â thaflenni ar gyfer yr holiadur ar-lein (dywedodd sawl yn ei bod yn well ganddynt hyn yn lle un ar bapur) Roedd gan un eisoes daflen o'r siop leol Dosbarthwyd taflenni a holiaduron papur a thrafodwyd gyda'r grŵp a oedd yn cyfarfod y drws nesaf i'r llyfrgell - Mynegodd sawl un nad ydynt yn defnyddio llyfrgelloedd eu hunain, ond dywedwyd y byddai'n anffodus i'r gymuned pe bai'n cau
14/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Moelfre	8	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones Teimlodd rhai'n gryf na fyddent eisiau gweld llyfrgell yn cau, yn meddwl nad oedd y llyfrgell yn y lleoliad gorau yn y pentref. Cydnabuwyd nad oedd llawer o ddefnydd yn cael ei wneud o'r llyfrgell ond ei bod yn cael ei mwynhau'n helaeth gan y rheiny a oedd yn ei defnyddio. Dywedodd dyn lleol a oedd yn cadw siop na fyddai'n bosib iddo ef symud Posibilrwydd o gyfarfod gyda'r Cyngor Cymuned ar 4ydd Medi i gael

				trafodaeth
18/07/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Biwmares Canolfan Biwmares	14	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
19/07/2017	Llais Ni	7	6	Yn bresennol: Rachel Rowlands, Bethan Hughes Jones, Awen Dodd - Yn bwysig fel lle i astudio - Nid yw pobl ifanc yn gwybod beth sydd ar gael mewn llyfrgelloedd Angen hysbysebu i ragor o bobl ifanc - Mynediad pwysig i gyfrifiaduron a Wi-Fi - Moderneiddio – newid argraff - Byddai cau llyfrgelloedd yn effeithio pobl mewn gwahanol ffyrdd - Mae'n rhoi sicrwydd ('safety blanket') i rieni Mamau/Rhieni'n cyfarfod fel grwpiau - Dylid gwneud rhagor o ddefnydd o lyfrgelloedd ysgolion - Gall cau llyfrgell effeithio ar addysg plant - A oes digon o gyllid ar gyfer llyfrgell symudol? - Cyfleoedd i bobl ifanc wirfoddoli yn y gymuned - Lle i bobl ifanc fynd ar ôl ysgol tra bo rhieni'n dal yn gweithio
20/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Llangefni	18	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones - Yn bwysig cadw gwasanaeth Llyfrgell Llangefni yr un fath - Mae'r rhwydwaith ym Mhorthaethwy'n rhy araf - Mae mynediad i gyfrifiaduron yn hanfodol - Mae'n bwysig cael lle distaw i gyfarfod cleientiaid - "Wneith o ddim fy effeithio i gan fy mod i'n defnyddio Llangefni a Chaergybi ond dwi'n disgwyl y bydd yn effeithio'r cymunedau llai..." - "Mi fydd yn effeithio'r rheiny sydd ddim yn dreifio neu efo tocyn bws (os ydyn nhw'n ddigon lwcus i gael bws)" - "Dwi'n defnyddio Niwbwrch. Allai honno ddim cau. Mae'n rhy bwysig i mi a'm plant" - "Mi fyddwn ar goll heb lyfrgell. Maen nhw'n rhy bwysig i'w cau. Mae'r rhai bach yn werthfawr, i raddau mwy efallai"

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

20/07/2017	Cyngor Cymuned Llanddona	9	-	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Carol Sorahan Cyflwynodd Bethan Hughes Jones Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022 Dywedodd aelodau'r cyhoedd y byddai mwy o ddefnydd yn cael ei wneud o lyfrgell BIWMARES pe bai ar agor yn rheolaidd Roeddynt yn pryderu am yr effaith ar bobl ifanc a'r henoed pe bai Llyfrgell Biwmares yn cau. Cyhoeddodd Cadeirydd Pwyllgor y Ganolfan (Menter Gymdeithasol), Alwyn Rowlands, bod y Ganolfan yn datgan "Diddordeb Ffurfiol mewn cofrestru i gymryd trosodd rhedeg y Llyfrgell ym Miwmares". Derbyniwyd gwahoddiad pellach i fynychu "Drwy'r Oesoedd Llanddona Through The Ages" 09/09/17 a dderbyniwyd. Gofynnwyd am gael erthygl wedi'i hysgrifennu ar gyfer y cylchlythyr lleol.
24/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Cemaes	6	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Rhian Evans - "Peidiwch â chau fy llyfrgell. Mi fyddai'n rhy anodd mynd i Amlwch ar y bws" - "Meddyliwch am yr effaith" - "Wneith Horizon helpu i gadw'r llyfrgell ar agor?" - "Be' fydd effaith y Wylfa newydd?"
25/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Amlwch	7	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Carol Sorahan - Cael 3/4 llyfrgell fawr a chau bob dim arall gan gynnwys rhai symudol - Dylai Llyfrgell Amlwch fod ar agor yn llawn amser ac yn Haen 1
26/07/2017	Swyddog Sgyrsiau Lleol CyG Môn a Chymdeithas y Byddar Gogledd Cymru	30	-	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones - Mae llyfrgelloedd yn llefydd pwysig i bobl gymdeithasu - mae rhai'n mynd yno am awr neu ddwy i gael allan o'r tŷ, i ddarllen y papur newydd ac ati - Yn cael eu defnyddio am ddim – does dim angen talu am bapur newydd ac ati, fel rhywun hŷn, fydda i ddim yn defnyddio'r rhyngrwyd neu e-lyfrau ac ati - Ystyried defnyddio'r lle y tu mewn i adeiladau llyfrgelloedd i gynnal

				sesiynau estyn allan – budd-dal tai, CAB ac ati. Gweithio mewn partneriaeth gyda sefydliadau cymunedol eraill. - Byddai pobl hŷn yn hoffi E-hyfforddiant symlach, sgiliau TG – ddim yn ffurf sesiynau strwythuredig, mwy anffurfiol a pherthnasol. - Ystyried oriau agor mwy hyblyg ar gyfer pobl ifanc a'r rhai sy'n gweithio, ar benwythnosau ac ati. - Hysbysebu'r Wi-Fi mewn llyfrgelloedd sefydlog, a oes ganddynt Wi-Fi symudol ar y fan symudol? Mae Wi-Fi yn grêt, ond allwch chi gysylltu ac a ydi'r cysylltedd yn dda? - Mae adran archifau yn Llyfrgell Caergybi fel y gall pobl archwilio hanes lleol - yn enwedig yng Nghaergybi a thrwy'r cysylltiadau a'r Amgueddfa Forwrol. - Soniodd rhai nad oedd yn apelio dim mwy iddynt fynd i ganolfan gymuned i ddefnyddio gwasanaethau llyfrgell – yn well ganddynt 'deimlad' adeilad llyfrgell. - Yn defnyddio canolfannau cymuned i hysbysebu beth sydd ar gael yn ein llyfrgelloedd. - Defnyddio Meddygon Teulu/gofal cartref/fferyllwyr i hysbysebu gwasanaethau i rai sy'n gaeth i'w tai. - Ymestyn Cyswllt Môn – a fyddai modd cael staff y cyngor yn darparu gwasanaethau allgymorth mewn llyfrgelloedd – cysylltu'r Pencadlys efo llyfrgelloedd, bydd yn dod â phobl i mewn i'w gweld a gallant efallai wedyn ddefnyddio gwasanaethau eraill y llyfrgell - Defnydd o le gan bartïon allanol - h.y. busnesau'n defnyddio'r lle ar gyfer arddangosfeydd, i gynhyrchu arian - Nid oedd pobl yn gwybod bod rhaid ffonio Llangefni i gael gwybodaeth am y llyfrgell symudol. - Hygyrchedd – a oes dolen glywed yn y llyfrgell symudol? - Dylid newid y wybodaeth yn y dderbynfa/arddangosfeydd sefydlog yn gyson fel bod pobl yn sylwi ei bod wedi newid ac yn cymryd diddordeb.
26/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Benllech	6	0	Yn bresennol: Rhian Parry Evans Pwysleisiwyd pwysigrwydd y llyfrgell i bobl hŷn. Bydd y syrjeri meddyg teulu a'r fflatiau newydd sy'n cael eu hadeiladu yn gwneud y llyfrgell hyd yn oed y fwy perthnasol. Yn falch fod Benllech yn Haen 3 ac efallai am gael rhagor o oriau.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

28/07/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Biwmares	11	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones - Yn anghytuno hefo grwpio Biwmares yn Haen 3, fodd bynnag, ar ôl cael eglurhad, yn gweld y gallai'r oriau craidd weithio gyda help gan y 3ydd sector - Angen cynnal lefel o wasanaeth gan fod y cymorth i blant a theuluoedd yn bwysig - Yn casáu gweld yr adeilad yn wag - Teimlad cryf bod toriadau parhaus pan fo'r dreth yn codi'n gynyddol - Mae'r staff yn hanfodol ac yn bwysig - Nid ydi'r adeilad yn hanfodol bwysig ond mae'r gwasanaeth - Mae llyfrgelloedd yn hanfodol ar gyfer lles - Ychydig iawn o arbedion a wneir - Peidiwch â thorri'r oriau – mae Biwmares yn haeddu rhagor
28/07/2017	Sesiwn Dewch i Chwarae Oriel Môn	26	7	Yn bresennol: Eirian Lewis Rhoddwyd gwybodaeth a chafwyd peth trafodaeth ond roedd y mwyafrif eisiau mynd â'r wybodaeth efo nhw ac ymateb yn ddiweddarach.
31/07/2017	Canolfan Hamdden Caergybi	18	15	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Llio Owen - Roedd y mwyafrif yn defnyddio Llyfrgell Caergybi, yn mynegi na fyddai unrhyw newidiadau'n eu heffeithio (eglurwyd iddynt, pe bai llyfrgell haen 3 yn cau, byddai'n cael sgil-effeithiau ar wasanaethau llyfrgell eraill) - Roedd un yn defnyddio'r gwasanaeth symudol yn Llanfaethlu, ond ddim yn ymwybodol fod y fan yn galw yn rhywle oedd yn nes i'w cartref - Roedd rhai'n meddwl fod symud Llyfrgell Caergybi i Neuadd y Farchnad yn gyffrous - Teimlodd rhai'n gryf na ddylai unrhyw lyfrgell gau (eglurwyd iddynt fod y gwasanaeth llyfrgell yn archwilio dulliau amgen o redeg llyfrgelloedd yn hytrach na'u cau)
03/08/2017	Grŵp Darllen i Rai â Nam ar y Golwg Llyfrgell Caergybi	14	0	Yn bresennol: Rhian Evans - Eglurwyd y broses a'r ymgynghoriad - Defnyddwyr Llyfrgell Caergybi yn unig

				- Yn hapus o wybod fod Llyfrgell Caergybi yn Haen 1 - Yn holi am y symud i'r llyfrgell newydd - Yn hapus o glywed y bydd elfen o Gyswllt Môn yn yr adeilad newydd - Yn pwysleisio pwysigrwydd sesiynau fel hyn i bobl gael trafod eu hanghenion gan nad ydynt eisiau colli allan - Mae cludiant yn elfen hanfodol
15/08/2017 16/08/2017	Sioe Môn	105 90	- -	Rhoddwyd gwybodaeth a chafwyd trafodaethau
21/08/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Caergybi	5	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Rhian Evans 2 gynghorydd, Dafydd Rhys a Glyn Haynes - Yn hapus fod y llyfrgell yn symud i Neuadd y Farchnad, ond yn poeni am ardaloedd heb fysiau
21/08/2017	Canolfan Hamdden David Hughes, Porthaethwy	17	16	Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen - O ran sawl un, nid oeddynt yn defnyddio'r llyfrgell a heb ddefnyddio'r llyfrgell yn ddiweddar - Roedd un oedd yn defnyddio Llyfrgell Niwbwrch, yn ymwybodol o'r ymgynghoriad ac yn bwriadu mynychu cyfarfod yr ardal
22/08/2017	Sesiwn Dewch i Chwarae Ysgol Gynradd Moelfre	25	-	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones a Veronica Chamberlain - Roedd pawb yn nodi pa mor bwysig ydi'r gwasanaeth - Roedd rhai ymwelwyr yn nodi eu bod wedi defnyddio'r llyfrgell yn yr haf
23/08/2017	Sesiwn Dewch i Chwarae Clwb Pêl-droed Amlwch	15	9	Yn bresennol: Eirian Lewis Rhoddwyd gwybodaeth – nid oedd y mwyafrif eisiau trafod pethau ar y pryd.
24/08/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Rhosneigr	6	0	Yn bresennol: Rachel Rowlands a Bethan Hughes Jones Pwysleisiwyd pwysigrwydd y llyfrgell i dwristiaeth a rhai sy'n berchen ail gartrefi. Pwysleisiwyd y defnydd o'r llyfrgell fel man cyfarfod, yn ogystal â'i phwysigrwydd i bobl hŷn. Dywedwyd fod cysylltiadau cludiant cyhoeddus yn wael. Nodwyd y pwysigrwydd i deuluoedd ifanc a disgyblion ysgol

				hefyd.
29/08/2017	Canolfan Hamdden Amlwch	15	12	Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen - "Ni fyddai'n fy effeithio fi'n bersonol, ond fyddwn i ddim yn licio eu gweld yn cau" - Roedd gan rai aelodau teulu a oedd yn defnyddio gwasanaethau llyfrgell - "Mae'r gwasanaeth sy'n cael ei ddarparu'n bwysig iawn" – ar gyfer y rheiny sy'n chwilio am swyddi, pobl sydd ddim yn gallu fforddio prynu llyfrau - Pryderon am swyddi staff presennol y llyfrgell - Pwysigrwydd mynediad i'r rhyngrwyd, nid oes gan bawb hyn adref - Yn bwysig i blant gael mynediad i lyfrau
30/08/2017	Canolfan Hamdden Plas Arthur	22	15	Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen Defnyddwyr Llyfrgelloedd Llangefni, Niwbwrch, Cemaes, Rhosneigr a Phorthaethwy - Dywedodd rhai nad oedd yn defnyddio'r gwasanaeth na fyddent yn hoffi eu gweld yn cau ac roeddynt yn gweld eu pwysigrwydd o ran mynediad i'r rhyngrwyd a llyfrau - Roedd gan un plentyn a oedd yn ymweld â'r llyfrgell yn rheolaidd efo'i ffrindiau - Dywedodd un ei fod yn arbennig o bwysig bellach i ddisgyblion gan nad yw'r llyfrgell yn Ysgol Gyfun Llangefni ar agor mwyach - Mae llyfrgelloedd yn hanfodol i blant a'u datblygiad
05/09/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Niwbwrch Neuadd Prichard Jones	10	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
07/09/2017	Cyswllt Môn Derbynfa'r Cyngor	9	7	Yn bresennol: Carol Sorahan a Llio Owen - Dywedodd rhai nad oeddynt yn defnyddio'r llyfrgelloedd, hyd yn oed os nad ydynt yn eu defnyddio eu hunain, roeddynt yn deall pwysigrwydd y gwasanaeth llyfrgell ac ni fyddent yn hoffi eu gweld yn cau

				- gadawyd taflenni ar gyfer ymwelwyr
07/09/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Porthaethwy	5	0	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones, Rachel Rowlands Cefnogaeth gref i'r llyfrgell gan y rheini oedd yn bresennol. Mynegwyd ymwybyddiaeth o Gyfeillion Llyfrgell Porthaethwy. Amlygwyd fod lleoliad y llyfrgell yn ardderchog. Roedd mynediad i TG yn bwysig.
09/09/2017	Drwy'r Oesoedd Llanddona Llanddona	21	15	Yn bresennol: Carol Sorahan - eisiau gweld lle mae'r fan lyfrgell yn galw yn Llanddona yn cael ei adolygu - dywedodd rhywun nad oedd yn defnyddio'r gwasanaeth, er nad oedd yn defnyddio'r llyfrgelloedd ei hun, na fyddai'n hoffi eu gweld yn cau gan y byddai'n effeithio'r gymuned.
11/09/2017	Sesiwn Galw Heibio – Canolfan Biwmares	23	17	Yn bresennol: Carol Sorahan - yn hoffi gweld y Ganolfan yn cydweithio hefo'r gwasanaeth llyfrgell - nododd grŵp o bobl 60+ y byddent yn hoffi gweld y gwasanaeth llyfrgell yn gweithio'n agosach efo'r henoed - nododd un, er nad ydynt yn defnyddio'r gwasanaeth llyfrgell ar hyn o bryd, byddai defnyddio'r llyfrgell yn ddefnyddiol yn y dyfodol ac fel y maent yn heneiddio - nododd rhai eraill nad oeddynt yn defnyddio'r gwasanaeth na fyddent yn hoffi gweld y llyfrgell ym Miwmares yn cau
12/09/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Moelfre Ysgol Gynradd Moelfre	2	0	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
14/09/2017	Merched y Wawr Llanddeusant	10	7	Yn bresennol: Bethan Hughes Jones Cafwyd trafodaeth am beth mae'r llyfrgelloedd yn ei gynnig a'u pwysigrwydd yn y gymuned. Gwelwyd fod y llyfrgell symudol yn bwysig, er yr ystyriwyd y byddai aros mewn lleoliadau am gyfnodau hirach yn well. Pwysleisiwyd effaith gymdeithasol llyfrgelloedd.

14/09/2017	Cyfarfod Cyhoeddus Ardal Cemaes Neuadd Bentref Cemaes	20	-	Nodiadau llawn yn nodiadau cyfarfodydd Haen Tri
19/09/2017	Sesiwn Galw Heibio yn Llyfrgell Porthaethwy	4	0	Yn bresennol: Bethan Hughes-Jones, Rachel Rowlands Roedd lleoliad Llyfrgell Porthaethwy yn allweddol Roedd cyfrifiaduron yn bwysig iawn Yn falch ei bod yn haen 2
21/09/2017	Cyswllt Môn Derbynfa'r Cyngor	12	3	Yn bresennol: Carol Sorahan Dosbarthwyd gwybodaeth

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022
Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Biwmares

Canolfan Biwmares

18/07/2017 6pm- 8pm

Yn bresennol :
Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu)
Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell)
Bethan Hughes Jones (Cydlynydd Dysgu Gydol Oes)
Rhian Evans (Llyfrgellydd Cymunedol)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Llio Owen (Cymorth Gweinyddol)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)
Y Cynghorydd R Meirion Jones
Y Cynghorydd Carwyn Elias Jones
Y Cynghorydd Lewis Davies
Y Cynghorydd Alun Roberts
Y Cynghorydd Tref Alwyn Rowlands
11 Aelod o'r Cyhoedd

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	Ymateb / Trafodaeth
Pam fod Llyfrgell Biwmares yn Haen 3? Llyfrgell Biwmares yw'r unig lyfrgell yn ward Seiriol.	Rhoddwyd y llyfrgelloedd mewn haenau yn seiliedig ar set o feini prawf, sy'n ystyried ffactorau fel defnydd, lleoliad a chost.
Beth fydd yn digwydd i staff y llyfrgell?	Cynhyrchwyd dwy strategaeth gyda chostau, y mae un ohonynt yn cadw elfen o staff i weithredu'r strwythur newydd ac mae'r llall yn colli oriau staff. Yn y diwedd, bydd yn dibynnu ar lefel y gefnogaeth gan y gymuned a phenderfyniad y Pwyllgor Gwaith.
Beth yw costau adeilad y Llyfrgell?	Costau cyfartalog yr adeilad dros gyfnod o dair blynedd yw £6,517. Dangoswyd y costau hyn ar y sgrin yn y cyfarfod.
Beth yw'r cynlluniau ar gyfer y Llyfrgell Symudol?	Mae'r gwasanaeth symudol yn rhan hanfodol o'r Gwasanaeth Llyfrgell. Mae arnom angen llyfrgell symudol i gyrraedd cymunedau Ynys Môn. Rydym yng nghamau terfynol y broses o dendro am fan lyfrgell newydd. Byddwn yn adolygu'r lleoliadau y bydd yn galw ynddynt.
Oes digon o gapasiti o fewn y gymuned i'r strategaeth hon weithio?	Bydd hyn yn wahanol ym mhob cymuned, fodd bynnag, bu'r trafodaethau ym Miwmares yn gadarnhaol.
Cafwyd cadarnhad gan Alwyn Rowlands, Cadeirydd pwyllgor Canolfan Biwmares (Canolfan Hamdden Gymunedol), sy'n fenter gymdeithasol, y byddai ganddynt ddiddordeb mewn gweithio gyda'r Gwasanaeth Llyfrgell. Byddai Pwyllgor y Ganolfan yn edrych i ddiogelu'r incwm o faes parcio'r llyfrgell fel rhan o unrhyw gytundeb i'r dyfodol gyda'r Cyngor Sir.	Roedd y rheiny a oedd yn bresennol yn gefnogol i'r egwyddor ac yn croesawu'r cyfle i gadw'r llyfrgell ar agor.

Mynegodd Cynghorwyr lleol eu pryder bod Llyfrgell Biwmares, yr unig un yn Seiriol, yn Haen 3, ynghyd â'r effaith y byddai'r gostyngiad yn ei gael ar y defnydd o'r llyfrgell.	
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (gwybodaeth ar gael ar lein). Byddai grŵp cymunedol â chyfansoddiad yn gallu ymgeisio am ryddhad NNDR. O edrych yn ôl ar y duedd dros dair blynedd, byddai cost yr adeilad yn tua £6,000 y flwyddyn. Mae'r cyngor yn fwyaf tebygol o ystyried trosglwyddo'r ased i'r grŵp cymunedol ar sail prydles hirdymor.

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Cemaes

Neuadd Cemaes

14/09/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol: Gwynne Jones (Prif Weithredwr) Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) Bethan Hughes Jones (Cydlynydd Dysgu Gydol Oes) Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen) Delyth Hughes (Cyfieithydd) Y Cynghorydd Richard Owain Jones Y Cynghorydd Aled Morris Jones Y Cynghorydd Richard Griffiths 20 aelod o'r cyhoedd (yn cynnwys Cynghorwyr Cymuned)

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Agorodd Gwynne Jones, y Prif Weithredwr, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	**Ymateb / Trafodaeth**
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (gwybodaeth ar gael ar lein). Byddai grŵp cymunedol â chyfansoddiad yn gallu ymgeisio am ryddhad NNDR. O edrych yn ôl ar y duedd dros dair blynedd, byddai cost yr adeilad yn tua £3,825 y flwyddyn. Mae'r cyngor yn fwyaf tebygol o ystyried trosglwyddo'r ased i'r grŵp cymunedol ar sail prydles hirdymor.
Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?	Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.
Am faint fyddech chi (Y Cyngor) yn ariannu'r gwasanaeth llyfrgell craidd?	Mae'r Strategaeth yn strategaeth bum mlynedd, fodd bynnag, mae'n amhosib rhoi unrhyw warant o ran cyllid ar gyfer unrhyw wasanaethau i'r dyfodol gan nad ydym yn gwybod beth fydd y setliadau ar gyfer yr ALl gan LlC.
Nid oes digon o ddefnydd yn cael ei wneud o'r llyfrgell fel ased, a ellid ei defnyddio fel canolfan wybodaeth i dwristiaid?	Pe bai grŵp cymunedol neu drydydd parti'n dod ymlaen i gefnogi'r gwasanaeth byddai hyn yn cyd-fynd â Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned – ceir enghreifftiau mewn ardaloedd eraill lle mae hyn yn gweithio'n dda.
Datblygiadau Wylfa B - a fyddai modd i'r Awdurdod Lleol drafod gyda Phŵer Niwclear Horizon y posibilrwydd o gael cyfraniad Budd Cymunedol i gadw'r llyfrgell ar agor?	Mynegodd y Prif Weithredwr ei farn y byddai'n fater i unrhyw trydydd parti sy'n dymuno gweithio gyda'r gwasanaeth llyfrgell i ymgeisio am gymorth gan Bŵer Niwclear Horizon.
Codwyd y posibilrwydd o'r Cynghorau Cymuned yn yr ardal yn gweithio gyda'i gilydd a Chyngor Cymuned Llanbadrig i gefnogi'r llyfrgell.	Roedd y Prif Weithredwr a'r swyddogion yn croesawu'r trafodaethau hyn.

Trafodwyd y posibilrwydd o ddefnyddio Cwmni Cemaes Cyf. Fel cyfrwng posibl ar gyfer bwrw ymlaen â phethau, a phenderfynwyd, os oedd digon o gefnogaeth, y gellid ehangu'r cyfansoddiad i gynnwys rheoli adeilad y llyfrgell.	Roedd y Prif Weithredwr a'r swyddogion yn croesawu'r trafodaethau hyn.
Pam fod y Cyngor wedi gwario cymaint ar yr ymgynghoriad hwn? Gellid gwneud gwell defnydd o'r arian sy'n cael ei wario yn cadw Llyfrgell Cemaes ar agor.	Nid oedd unrhyw wariant ychwanegol gan ei fod yn rhan o waith dydd i ddydd y swyddogion.
Gwirfoddolwyr – Sut fyddai modd iddynt gynnig gwasanaeth o safon?	Cafwyd ateb gan aelod staff sy'n gweithio yn Llyfrgell Cemaes a eglurodd, er nad yw'n llyfrgellydd cynnwys, ei bod wedi gallu dysgu wrth ei gwaith. Gallai gwirfoddolwr fynd ati'n hawdd i ddysgu am waith dydd i ddydd Cymhorthydd Llyfrgell, gyda hyfforddiant a chymorth gan y gwasanaeth.
Nododd y Cynghorydd Cymuned Dobson bod angen i Gemaes fod yn fwy rhagweithiol mewn ymateb i'r cynigion yn y strategaeth ddrafft.	Bu modd i'r swyddogion gyfeirio'r Cynghorydd ymlaen at Menter Môn a Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru am ragor o wybodaeth.

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Moelfre

Ysgol Gynradd Moelfre

12/09/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol : Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu) Bethan Hughes Jones (Cydlynydd Dysgu Gydol Oes) Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen) Delyth Hughes (Cyfieithydd)

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Y Cynghorydd Ieuan Williams (Dirprwy Arweinydd)
2 Gynghorydd Cymuned, un o Foelfre ac un o Bentraeth

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	Ymateb / Trafodaeth
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell, yn ôl tuedd dros dair blynedd byddai'n tua £885 y flwyddyn ar gyfer Llyfrgell Moelfre (gwybodaeth ar gael ar lein).
Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?	Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.
Byddai'r Cyngor Cymuned yn ei chael yn anodd codi arian gan ei fod eisoes wedi cymryd trosodd y gwaith o redeg y toiledau.	Cafwyd trafodaeth am y posibilrwydd o gynyddu'r praesept. Rhoddwyd enghreifftiau o le mae hyn wedi'i wneud i gefnogi llyfrgelloedd, h.y. Cerrigydrudion - mater i'r Cyngor Cymuned fyddai hyn yn y diwedd.
A ydych yn chwilio am wirfoddolwyr?	Yn y strategaeth ddrafft mae'r Cyngor yn chwilio am drydydd parti i weithio gyda'r gwasanaeth llyfrgell i gymryd trosodd yr adeilad/costau rhedeg y llyfrgell, a bydd yn parhau i ddarparu gwasanaeth craidd. Byddai unrhyw wirfoddolwyr a fyddai'n gweithio yn y llyfrgell yn ychwanegu gwerth y tu allan i'r amseroedd agor craidd, e.e. gyda gwirfoddolwyr gellid cadw'r llyfrgell ar agor am oriau hirach.
Codwyd y posibilrwydd o Gynghorau Cymuned Pentraeth a Moelfre yn cydweithio gyda Llanfair ME i gefnogi'r ddarpariaeth o Lyfrgell yn yr ardal.	Byddai hyn yn cael ei groesawu ac awgrymodd y swyddogion y dylid cael trafodaethau'n lleol.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Niwbwrch

Neuadd Prichard Jones

05/09/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol :
Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu)
Annwen Morgan (Dirprwy Brif Weithredwr)
Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell)
Bethan Hughes Jones (Cydlynydd Dysgu Gydol Oes)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)
Y Cynghorydd Bryan Owen
Y Cynghorydd Peter Rogers
8 Aelod o’r Cyhoedd

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i’r broses hyd yma ynghyd â’r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi’i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o’r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Sylwadau/ Cwestiynau	**Ymateb / Trafodaeth**
Pe bai’r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai’r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (yn cynnwys rhent a chostau cysylltiedig rheoli’r cyfleuster). Gan edrych yn ôl ar y duedd dros gyfnod o dair blynedd byddai cost yr adeilad yn tua £2,000 y flwyddyn
Pwysleisiodd cynrychiolydd o Neuadd Prichard	Roedd y swyddogion yn cydnabod y pwyntiau ac eglurwyd y costau ychwanegol.

Jones(NPJ) pa mor bwysig yw'r llyfrgell i'r NPJ a'r pentref. Yn ogystal, cwestiynodd y gost o redeg y llyfrgell gan mai dim ond £700 yw'r rhent a dderbynnir gan NPJ.	
Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?	Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.
Beth yw'r cynlluniau ar gyfer y Llyfrgell Symudol?	Mae'r gwasanaeth symudol yn rhan hanfodol o'r Gwasanaeth Llyfrgell. Mae arnom angen llyfrgell symudol i gyrraedd cymunedau Ynys Môn. Rydym yng nghamau terfynol y broses o dendro am fan lyfrgell newydd. Byddwn yn adolygu'r lleoliadau y bydd yn galw ynddynt.
Pwysleisiodd y Cynghorydd Peter Rogers bwysigrwydd y llyfrgell yn nhermau llythrennedd plant ac amlygodd lwyddiant gweithgareddau Her Darllen yr Haf o ran cefnogi hyn.	
Cafwyd trafodaeth am y posibilrwydd o gysylltu â gweithgareddau fel clwb cinio.	Roedd y swyddogion yn croesawu'r trafodaethau hyn.
Dywedodd cynrychiolwyr y Cyngor Cymuned a phwyllgor Neuadd Prichard Jones y byddent yn ymchwilio ymhellach i ,a allent weithio gyda'i gilydd i gynnig datrysiad ar gyfer Niwbwrch.	

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017 - 2022

Cyfarfod Cyhoeddus

Ardal Llyfrgell Rhosneigr

Neuadd Bentref Llanfaelog

11/07/2017 6pm- 8pm

Yn Bresennol :
Delyth Molyneux (Pennaeth Dysgu)
Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell)
Bethan Hughes Jones (Cydlynydd Dysgu Gydol Oes)
Rhian Evans (Llyfrgellydd Cymunedol)
Carol Sorahan (Rheolwr Rhaglen)
Llio Owen (Cymorth Gweinyddol)
Delyth Hughes (Cyfieithydd)
Y Cynghorydd Richard Dew
Y Cynghorydd Gwilym O Jones
8 Aelod o'r Cyhoedd

Agorodd Delyth Molyneux, y Pennaeth Dysgu, y cyfarfod gyda chyflwyniad i'r broses hyd yma ynghyd â'r daith sydd i ddod. Dywedodd yn glir nad oedd unrhyw benderfyniad wedi'i wneud ynghylch sut y bydd y Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei redeg yn y dyfodol.

Rhoddodd Rachel Rowlands (Rheolwr y Gwasanaethau Llyfrgell) drosolwg o'r broses ymgynghori a chynnwys strategaeth ddrafft y gwasanaeth llyfrgell 2017-2022.

Atodiad 3 -Ymgynghoriad ar Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell Ddrafft Ynys Môn - Nodiadau Gweithgaredd Ymgysylltu

Sylwadau/ Cwestiynau	**Ymateb / Trafodaeth**
Pe bai'r gymuned yn cymryd trosodd, am beth fyddent yn gyfrifol?	Byddai'r gymuned yn gyfrifol am gostau adeilad y llyfrgell (gwybodaeth ar gael ar lein). Byddai grŵp cymunedol â chyfansoddiad yn gallu ymgeisio am ryddhad NNDR. O edrych yn ôl ar y duedd dros dair blynedd, byddai cost yr adeilad yn tua £5-6,000 y flwyddyn. Mae'r cyngor yn fwyaf tebygol o ystyried trosglwyddo'r ased i'r grŵp cymunedol ar sail prydles hirdymor.
Beth mae darparu gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei olygu?	Eglurodd y swyddogion beth fyddai gwasanaeth llyfrgell craidd yn ei gynnwys.
Trafodwyd y capasiti o fewn y gymuned i reoli ac ariannu adeilad arall.	Roedd y swyddogion yn cydnabod yr anawsterau posibl a rhoddwyd enghreifftiau o fodelau y gellid eu hymchwilio gan y gymuned pe baent yn dymuno gwneud hynny.
Pwysleisiwyd pwysigrwydd adeilad y llyfrgell i'r gymuned hŷn.	Cydnabuwyd hyn gan y swyddogion a oedd yn bresennol.
Cafwyd trafodaeth ynghylch y posibiliadau o ran lleoli'r llyfrgell yn rhywle arall yn y gymuned.	Roedd y swyddogion yn croesawu hyn a dywedwyd y byddai hyn yn bosibilrwydd o fewn y strategaeth pe bai lleoliad addas arall yn cael ei awgrymu'n ffurfiol.
Beth yw'r cynlluniau ar gyfer y Llyfrgell Symudol? Cwestiynwyd pwysigrwydd y Llyfrgell Symudol yn Rhosneigr – gydag awgrym y byddai rhagor yn defnyddio'r llyfrgell sefydlog pe na bai'r llyfrgell symudol yn ymweld â'r ardal.	Mae'r gwasanaeth symudol yn rhan hanfodol o'r Gwasanaeth Llyfrgell. Mae arnom angen llyfrgell symudol i gyrraedd cymunedau Ynys Môn. Rydym yng nghamau terfynol y broses o dendro am fan lyfrgell newydd. Byddwn yn adolygu'r lleoliadau y bydd yn galw ynddynt
Byddai disgwyl i drydydd parti gymryd trosodd prydles hirdymor h.y. 25 mlynedd, ond ni allai'r Cyngor ond gwarantu darparu gwasanaeth llyfrgell craidd am 5 mlynedd.	Eglurwyd y gallai'r Cyngor negydu cymal terfynu 5 mlynedd mewn unrhyw brydles hirdymor gyda'r trydydd parti.
Cwestiynwyd cost y deunydd ymgynghori. Gallai'r Cyngor fod wedi cadw'r gost i lawr pe na bai'r deunydd darllen wedi'i argraffu mewn	Roedd y Cyngor eisiau i'r deunydd fod yn ddeniadol er mwyn iddo fod yn drawiadol a chael y cyhoedd i ymgysylltu.

lliw.	
Yr effaith ddaearyddol – ni fydd llyfrgell i'r de o'r A55 pe bai Llyfrgell Rhosneigr yn cau.	Rhaid rhoi camau lliniaru yn eu lle yn dilyn canfyddiadau'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA).

ATODIAD 4

Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA)

Y Gwasanaeth Llyfrgell

ATODIAD 4

Y Cynnig	Trawsnewid y Gwasanaeth Llyfrgell - Cyflwyno model rheoli newydd sy'n cynnig gwasanaeth llyfrgell gynaliadwy a chlir o ran ei ganolbwynt
Dyddiad yr asesiad	Parhaus
Y swyddog sy'n gyfrifol am yr AECA	
Tîm Asesu	Bethan Hughes-Jones, Rachel Rowlands,
Dyddiad Adolygu	

1. Y Cynnig

Yn dilyn cyhoeddi Cynllun Corfforaethol 2013-17 Cyngor Sir Ynys Môn (“y Cyngor”), mae’r Gwasanaeth Llyfrgell wedi mynd trwy adolygiad llawn, a arweiniodd at restr faith o opsiynau posibl ar gyfer cyflwyno model rheoli newydd sy’n cynnig gwasanaeth llyfrgell cynaliadwy a chlir o ran ei ganolbwynt.
Yn ystod hydref 2015, cynhaliodd y Cyngor ymgynghoriad ar y rhestr hir o opsiynau er mwyn cael amcan o deimladau’r cyhoedd tuag at yr opsiynau posib. Nid oedd canlyniadau’r ymgynghoriad yn derfynol; fodd bynnag, amlygwyd cefnogaeth y cyhoedd i’r gwasanaeth, ac ymddengys ei bod yn well ganddynt gael model o gefnogaeth gymunedol yn hytrach na cholli’r gwasanaeth. Yn dilyn ymlaen o ganfyddiadau’r ymgynghoriad, dechreuodd y gwasanaeth drafodaethau â chymunedau, grwpiau, mentrau cymdeithasol a chynghorau cymunedol ynghylch y posibiliadau o ran modelau cyflenwi/rheoli amgen. Y cynnig felly yw i’r Cyngor ddatblygu a chyflwyno model rheoli newydd, sy’n cynnig gwasanaeth cynaliadwy a chlir o ran ei ganolbwynt, gyda chymorth gan y gymuned lle bynnag y bo modd a’i fod yn mabwysiadu Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn 2017-22 ("y Strategaeth Ddrafft").

Mae’r AECA hwn yn asesu’r angen am y Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd ag effaith unrhyw newidiadau arfaethedig i’r strwythur rheoli ar y boblogaeth a all fod yn dymuno ei ddefnyddio. Bydd angen ystyried pob opsiwn yn nhermau’r effaith ar breswylwyr Ynys Môn, yn ogystal â gallu’r Cyngor i ddarparu gwasanaeth llyfrgell ‘cynhwysfawr ac effeithlon’ yn unol â Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964. Yn ogystal, rhoir ystyriaeth i Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, ynghyd â’r anghenion o ran bod Awdurdodau Llyfrgelloedd yng Nghymru yn adrodd are eu perfformiad blynyddol mewn perthynas â’r Safonau hyn.

Y cynnig yw, os mabwysiadir y Strategaeth Ddrafft ym Mhwyllgor Gwaith Tachwedd 27th 2017, cyflwynir ymagwedd dair haen ar gyfer y Gwasanaeth o Ebrill 1af 2018. Bydd hyn yn arwain at gael 2 Lyfrgell Ardal Haen 1, lawn amser, yng Nghaergybi a Llangefni. Llyfrgelloedd Haen 2, a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned (tua 20 awr), yn Amlwch, Benllech a Phorthaethwy, lle byddai cael y gymuned yn chwarae rhan neu gymorth ariannol yn fanteisiol, a gallai gyflawni arbedion ariannol a gwasanaeth estynedig. Llyfrgelloedd Haen 3, a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor, ym Miwmares a Rhosneigr lle mae cael y gymuned yn chwarae rhan neu gymorth ariannol yn hanfodol er mwyn diogelu darpariaeth gwasanaeth bresennol yn y lleoliadau hynny. Mae’n rhaid i’r AECA felly asesu effaith parhad y Gwasanaeth Llyfrgell mewn rhai ardaloedd, y posibilrwydd o ehangu’r gwasanaeth mewn rhai ardaloedd, ynghyd â chau pwyntiau gwasanaeth mewn rhai ardaloedd, sef Cemaes, Moelfre, Niwbwrch ac, o bosib, Rhosneigr, os na cheir ymrwymiad cadarn gan Gyngor Cymuned Llanfaelog erbyn 2 Ionawr 2017.

2. Tystiolaeth ac ymchwil

Pa ymchwil neu wybodaeth arall a ddefnyddiwyd gennych i ddatblygu'r cynnig hwn?

Gall ymchwil gynnwys gwybodaeth fonitro, arolygon bodlonrwydd, ymchwil pen desg, cylchgronau proffesiynol, sylwadau gan unigolion a grwpiau. Mae'n rhaid i ni gyhoeddi manylion y wybodaeth a ystyriwyd wrth asesu'r effaith.

Ffynhonnell wybodaeth	**Yr hyn y mae wedi'i ddweud wrthych?**
Arolwg Defnyddwyr Llyfrgelloedd Cyhoeddus (PLUS) 2014	Pwy yw ein defnyddwyr ar hyn y maent yn ein defnyddio ar ei gyfer. Mae hefyd yn rhoi syniad i ni o effaith y Gwasanaeth Llyfrgell ar fywydau pobl
Cyfrifiad 2011	Data gwerthfawr am grwpiau a chanddynt nodweddion gwarchodedig, perchnogaeth ceir
NOMIS Ystadegau marchnad lafur swyddogol y Swyddfa Ystadegau Gwladol	Gwybodaeth werthfawr mewn perthynas â'r Farchnad Lafur, gan gynnwys hawlwyr y Lwfans Ceisio Gwaith ("JSA") a'r Lwfans Cyflogaeth a Chymorth ("ESA") mewn amryw wardiau yng nghyffiniau lleoliadau llyfrgelloedd
StatsCymru	Gwybodaeth ddemograffig am boblogaeth Ynys Môn
Yr Adran Gwaith a Phensiynau ("DWP")	Nifer bresennol yr hawlwyr JSA (Awst 2016) yng nghyffiniau lleoliadau'r llyfrgelloedd presennol
Ymgynghoriad Cyhoeddus a gweithgaredd penodol yn ystod hydref 2015 a haf 2017	Mae barnau'r cyhoedd o ran y newidiadau posibl i'r Gwasanaeth Llyfrgell wedi cael eu casglu a'u coladu.
Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (Malc/'WIMD')	Gwybodaeth am amddifadedd drwy'r sir gyfan yn ôl yr Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (LSOA)
Cysylltu'r Gwledydd 2016 (Adroddiad Ofcom)	Yng ngolau ystyried yr holl ffactorau digidol a demograffig, mae preswylwyr Ynys Môn yn debygol o gael eu hallgáu yn ddigidol

ATODIAD 4

2.1 Poblogaeth

Mae Ynys Môn yn ymestyn dros 714 km^2, mae'r rhan fwyaf ohoni'n wledig, gyda phoblogaeth o tua 70,000 (amcangyfrifon canol blwyddyn) a dwysedd poblogaeth o 99 o bobl y cilomedr sgwâr.

Ceir pum prif dref, Porthaethwy, Biwmares, Amlwch, Llangefni, a Chaergybi. Mae'r ddwy olaf yn cynnwys rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

2.2 Demograffi (Oed Rhyw Hil)

Mae poblogaeth Ynys Môn, fel gweddill Cymru, wedi'i rhannu'n gyfartal o ran rhyw. Fodd bynnag, dengys y data bod canran y bobl ifanc 0-15, sef 17.2%, yn tua 1% yn is na chyfartaledd Cymru. Poblogaeth gweithio'r ynys yw 59.2% o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol o 62.5%. Ac o ran y 23.7% o'r boblogaeth yn yr oedran dros 65, Ynys Môn yw'r ail yng Nghymru, o dan Gonwy, ar 25.7%. Mae'r ddwy ardal y rhai sy'n denu pobl sydd wedi ymddeol. Cefnogir y dadansoddiad gan y data ar wledydd geni lle ganwyd 28.8% o breswylwyr yr ynys yn Lloegr. Ganed 3.6% y tu allan i'r DU. (tua 2500)

2.3 Hil

Mewn ffigyrau gan StatsCymru, yn y flwyddyn yn diweddu 31[ain] o Fawrth, 2016, canfuwyd, o'r 69,400 o bobl sy'n byw ar Ynys Môn:-

- dywedodd 68,100 eu bod o gefndir gwyn
- dywedodd 1,300 eu bod o gefndir heb fod yn wyn (1.9% o boblogaeth Ynys Môn)

Rydym wedi ymgymryd â gwaith mapio data yn defnyddio'r System Wybodaeth Ddaearyddol ("GIS") i ganfod a ddylem ystyried unrhyw ardaloedd a chanddynt ddwysedd uwch o ran poblogaethau o leiafrifoedd ethnig.

2.4 Amddifadedd

Cymunedau yn Gyntaf

Mae Ynys Môn yn gartref i rai o'r wardiau mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn ôl Malc. Mae'r ardaloedd hyn yng Nghaergybi (Tref Caergybi, Morawelon, Ffordd Llundain, Kingsland, Porthyfelin a Maeshyfryd) a Llangefni (Tudur). Mae'r Clwstwr Cymunedau yn Gyntaf (Môn CF) yn rhoi cymorth i'r wardiau hyn. Ei nod yw lleihau'r bwlch rhwng y rheiny sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig a'r ardaloedd mwy cyfoethog. Lleolir Llyfrgell Caergybi ar gyrion wardiau Tref Caergybi a Phorthyfelin 1, tra lleolir Llyfrgell Llangefni ychydig i'r de orllewin o ward Tudur.

ATODIAD 4

Amddifadedd Gwledig

Er y nodwyd fod y cymunedau mwyaf difreintiedig ym Môn wedi'u lleoli yn y ddwy brif dref, ymddengys fod rhai o'r cymunedau mwy gwledig yn wynebu amddifadedd hefyd. Mae rhai o'r cymunedau gwledig y nodwyd eu bod yn y chwartel isaf (y rheiny a chanddynt y lefelau uchaf o ran amddifadedd) yn wynebu problemau o ran tai, cludiant a diffyg gwasanaethau.

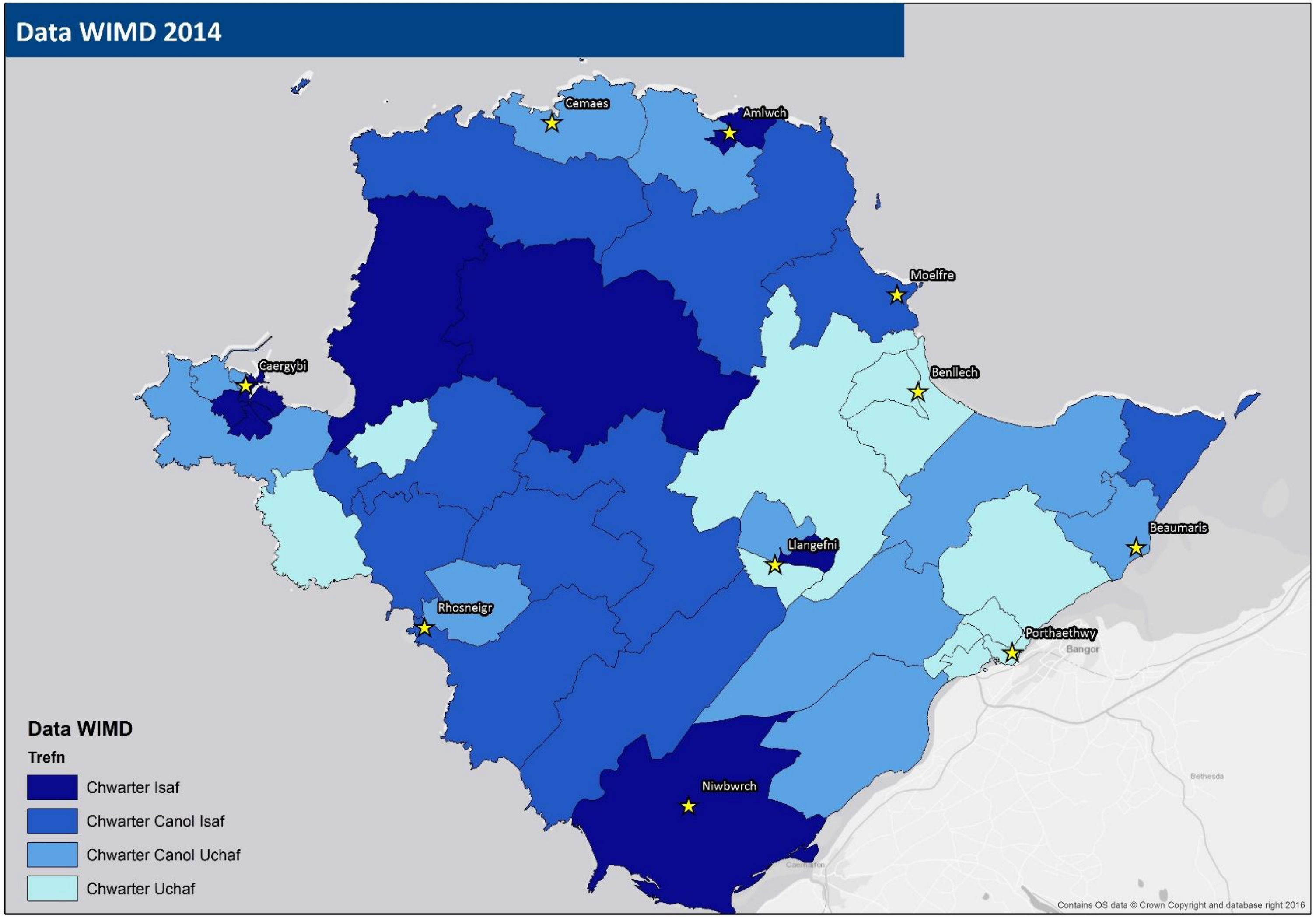

ATODIAD 4

Dechrau'n Deg

Mae Rhaglen Dechrau'n Deg yn anelu at fynd i'r afael â thlodi plant a rhoi cymorth i deuluoedd drwy ymyrraeth gynnar. Mae'r rhaglen yn seiliedig ar godau post, sy'n golygu ei bod ar gyfer ardaloedd penodol, ac nid yw o reidrwydd bod y rheini sydd â'r angen mwyaf yn ei defnyddio neu'n cael mynediad iddi. Mae'r ardaloedd a gynhwysir yn y rhaglen ar Ynys Môn yng Nghaergybi, Llangefni, Niwbwrch a Gwalchmai. Mae tua 630 o blant sy'n byw o fewn yr ardaloedd hyn yn destun ymyrraeth Dechrau'n Deg (data yn gywir ar 3ydd Awst 2016).

Budd-daliadau i'r Di-waith

Roedd data NOMIS ar gyfer Mai 2016 yn nodi, o'r 5,700 (14% o'r boblogaeth oedran gweithio) sy'n hawlio budd-daliadau ym Môn, roedd 2,850 (7%) yn hawlio ESA a budd-daliadau analluogrwydd, tra bo 930 (2.3%) yn hawlio Lwfans Ceisio Gwaith. Mae nifer yr hawlwyr JSA ymhlith dynion bron yn ddwbl nifer y merched sy'n hawlio. Bu'r cyfanswm hwn yn lleihau'n araf ers Mai 2012 (1,786 o hawliadau).

Ffigyrau hawlwyr JSA neu Gredyd Cynhwysol Ynys Môn, Gorffennaf 2016, o fewn ardaloedd llyfrgelloedd

1. LL65 1 (Caergybi) = 170
2. LL68 9 (Amlwch) = 123
3. LL77 7 (Llangefni) = 90
4. LL64 4 (Rhosneigr) = 46
5. LL61 6 (Niwbwrch) =28
6. LL59 5 (Porthaethwy) = 22
7. LL67 0 (Cemaes) = 18
8. LL58 8 (Biwmares) = 16
9. LL74 8 (Benllech) = 15
10. LL72 8 (Moelfre) = 8

(Ffynhonnell Data: Adran Gwaith a Phensiynau Awst 2016)

Aelwydydd Heb Waith

Yn y data diwedd blwyddyn ar gyfer 2015, amcangyfrifwyd bod 3,800 o aelwydydd heb waith ar Ynys Môn, sef 18.7%. Mae hyn ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol ar gyfer Cymru oedd yn 18.3%. O'r aelwydydd hynny, roedd gan 1,000 blant yn byw oddi mewn iddynt, sy'n 9.1% o holl aelwydydd Ynys Môn. (StatsCymru)

Mae 20.2% o'r boblogaeth oedran gweithio ym Môn, ac eithrio myfyrwyr, wedi'u dosbarthu'n economaidd anweithgar (StatsCymru – y flwyddyn yn diweddu 30ain Medi 2016)

Rhieni Unigol

Ceir 1811 o aelwydydd ym Môn sy'n cael eu dosbarthu fel y rhai a chanddynt rieni unigol, rhwng 16 – 74 oed, gyda phlant dibynnol.

Yr Effaith Bosibl

Gallai cau llyfrgelloedd neu leihad mewn oriau gael effaith negyddol ar hawlwyr JSA ac ESA a Chredyd Cynhwysol nad oes ganddynt fynediad i ddyfais ddibynadwy i fynd ar y rhyngrwyd, neu gysylltiad dibynadwy a fforddiadwy i'r rhyngrwyd. Gallai gallu pobl i wneud a rheoli hawliadau gael ei effeithio, a fyddai wedyn yn golygu na fydd yn bosib hawlio, neu'n arwain at sancsiynau os na fydd hawlwyr yn cydymffurfio â'u cytundeb.
Mae'r ffigyrau uchod yn dangos bod y niferoedd uchaf sy'n hawlio JSA yn ardaloedd y llyfrgelloedd yn y tair tref fwyaf ac yn ardaloedd gwledig Niwbwrch, ynghyd â wardiau cyfun Aberffraw a Rhosneigr 1 a 2. Byddai effaith cau llyfrgell yn fwy yn Rhosneigr gan fod cyfrifiaduron personol ar gael i'w defnyddio ar gyfer gwneud ceisiadau o'r fath, ond dim ond I-Pad sydd ar gael yn Llyfrgell Niwbwrch.

2.5 Allgáu Digidol
Gall preswylwyr yng Nghymru wledig ddisgwyl cael cysylltedd digidol gwaelach o ganlyniad uniongyrchol i isadeiledd sefydlog neu symudol gwael, yn ôl Ofcom yn eu hadroddiad Cysylltu'r Gwledydd 2016.

Mae 'Get Digital' o 'Digital Exclusion Heatmap' 'The Tech Partnership', a ddatblygwyd gyda chymorth gan Gymdeithas Llywodraeth Leol ac Ysgol Economeg a Gwyddorau Gwleidyddol Llundain, ar y cyd â'r Lloyds Banking Group, yn treiddio ymhellach i Sgiliau Digidol Sylfaenol ynghyd ag effaith isadeiledd er mwyn dangos lle mae allgau digidol yn debygol o fod.
Mae'r 'Digital Exclusion Heatmap' yn dangos, o ganlyniad i isadeiledd, ei bod yn dra thebygol bod preswylwyr Ynys Môn wedi'u hallgáu yn ddigidol. Dengys ymchwil bod 75% o oedolion yn honni bod ganddynt bob un o'r sgiliau digidol (Rheoli Gwybodaeth, Cyfathrebu, Trafod, Datrys Problemau a Chreu). Fodd bynnag, mae llai na 50% o oedolion wedi defnyddio bob un o'r 5 sgil yn y tri mis diwethaf.
Mae llyfrgelloedd ar hyn o bryd yn cynnig cyfleuster o fewn cymunedau sy'n caniatáu i'r rheiny nad ydynt yn gallu gwneud cysylltiadau digidol yn eu cartrefi gael gwneud hynny naill ai drwy ddefnyddio PC neu WiFi.

2.6 Yr Iaith Gymraeg ym Môn
Mae Ynys Môn yn parhau i fod yn ardal o Gymru a chanddi bresenoldeb cryf o ran y Gymraeg. Dengys Cyfrifiad 2011 bod 45.6% o'r boblogaeth yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg. Dyma'r gyfradd uchaf ond un yng Nghymru, yn ail i Wynedd (56.0%). Cyfartaledd cyffredinol Cymru oedd 14.6% (Cyfrifiad 2011).
Caergybi oedd yr ardal ym Môn lle cafwyd y nifer leiaf o breswylwyr a oedd, ar y cyd, yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg. Y LSOA yng nghyffiniau'r Fali yng ngorllewin Ynys Môn yw'r ardal lle ceir y ganran uchaf o breswylwyr yn dweud nad oes ganddynt sgiliau Cymraeg, sef 55.2%.
Mae llyfrgelloedd yn cynnig llyfrau ffisegol ac electronig, ynghyd â gweithgareddau a chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg mewn lleoliad anffurfiol, anfygythiol.

2.7 Y Defnydd o Lyfrgelloedd ar Ynys Môn

Ceir 10 llyfrgell sefydlog ym Môn sy'n gwasanaethu poblogaeth o tua 70,000 o breswylwyr. Mae'r sêr ar y map a ganlyn yn dangos safleoedd y llyfrgelloedd sefydlog. Mae wyth o'r deg llyfrgell wedi'u hadeiladu'n bwrpasol, gyda'r un yn Niwbwrch wedi'i lleoli yn Neuadd Prichard Jones ac, ym Moelfre, o fewn adain gymunedol yr Ysgol Gynradd.

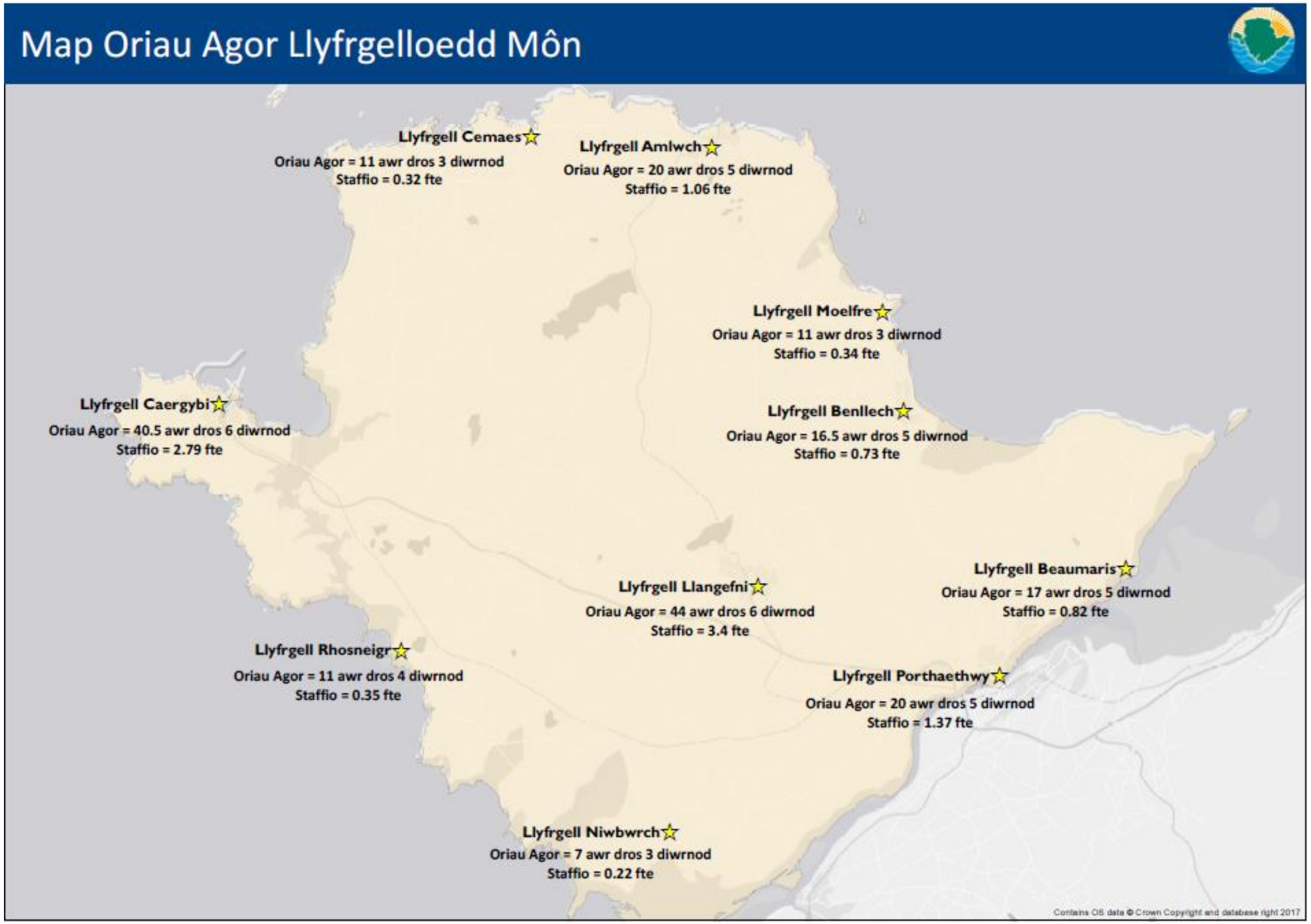

ATODIAD 4

Mae gwasanaeth i rai sy'n Caeth i'w Tai ynghyd â Gwasanaeth Llyfrgell Symudol yn ymweld â thros 60 o gymunedau, yn galw mewn tua chant o leoedd bob mis. Yn ogystal, mae'r gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'w tai yn ymweld yn fisol â phreswylwyr nad ydynt, yn gorfforol, yn gallu mynd i lyfrgell sefydlog neu lle mae'r gwasanaeth symudol yn galw.

Mae ysgolion ar draws y sir yn tanysgrifio i'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion ac yn derbyn pecynnau adnoddau i'w cynorthwyo i gynllunio ac ychwanegu at y cwricwlwm, yn ogystal â chael ymweliad gan y fan Lyfrgell Ysgolion unwaith y tymor i alluogi plant i gael y profiad o ddewis eu llyfrau eu hunain.

Dangoswyd y defnydd o'r Gwasanaeth Llyfrgell yn fanwl yn Atodiad 3 o Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell. Fodd bynnag, isod, ailadroddir y data ar gyfer y llyfrgelloedd sefydlog a gynhwyswyd o fewn y dogfennau adolygu.

Llyfrgell	Oriau agor bob wythnos	Ymweliadau'r flwyddyn	Ymweliadau bob awr y maent ar agor	Eitemau a fenthycwyd y flwyddyn	Eitemau a fenthycwyd bob awr y maent ar agor	Cost ar gyfer bob ymweliad	Cost ar gyfer pob eitem a fenthycwyd
Amlwch	20	33,133	33.1	23,758	23.8	£0.86	£1.28
Biwmares	17	10,522	12.4	19,942	23.5	£1.65	£0.87
Benllech	16.5	33,511	40.6	23,634	28.6	£0.61	£0.74
Cemaes	11	3,446	6.3	6,618	12.0	£3.84	£1.84
Caergybi	40.5	69,953	34.5	55,044	27.2	£1.50	£1.78
Llangefni	44	91,388	41.5	74,876	34.0	£1.15	£1.33
Porthaethwy	20	40,787	40.8	40,109	40.1	£0.92	£0.88
Moelfre	11	2,422	4.4	5,348	9.7	£2.47	£1.62
Niwbwrch	7	1,160	3.3	4,289	12.3	£4.03	£0.88
Rhosneigr	11	5,703	10.4	5,539	10.1	£3.22	£2.76
Cyfansymiau	**198**	**286,254**	**227.3**	**273,552**	**221.3**		
					Costau Cyfartalog	£1.24	£1.30

Mae'r costau uchod yn seiliedig ar gostau uniongyrchol a briodolir i bob Llyfrgell fel yr oeddent ar adeg yr Adolygiad, nid ydynt yn cynnwys stoc, cymorth proffesiynol (sef cymorth llyfrgellwyr sydd wedi'u cymhwyso'n broffesiynol) neu gostau TGCh a ddarperir yn ganolog o fewn y

gwasanaeth. Maent yn cynnwys staff rheng flaen, costau adeiladau. Mae’r costau cyfartalog yn seiliedig ar wariant cyfartalog yn ystod y 3 blynedd cyn cyhoeddi.

Mae patrymau defnydd ar gyfer y llyfrgelloedd yn amrywio, gyda’r defnydd o rai ohonynt yn lleol iawn tra bo eraill yn denu cwsmeriaid o ardal ddaearyddol fawr.
Crëwyd mapiau sy’n dangos o le mae defnyddwyr y llyfrgelloedd yn teithio yn defnyddio data defnyddwyr, ac mae ar gael yn Atodiad 1 o’r ddogfen hon.

3. Ymgysylltu

Dyddiad ymgysylltu	Pwy a wahoddwyd gennych	Faint a fynychodd? Pa grwpiau oeddynt yn eu cynrychioli?	Prif faterion
Hyd – Tach 2015	Roedd yr Ymgynghoriad Cyhoeddus wedi gwahodd pob aelod o’r cyhoedd, gan gynnwys rhai sy’n defnyddio Llyfrgelloedd a rhai nad ydynt, i ymateb naill ai’n electronig drwy ‘Smart Survey’, neu ar bapur drwy’r post neu mewn Llyfrgelloedd neu drwy arolwg wyneb yn wyneb ar y stryd yng nghanol trefi (Tua 100)	1081 o ymatebwyr i’r ymgynghoriad cyhoeddus. Roedd 90% ohonynt yn defnyddio Llyfrgell yn rheolaidd.	Roedd ymgysylltu â rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr ynghyd â grwpiau sy’n anodd eu cyrraedd er mwyn cael eu barnau yn her. Dysgwyd gwersi a rhoir mwy o bwyslais ar y grwpiau hyn yn y rownd ymgynghori nesaf.
Hyd – Tach 2015	Ymgynghori â Rhanddeiliaid	24 o ymatebwyr	Rhestr fanwl o Randdeiliaid a reolir gan PM – y prif fater o ran yr ymgynghoriad oedd mai dim ond tua 5% o’r rheiny a wahoddwyd i fynegi

			barn drwy'r post oedd wedi ymateb. Yn bosib bod angen adnoddau er mwyn canfod cysylltiadau mwy lleol ar gyfer rhai sefydliadau cenedlaethol.
Tach 2015	Yr holl staff o fewn y gwasanaeth		
9 a 10/12/2015	Grwpiau iaith a chwarae yng Nghaergybi (rhieni a gwarcheidwaid plant ifanc sy'n byw mewn ardaloedd difreintiedig yng Nghaergybi - yn byw mewn ardaloedd Dechrau'n Deg yn benodol)	11 - rhieni ifanc, neiniau a theidiau plant sy'n byw mewn ardaloedd Dechrau'n Deg	Angen gallu cerdded /cael mynediad i gludiant cyhoeddus i fynd i weithgareddau Angen gallu ymweld ar adegau sy'n gyfleus o ran ymrwymiadau teuluol eraill fel mynd i'r feithrinfa/danfon a nôl plant o'r ysgol ac ati.
14/12/2015	Aelodau Fforwm Llais Ni (partneriaeth trydydd sector/ALI sy'n ymgysylltu'n benodol gyda phobl ifanc 10-25)	24	Roedd natur wledig yr ardal yn atal llawer o bobl ifanc rhag cael mynediad i wasanaethau gan eu bod yn ddibynnol ar rieni/gwarcheidwaid i gael lifft. Roedd diffyg ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau sydd ar gael yn rhwystr arall
19-25/11/2015	Disgyblion o 4 o'r 5 Ysgol Uwchradd prif ffrwd	Tua 200	Roedd natur wledig yr ardal yn atal llawer o bobl ifanc rhag cael mynediad i wasanaethau gan eu bod yn ddibynnol ar rieni/gwarcheidwaid i gael lifft. Roedd diffyg ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau sydd ar gael yn rhwystr arall
	Prosiect partneriaeth yn y trydydd sector yw Lleisiau Lleol, a sefydlwyd i ganfod barnau pobl a gynrychiolir gan sefydliadau penodol fel Age Cymru, Cymdeithas y Byddar Gogledd Cymru		
Mehefin – Medi 2017	Gweler y Cynllun Cyfathrebu ar gyfer yr Ymgynghoriad		Mae sylwadau a manylion llawn am yr ymgynghoriad ar gael yn yr adroddiad ar yr ymgynghoriad a nodiadau'r gweithgareddau ymgysylltu yn Atodiad 3

Hydref 13, 2017	Cawsom wahoddiad i fynychu	Cydlynydd y Strategaeth Bobl Hŷn, Lleisiau Lleol, Rheolwr Rhaglen ICF, Rheolwr Gweithrediadau Iechyd yr Amgylchedd	Gallai cau Llyfrgell Cemaes ddwysáu effeithiau andwyol prosiect posibl gorsaf bŵer niwclear Wylfa Newydd yn y dyfodol agos gan y bydd yn arwain at lai o leoedd cymunedol i ffwrdd o'r llwch a'r llygredd sŵn all ddod o ganlyniad i'r datblygiad mawr hwn. Mae'n anodd trin Llyfrgell Cemaes yn fwy neu'n llai ffafriol nag unrhyw un arall oherwydd y potensial am ddatblygu yn yr ardal i'r dyfodol. Awgrymwyd yr angen am Asesiad Effaith ar Iechyd a thrafodir hyn ymhellach gyda'r swyddogion sy'n gyfrifol o fewn y Cyngor.

4. Asesu'r Effaith

Yn defnyddio'r tabl isod, nodwch, os gwelwch yn dda:

- P'un a allai'r cynnig arwain at rai grwpiau'n cael eu rhoi dan anfantais neu eu trin yn annheg; neu p'un a allai arwain at gyfle i hyrwyddo cydraddoldeb neu gynhwysiant.
- Lle bo posibiliadau o ran rhoi rhywun dan anfantais neu eu trin yn annheg, beth yw eich cynlluniau i oresgyn hyn, ei liniaru neu ei gyfiawnhau.
- Os nad ydych yn canfod unrhyw effeithiau, mae'n rhaid i chi egluro sut y daethoch i'r penderfyniad hwn.

	Ydy'r cynigion yn effeithio ar staff neu gwsmeriaid?	**A allai'r cynigion arwain at unrhyw grwpiau'n cael eu rhoi dan anfantais neu eu trin yn annheg? Eglurwch pam os gwelwch yn dda.**	**Sut ydych yn bwriadu dileu, lleihau neu gyfiawnhau hyn?** **Pwy fydd yn gyfrifol am y cam gweithredu a nodwyd a pha amserlenni sydd dan sylw?**	**A allai'r cynnig hyrwyddo cydraddoldeb? Eglurwch sut os gwelwch yn dda.**
Oedran (pobl ifanc neu bobl hŷn)	Cwsmeriaid	Gallant – plant a babanod 0-4 sy'n dibynnu ar gludiant cyhoeddus neu'r gallu i gerdded gyda rhiant i lyfrgell. Plant 8-14 sy'n ymweld â'r llyfrgell leol heb eu rhieni Pobl hŷn – mae cyfran uwch o ddefnyddwyr llyfrgelloedd dros 65, felly gallai unrhyw newidiadau gael effaith negyddol ar y grŵp oedran hwn	Ymgymerir ag adolygiad llawn o lwybr ac amserlen y Llyfrgelloedd Symudol a'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai, a lle cafwyd gostyngiad neu derfynu gwasanaeth, cyflwyno lleoliadau newydd y bydd y gwasanaethau'n galw ynddynt a/neu ddatblygu Pwyntiau Mynediad Cymunedol mewn lleoliad yn y gymuned.	Mewn ardaloedd lle bydd y gymuned yn chwarae rhan a chymorth ariannol i barhau'r gwasanaeth gallai hyn hybu cydlyniant cymunedol. Drwy annog y defnydd o'r adeilad y tu allan i oriau llyfrgell craidd ar gyfer gweithgareddau eraill, darperir rhagor o gyfleoedd i'r gymuned gael cymdeithasu a chyfarfod pobl mewn lleoliad hamddenol a niwtral.
Anabledd (yn cynnwys gofalwyr)	Cwsmeriaid	Gallant – gallai cau unrhyw lyfrgell arwain at roi pobl ag anableddau neu eu gofalwyr dan anfantais	Gallai ailfodelu'r Gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'r tŷ neu'r Gwasanaeth Symudol liniaru	

		drwy ei gwneud yn anoddach cael mynediad i'r Llyfrgell.	hyn i raddau. Fodd bynnag, ni wnaiff hyn gymryd lle'r weithred o fynychu'r llyfrgell mewn modd mor annibynnol â phosibl.	
Yn briod neu mewn partneriaeth sifil		Ni chanfuwyd unrhyw reswm i bobl gael eu rhoi dan anfantais am fod yn briod, yn sengl, wedi ysgaru, neu mewn partneriaeth sifil.		
Rhyw (yn cynnwys trawsrywedd, beichiogrwydd a mamolaeth)	Cwsmeriaid Staff	Gallant - mae cyfran uwch o ddefnyddwyr llyfrgelloedd yn ferched, gallai gostyngiad mewn gwasanaeth gael effaith negyddol ar ferched hŷn sy'n dibynnu ar y gwasanaeth ar gyfer eu llesiant. Yn ogystal, gallai effeithio rhieni (y ddau ryw) sy'n dod â phlant ifanc i'r llyfrgell i ddatblygu a chefnogi eu sgiliau llythrennedd a chyfathrebu, yn ogystal ag ar gyfer eu llesiant eu hunain ac i gymdeithasu Mae mwyafrif gweithlu'r Gwasanaeth Llyfrgell yn ferched ac felly mae unrhyw newidiadau'n debygol o'u rhoi hwy o dan fwy o anfantais na dynion	Gallai ailfodelu'r Gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'r tŷ neu'r Gwasanaeth Symudol liniaru hyn i raddau. Hwyrach nad yw hyn yn ddigonol i gymryd lle'r rhyngweithio a gyflawnir drwy ymweld â llyfrgell sefydlog, ond gallai liniaru'r effaith. Gwneud pob ymdrech bosibl i gynnal oriau staffio o fewn y gwasanaeth, a lle bo gostyngiad a newidiadau sylweddol i oriau cytundebol neu ddyletswyddau, gweithredu'n briodol gyda AD i sicrhau bod cyn lleied o effaith ag y bo modd. Lle bydd rhaid cael newidiadau o ran staff, bydd peidio â gwahaniaethu, yn	

			gadarnhaol neu'n negyddol, yn erbyn y naill ryw neu'r llall, o'r pwys mwyaf pe bai rhaid adleoli.	
Cyfeiriadedd rhywiol		Ni ddylai unrhyw newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w cyfeiriadedd rhywiol		
Hil		Ni ddylai newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w hil.		
Crefydd neu gred		Ni ddylai newidiadau i'r gwasanaeth gael unrhyw effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w crefydd neu gred		
Yr Iaith Gymraeg	Cwsmeriaid	Gall newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith ar allu unigolion i ddefnyddio'r Gymraeg o fewn eu cymunedau.	Pe bai model Cefnogaeth Gymunedol a arweinir gan y Cyngor yn cael ei fabwysiadu mewn rhai ardaloedd, bydd angen rhoi Cytundebau Lefel Gwasanaeth cadarn yn eu lle i sicrhau bod pobl sydd eisiau defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell yn gallu gwneud hynny yn y Gymraeg neu'r Saesneg, yn ystod oriau craidd a'r tu allan iddynt. Yn ogystal, bydd cau pwyntiau gwasanaeth yn arwain at lai o leoedd cyhoeddus lle gellir defnyddio ac ymarfer y Gymraeg a lle gellir cael mynediad at ddeunyddiau yn y Gymraeg.	

5. Asesu'r effaith ar gydlyniant cymunedol a chynhwysiant cymdeithasol

O dan y ddyletswydd gydraddoldeb gyffredinol, mae'r gyfraith yn mynnu ein bod yn meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd berthnasol a'r rheiny nad ydynt (cydlyniant cymunedol). Wrth asesu'r effaith ar gydlyniant cymunedol, dylech ystyried y canlynol:

- A allai unrhyw grwpiau ystyried bod y cynigion yn annheg (hyd yn oed os ydych yn meddwl eu bod yn deg)?
- A allai'r cynigion arwain at fwy o gysylltiad rhwng gwahanol grwpiau a'i gilydd?
- A allai'r cynigion achosi neu gyfrannu at wrthdaro neu densiynau rhwng grwpiau?

Dylech hefyd ystyried unrhyw effaith bosibl y cynnig ar gynhwysiant cymdeithasol. Mae cynhwysiant cymdeithasol yn ymwneud â chau'r bwlch rhwng y rhai lleiaf a mwyaf difreintiedig yn y sir.

Ymgymerwyd â gwaith mewn perthynas â'r data diweddaraf. Fodd bynnag, ymddengys fod y cymunedau mwyaf difreintiedig (MALIC) o fewn dalgylch Llyfrgelloedd Llangefni a Chaergybi, a effeithir leiaf gan unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi gwasanaeth fel yr awgrymwyd o fewn y Strategaeth Ddrafft.

Mae ardaloedd lle gall unigolion fod dan anfantais oherwydd natur wledig eu hardaloedd neu gysylltiadau gwael wedi cael eu mapio, a rhoir ystyriaeth i gynyddu'r mynediad i'r gymuned i'r gwasanaeth pe bai unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi yn arwain at gau unrhyw lyfrgelloedd. Gwneir hyn yn ystod y broses o ailfodelu'r Gwasanaeth Llyfrgell Symudol a'r Gwasanaeth i Rai sy'n Gaeth i'w Tai ac fel ymateb i anghenion newidiol cymunedau.

Ceir cyfleoedd i ddatblygu a meithrin cydlyniant cymunedol a gwydnwch mewn cymunedau lle bo awydd i gydweithio â'r Cyngor i gyflenwi gwasanaethau drwy ddulliau newydd. Er enghraifft, ym Mhorthaethwy, bu Cyfeillion Llyfrgell Porthaethwy'n peilota gweithgareddau a all eu galluogi i gyfrannu mewn capasiti cymdeithasol ac ariannol tuag at ddyfodol y Gwasanaeth Llyfrgell yn y dref. Mae'r gweithgareddau hyn yn cynnig gwasanaethau ychwanegol sy'n ategu ac yn ychwanegu gwerth at y Gwasanaeth Llyfrgell Craidd.

Mae'r penderfyniad o ran sut i gyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael wedi cael ei lywio gan y broses ymgynghori, sylwadau a wnaed gan randdeiliaid, ymgyngoreion a defnyddwyr yn ystod y broses honno.

Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn agored ac yn barod i dderbyn awgrymiadau o ran gwahanol ddulliau o weithio a allai arwain at y Gwasanaeth Llyfrgell yn gwella yn hytrach dirywio, o ganlyniad i strategaeth hirdymor.
Dengys yr ymatebion i'r Ymgynghoriad (haf 2017), er bod y mwyafrif yn cytuno gyda'r Strategaeth Ddrafft, nid oedd rhai ymatebwyr yn cytuno bod y llyfrgell a ffefrir ganddynt yn yr Haen gywir. Nid oes unrhyw faterion o ran cydraddoldeb wrth wraidd yr ymatebion hyn ond ymdeimlad o fod eisiau amddiffyn gwasanaeth lleol sy'n bwysig iawn i'w ddefnyddwyr. Os caiff y Gwasanaeth ei leihau neu ei derfynu mewn ardal, yna darperir gwasanaeth amgen, yn ffurf naill ai mynediad i'r Gwasanaethau Symudol neu bwyntiau Mynediad Cymunedol posibl.

6. Any other areas for consideration

Yn y 5 cymuned sydd o fewn Haen 3 o'r Strategaeth Ddrafft, cynhaliwyd trafodaethau manwl gyda Rhanddeiliaid o'r gymuned dros gyfnod o 18 mis, wrth ddarparu'r Strategaeth Ddrafft ac yn ystod y ddau gyfnod ymgynghori.

Cynhwysiant Digidol

Mae'n bwysig nodi bod y Cyngor yn ymwybodol o effaith bosibl y Strategaeth Ddrafft o ran Cynhwysiant Digidol rhai unigolion sy'n dibynnu ar gyfleusterau cyfrifiadurol a chysylltedd mewn adeiladau Llyfrgell. Y llyfrgelloedd yn Haen 3 yw'r rheiny a chanddynt y nifer leiaf o sesiynau cyfrifiadur a ddefnyddiwyd ar hyn o bryd, ac sydd â'r nifer leiaf o gyfrifiaduron. Er enghraifft, o'r data ar ddiweithdra, byddwn yn disgwyl gweld nifer gymharol uchel o sesiynau cyfrifiadur yn Llyfrgell Rhosneigr gan yr hawlwyr JSA hynny, ond nid fel hyn y mae hi ac mae'r lefelau defnydd yn gymharol isel. I

ATODIAD 4

Diffiniadau a gofynion

Cydraddoldeb: Yr hyn a fynnir gan y ddyletswydd gyfreithiol – amlinelliad byr

Mae gan awdurdodau cyhoeddus ddyletswyddau cyfreithiol eang o ran cydraddoldeb. Mae hyn yn cynnwys dyletswydd gyffredinol i roi 'sylw dyledus' i'r angen i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth, hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd berthnasol ac unigolyn nad ydynt, ynghyd â meithrin cysylltiadau da rhwng unigolion sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a rhai nad ydynt (y ddyletswydd i roi 'sylw dyledus')

Yn ôl y gyfraith, mae'n rhaid i asesiad effaith cydraddoldeb:

- Adlewyrchu gwybodaeth am yr effaith bosibl y gallai'r Strategaeth Ddrafft ei chael ar ei gallu i gydymffurfio â'i dyletswydd i roi sylw dyledus
- Canfod dulliau i liniaru neu osgoi unrhyw effaith negyddol

Nid oes rhaid cynnwys hyn mewn un ddogfen o'r enw Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA), ond mae'n rhaid i ni gyhoeddi manylion y dadansoddiad a gynhaliwyd gennym lle mae'n dangos effaith sylweddol (neu effaith debygol) ar allu'r Cyngor i gyflawni'r ddyletswydd i roi sylw dyledus, gan nodi'r wybodaeth a ystyriwyd gennym. Mae angen i ni ddangos ein bod wedi ystyried a cheisio lliniaru'r effeithiau, ac nid ein bod wedi llwyddo i'w lliniaru.

Cynhwysiant cymdeithasol a chydlyniant cymunedol:

I sicrhau ymagwedd gynhwysfawr, byddwn hefyd yn ystyried cynhwysiant cymdeithasol a chydlyniant cymunedol yn ein hasesiadau. **Cynhwysiant Cymdeithasol** yw ein dull llaw-fer ar gyfer asesu goblygiadau posibl ehangach cynigion o ran sut y gallant effeithio pawb y gellir eu heithrio rhag cael mynediad i wasanaethau, adnoddau a chyfleoedd. Mae angen i ni ystyried materion fel costau, lleoliadau a chludiant.

Fel yn achos cynhwysiant, nid oes dyletswydd uniongyrchol i hyrwyddo **cydlyniant cymunedol**, ond ceir achos busnes cryf. Mae arnom angen hyrwyddo cysylltiadau cadarnhaol rhwng grwpiau, ynghyd â lleihau'r tensiynau sy'n gysylltiedig ag unrhyw ran o'n gwasanaethau. Os na wnawn hyn, gall fod costau sylweddol o ran y drefn gyhoeddus, diogelwch cymunedol, iechyd, ac economi ac enw da'r sir.

ATODIAD

1. **O le daw benthycwyr Llyfrgelloedd**

Atodiad 1

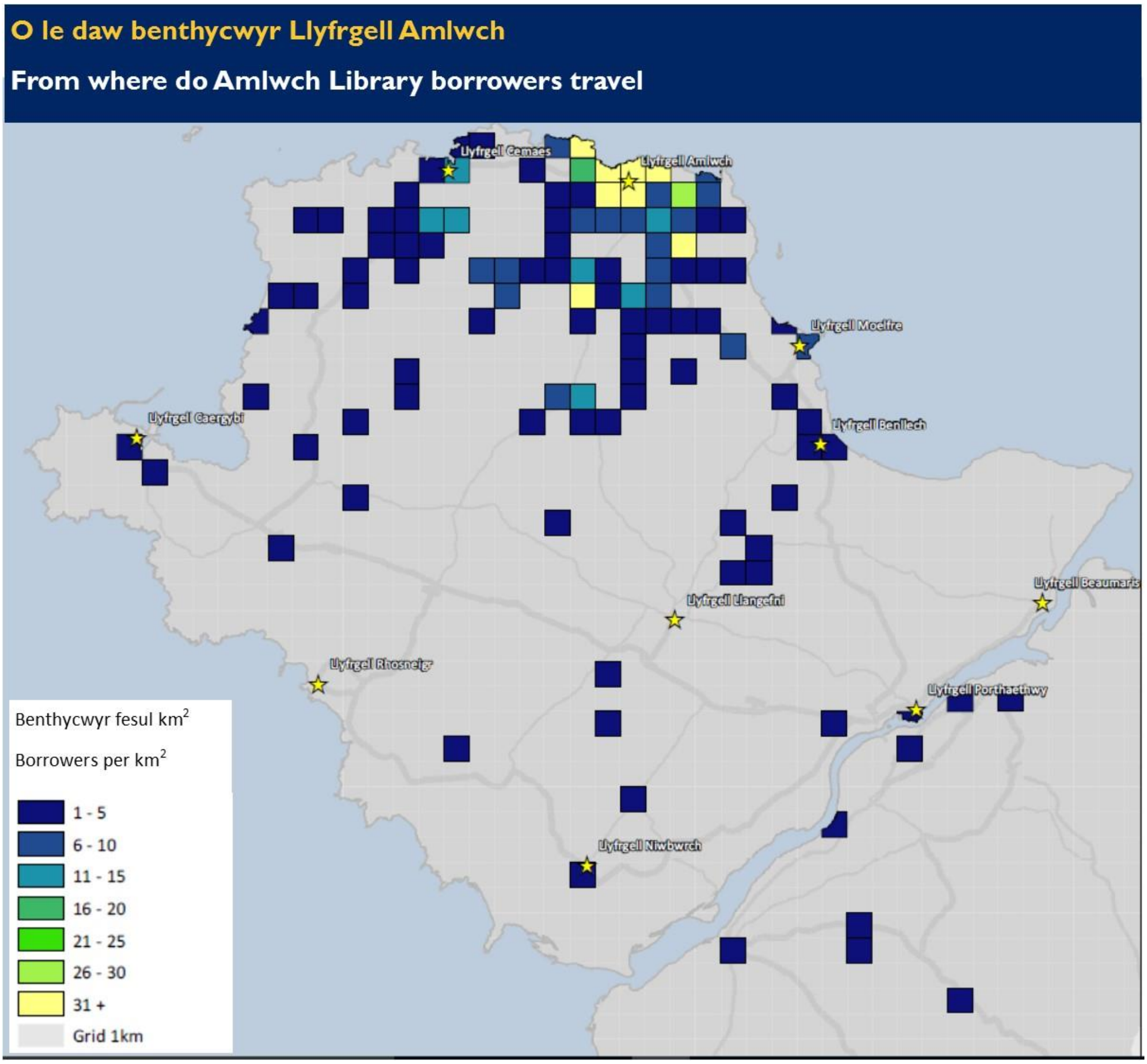
O le daw benthycwyr Llyfrgell Amlwch
From where do Amlwch Library borrowers travel
Llyfrgell Cemaes
Llyfrgell Amlwch
Llyfrgell Moelfre
Llyfrgell Caergybi
Llyfrgell Benllech
Llyfrgell Beaumaris
Llyfrgell Llangefni
Llyfrgell Rhosneigr
Llyfrgell Porthaethwy
Llyfrgell Niwbwrch
Benthycwyr fesul km2
Borrowers per km2
1 - 5
6 - 10
11 - 15
16 - 20
21 - 25
26 - 30
31 +
Grid 1km

Atodiad 1

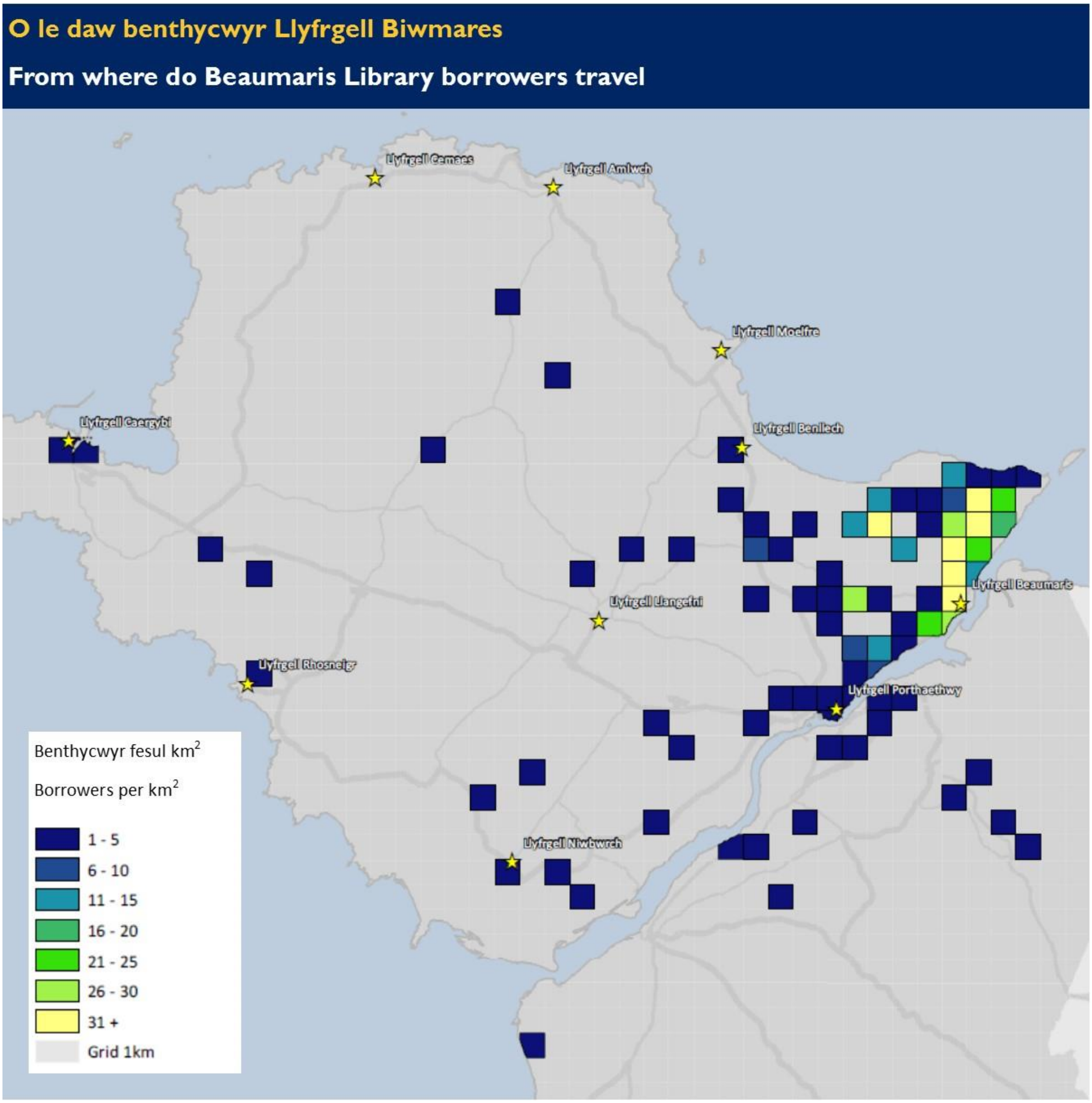
O le daw benthycwyr Llyfrgell Biwmares
From where do Beaumaris Library borrowers travel
Llyfrgell Cemaes
Llyfrgell Amlwch
Llyfrgell Moelfre
Llyfrgell Caergybi
Llyfrgell Benllech
Llyfrgell Beaumaris
Llyfrgell Llangefni
Llyfrgell Rhosneigr
Llyfrgell Porthaethwy
Llyfrgell Niwbwrch
Benthycwyr fesul km^2
Borrowers per km^2
1 - 5
6 - 10
11 - 15
16 - 20
21 - 25
26 - 30
31 +
Grid 1km

Atodiad 1

O le daw benthycwyr Llyfrgell Benllech

From where do Benllech Library borrowers travel

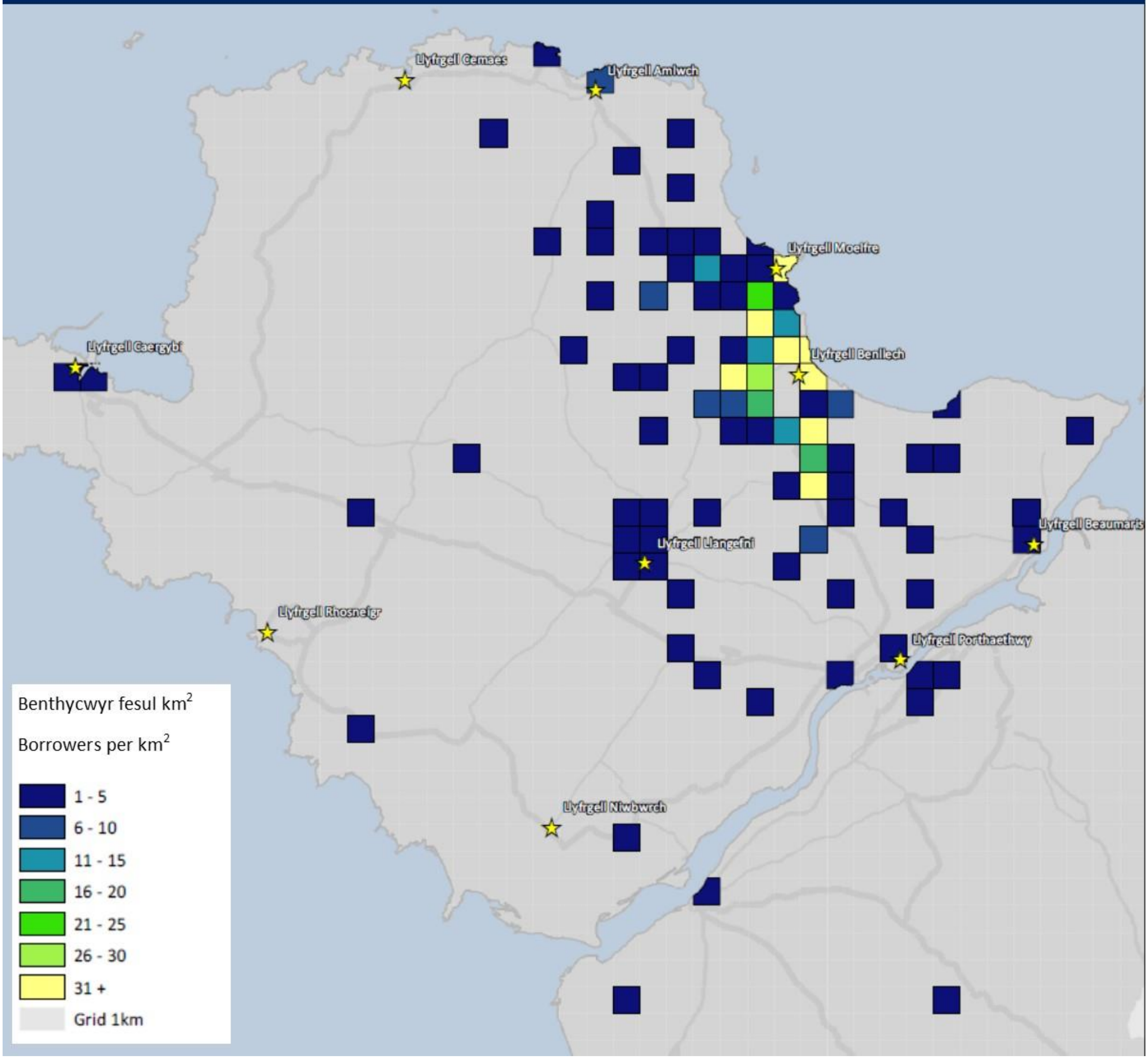

Atodiad 1

O le daw benthycwyr Llyfrgell Caergybi

From where do Holyhead Library borrowers travel

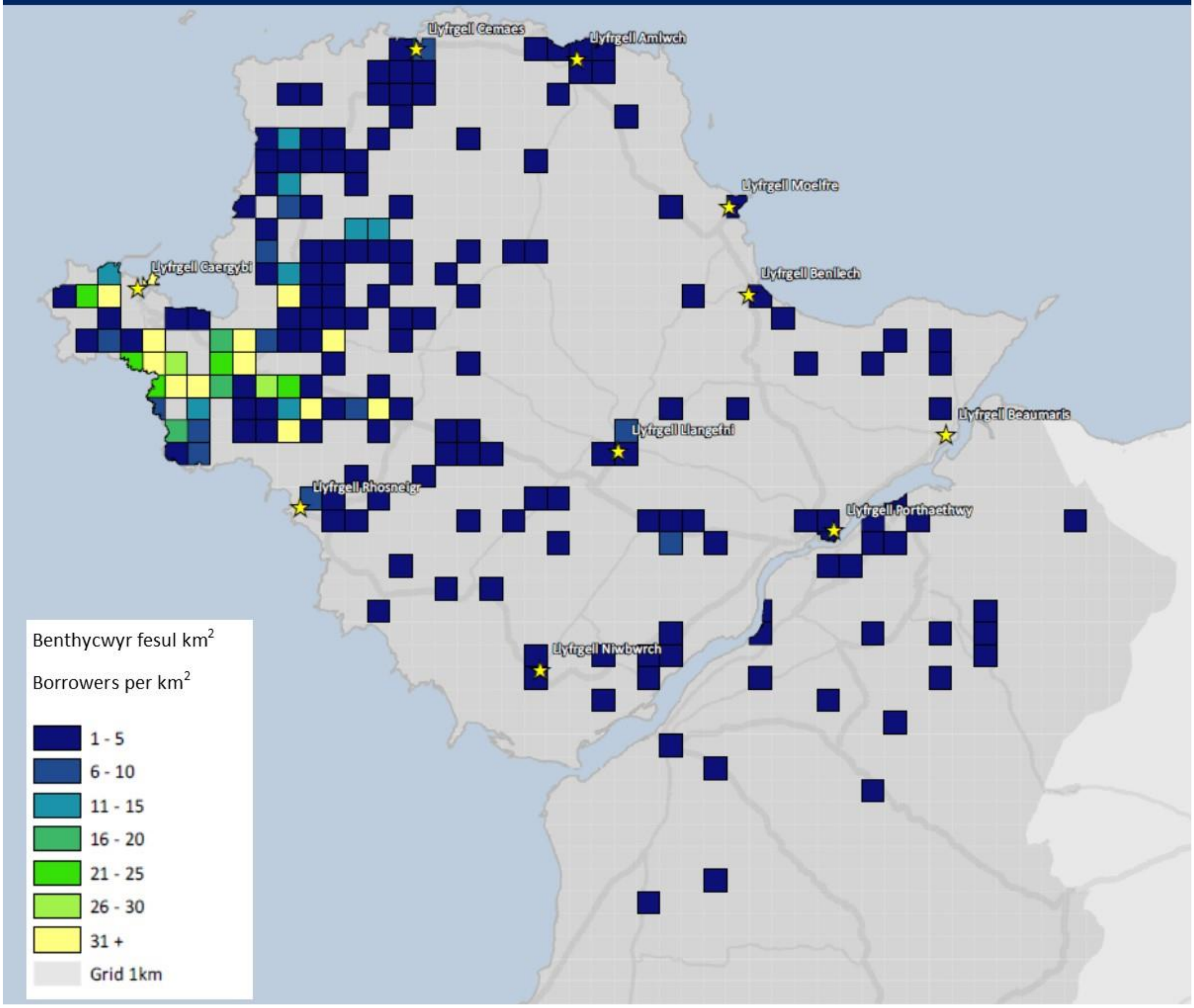

Atodiad 1

O le daw benthycwyr Llyfrgell Cemaes

From where do Cemaes Library borrowers travel

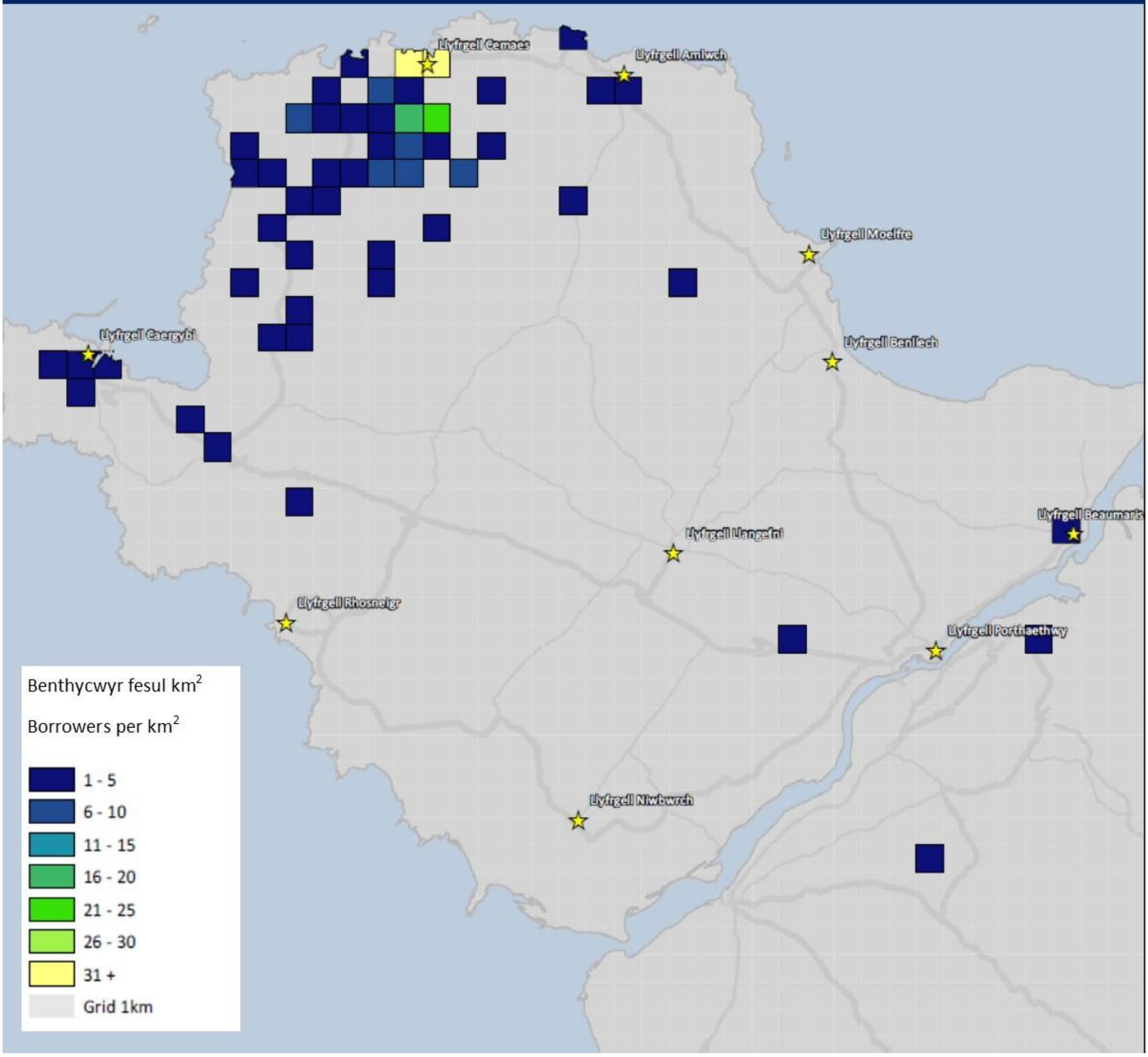

Atodiad 1

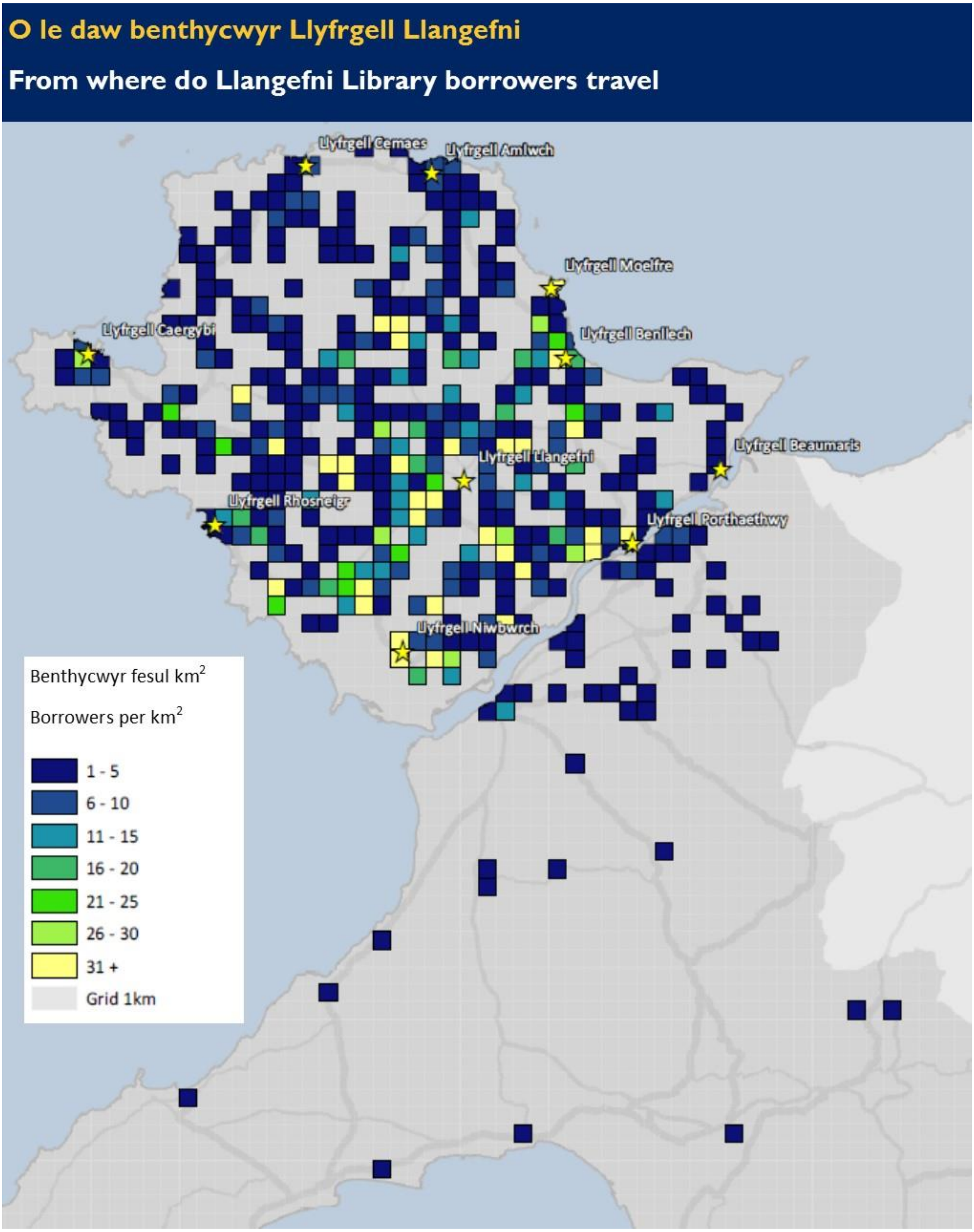
O le daw benthycwyr Llyfrgell Llangefni
From where do Llangefni Library borrowers travel
Llyfrgell Cemaes
Llyfrgell Amlwch
Llyfrgell Moelfre
Llyfrgell Caergybi
Llyfrgell Benllech
Llyfrgell Beaumaris
Llyfrgell Llangefni
Llyfrgell Rhosneigr
Llyfrgell Porthaethwy
Llyfrgell Niwbwrch
Benthycwyr fesul km2
Borrowers per km2
1 - 5
6 - 10
11 - 15
16 - 20
21 - 25
26 - 30
31 +
Grid 1km

Atodiad 1

O le daw benthycwyr Llyfrgell Moelfre

From where do Moelfre Library borrowers travel

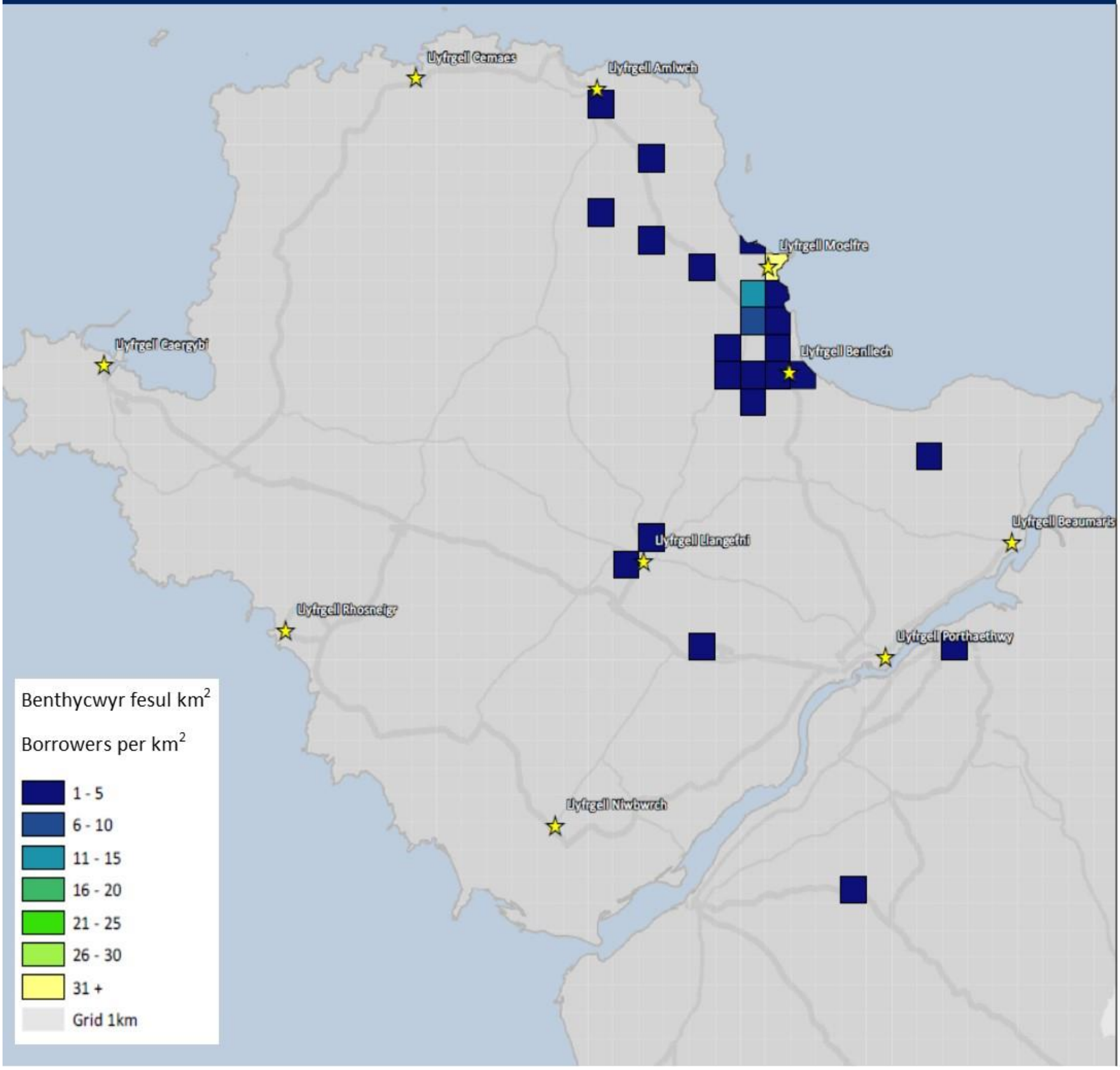

Atodiad 1

O le daw benthycwyr Llyfrgell Niwbwrch

From where do Newborough Library borrowers travel

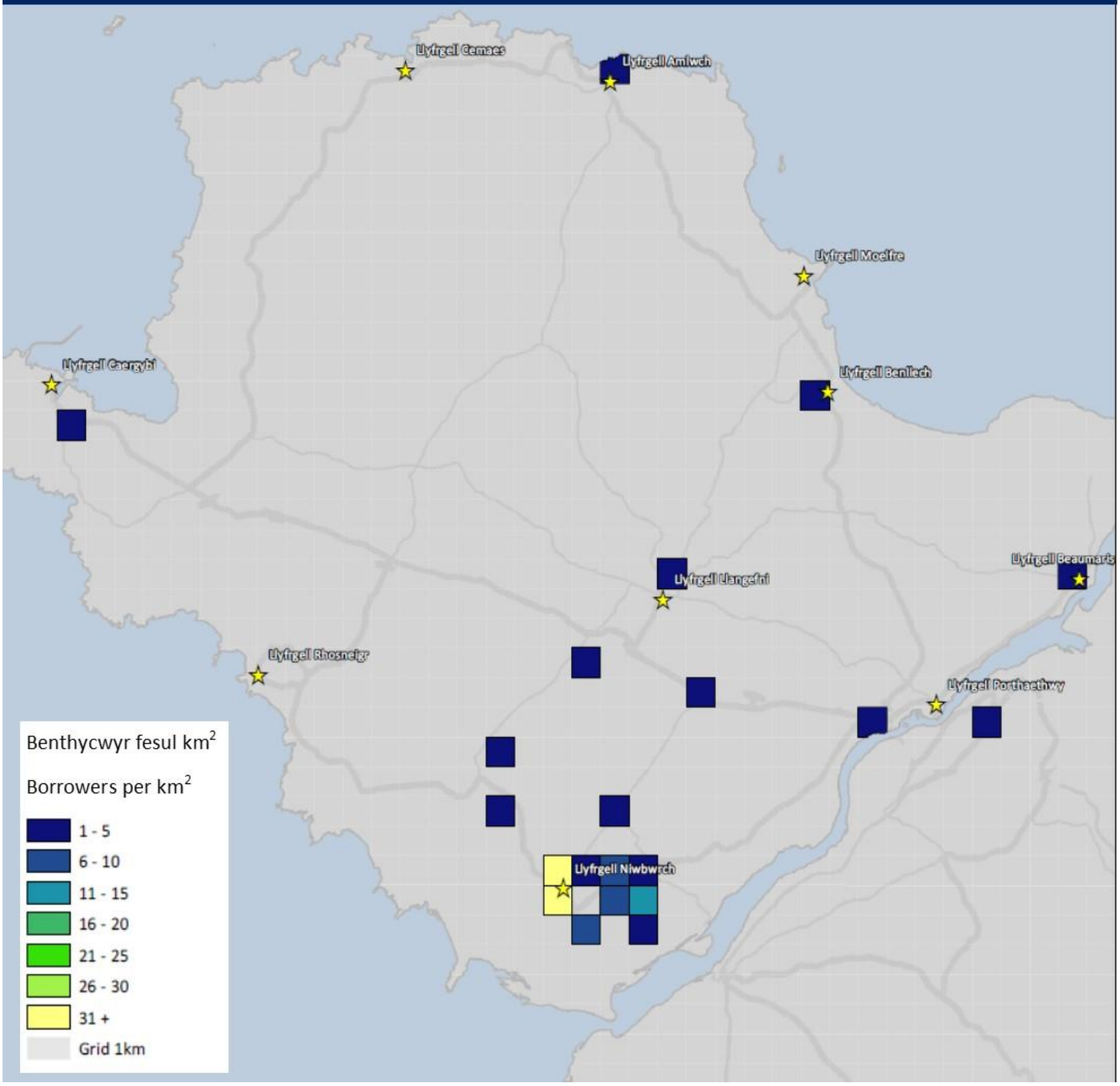

Atodiad 1

O le daw benthycwyr Llyfrgell Porthaethwy

From where do Menai Bridge Library borrowers travel

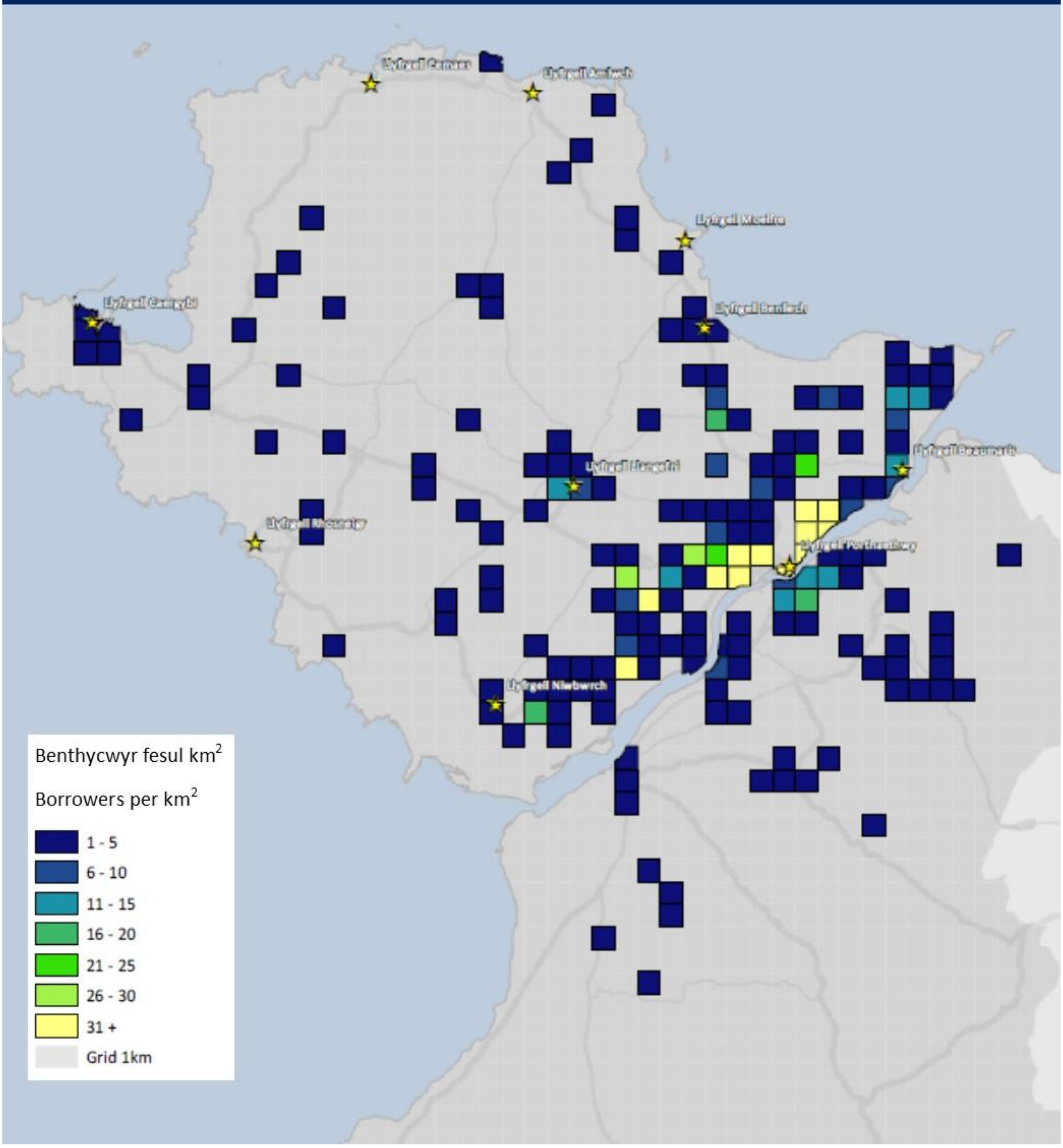

Atodiad 1

O le daw benthycwyr Llyfrgell Rhosneigr

From where do Rhosneigr Library borrowers travel

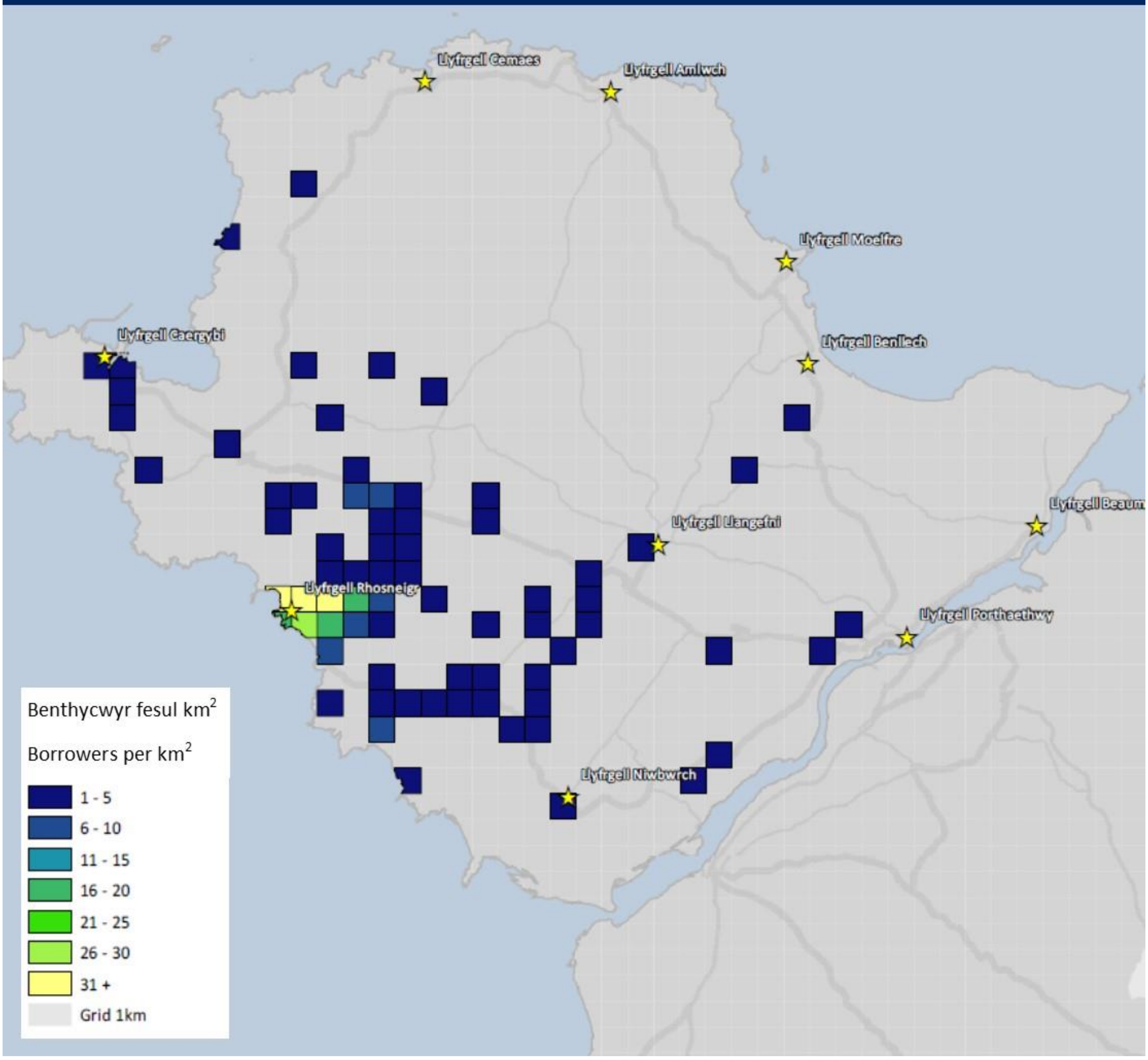

Atodiad 5
Amcangyfrifon Arbedion Strategaeth y Gwasanaeth Llyfrgell

Haen 1: Llyfrgelloedd Ardal

	Newidiadau adeilad	Cyfanswm cyfartaledd 3 bl	arfaethedig	Colled incwm (16/17)	Arbedion	(costau 3 blynedd ar gyfartaledd yn cynnwys NNDR)
Caergybi	Cadw ond symud i neuadd y farchnad	31890.38	31890.38	n/a	0.00	
Llangefni	Cadw	55405.25	55405.25	n/a	0.00	gyfer adeilad y gwasanaeth llyfrgell gyfan, nid y llyfrgell

Haen 2:Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor gydag elfen o gymorth gan y gymuned

	Newidiadau adeilad	Cyfanswm cyfartaledd 3 bl	arfaethedig	Colled incwm (16/17)	Arbedion	(costau 3 blynedd ar gyfartaledd yn cynnwys NNDR)
Amlwch	Cadw	10361.95	10361.95	n/a	0.00	
Porthaethwy	Cadw	11895.65	11895.65	n/a	0.00	
Benllech	Cadw- gyda'r Cyngor Cymuned yn llogi swyddfa am 25 awr yr wythnos am £2,000 (Ffigwr heb ei gytuno eto)	9448.55	7448.55	n/a	2000.00	
			Cyfanswm Arbedion		2000.00	

Haen 3: Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor

	Newidiadau adeilad	Cyfanswm cyfartaledd 3 bl	arfaethedig	Colled incwm (16/17)	Arbedion	
Biwmares	Tosglwyddo	15429.35	0	5150	10279.35	(costau 3 blynedd ar gyfartaledd yn cynnwys NNDR)
Cemaes	Cau	6907.92	0	147.19	6760.73	
Moelfre	Cau	2358.81	0	30.77	2328.04	
Niwbwrch	Cau	2562.4	0	130.98	2431.42	
Rhosneigr	Trosglwyddo	11160.18	0	0	11160.18	
			Cyfanswm arbedion		32959.72	

Cyfanswm Arbedion adeiladau 34959.72

			Arbedion
Cyfanswm arbedion staffio	**Strwythur staffio cyfredol**	**534170.00**	
	Cost staffio'r strategaeth gan gadw oriau staff cyfredol	534170.00	23.89
	Cost staffio'r strategaeth- lleiafswm staffio isaf	511530.34	22615.77
	Cost y Strategaeth gan gadw 22 awr ar gyfer effeithiau lliniaru cau	526670.52	7538.59
	Cyllideb staff wrth law yn £ 30,000 - cynnig 50% o arbedion	-15000.00	15000.00
	a) Arbedion staffio'r strwythur gan gadw staff (£15,000+ £23.89)		15023.89
	b)Arbedion staffio'r strwythur -lleiafswm staffio isaf (£15,000+£22615.77)		37615.77
	c) Staffio'r strwythur yn cadw 22awr o staff (£15,000+£7538.59)		22538.59

Cyfanswm arbedion y strwythur Adeiladau + Staff	**a) Cyfanswn Arbedion y strategaeth yn cadw staffio cyfredol**	**49983.61**
	b) Cyfanswm Arbedion y Strategaeth- lleiafswm staffio isaf	**72575.49**
	c) Cyfanswm Arbedion gan gadw 22 awr ar gyfer effeithiau lliniaru cau	**57498.31**

* 2 x 11 swyddi'r awr @7538.59. Risg sylweddol â pheidio â chadw'r oriau hyn